

**A FŐBB MEZŐGAZDASÁGI ÁGAZATOK
KÖLTSÉG- ÉS JÖVEDELEMHELYZETE
A TESZTÜZEMEK ADATAI ALAPJÁN
2008-BAN**

**Budapest
2009**

Kiadja:

az Agrárgazdasági Kutató Intézet

Főigazgató:

Udovecz Gábor

Szerkesztőbizottság:

Dorgai László, Juhász Anikó, Kapronczai István,
Kovács Gábor, Mihók Zsolt (titkár), Popp József,
Potori Norbert, Udovecz Gábor

Készült:

a Vidékfejlesztési Igazgatóság
Ágazati Ökonómiai Osztályán

Szerzők:

Béládi Katalin
Kertész Róbert

Közreműködött:

Benkő Béla
Dudás Gyula
Kolozsváriné Csontos Magdolna
Szlovák Sándor

Opponensek:

Kovács Gábor
Stummer Ildikó

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
1. Adatbázis és módszer	7
1.1. Adatbázis	7
1.2. Módszer	9
2. A szántóföldi növények költség- és jövedelemhelyzete	15
2.1. A szántóföldi növények termelési költségei	16
2.2. A szántóföldi növények hozamai	22
2.3. A szántóföldi növények önköltsége	23
2.4. A szántóföldi növények értékesítési ára és fajlagos jövedelme	26
2.5. A szántóföldi növények ágazati eredménye	31
2.6. A szántóföldi növények jövedelmezősége	33
3. A kertészeti ágazatok költség- és jövedelemhelyzete	35
3.1. A kertészeti ágazatok termelési költségei	36
3.2. A kertészeti termékek hozamai	40
3.3. A kertészeti termékek önköltségei	41
3.4. A kertészeti termékek értékesítési ára és azok fajlagos jövedelme	43
3.5. A kertészeti ágazatok eredménye	48
3.6. A kertészeti termékek jövedelmezősége	49
4. Az állattenyésztési ágazatok költség- és jövedelemhelyzete	51
4.1. Az állattenyésztési ágazatok költségei	51
4.2. Az állati termékek értékesítési ára és fajlagos jövedelme	57
4.3. Az állattenyésztési ágazatok eredményei	62
4.4. Az állattenyésztési ágazatok jövedelmezősége	63
4.5. Az állati termékek költség-, jövedelemhelyzete eltérő takarmány értékelés mellett	64
Táblázatok jegyzéke	69
Ábrák jegyzéke	71
Mellékletek	73
Mellékletek jegyzéke	75

Bevezetés

A mezőgazdasági ágazatok költség- és jövedelemviszonyainak vizsgálata több évtizedes múltra tekint vissza. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet mindig is kiemelt feladatának tekinti az ágazati szintű információk gyűjtését és az elemzését, valamint elemzések minél szélesebb körben való publikálását. Az évente megjelenő tanulmány adatbázisát 2001 óta a magyarországi tesztüzemi rendszerhez tartozó gazdaságok adják.

Ezen adatok egyrészt hasznos információkat adnak a makroszintű elemzésekhez, ezáltal segítséget nyújtva a mindenkori gazdaságirányítónak a döntés-előkészítésekben. Másrészt mikroszinten, a mezőgazdasági termékek árainak, az előállítás költségeinek, valamint a meglévő támogatások összeállításával támpontul szolgálnak a termelőknek gazdasági döntéseik meghozatalában. Így például segítséget nyújtanak a termelési szerkezet ki- és átalakításához, a rendelkezésükre álló eszközök és szellemi tőke minél hatékonyabb működtetéséhez, illetve felhasználásához.

Az egyes ágazatokon belül tapasztalt differenciákkal összefüggésben már a bevezető részben is szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy a rendkívül kedvezőtlen 2007. évvel ellentétben a 2008-as esztendő időjárási feltételei a termelők számára kedvezően alakultak. Ez alapvetően a növénytermesztést érintette, de a takarmány felhasználáson keresztül közvetve az állattenyésztésre is hatást gyakorolt.

Napjainkban az információk iránti igények a korábbiaknál is hangsúlyosabban merülnek fel. Az EU tagságunkkal ugyanis gyökeresen megváltozott a mezőgazdasági termékek jövedelemhelyezete, valamint a piaci versenytársak nagyszámú megjelenésével komoly kihívásokkal kell szembenézniük a gazdálkodóknak.

A különböző mezőgazdasági ágazatok, illetve előállított mezőgazdasági termékek érdekelt-ségi viszonyainak megismerését kívánjuk segíteni azzal is, hogy az átlagos értékek mellett, külön hangsúlyt helyezünk az azok háttérében meghúzódó különbségek bemutatására.

A tesztüzemek 2008. évi gazdálkodásáról már megjelent első – a vállalkozások egészének pénzügyi és jövedelmi helyzetét bemutató – és a jelenlegi, második kiadvány remélhetőleg hasznos segítséget nyújt a termelők, a szakemberek, a szakmai szervezetek és a döntéshozók mindennapi munkájához.

Végezetül köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik adataik rendelkezésünkre bocsátásával, valamint azok összegyűjtésével és feldolgozásával hozzájárultak a tanulmány elkészítéséhez.

1. Adatbázis és módszer

A több évtizedes múlta visszatekintő ágazati költség- és jövedelemviszonyokat bemutató információs rendszerek működésénél mindig kiemelt szempont volt, hogy azok megfelelően reprezentálják a hazai mezőgazdasági árutermelésben alapvető és tartós szerepet betöltő gazdaságokat. Ebből következően a termelői kör szerkezetében bekövetkező változásokkal együtt az adatbázisok is folyamatosan módosulnak.

Ezzel párhuzamosan a termékszintű költség- és jövedelemszámítás módszertana is megváltozott, fejlődött. E területen különösen az 1990. évi gazdasági, társadalmi átalakulás, valamint az azt követő EU-csatlakozásunk indokolt nagyobb mértékű változtatást.

Fontosnak tartjuk, hogy a költség- és jövedelem adatok bemutatása előtt röviden összefoglaljuk az adatbázist és módszertant érintő legfontosabb kérdéseket, különös tekintettel a rendszeresen megjelenő kiadványunkat először olvasókra, valamint e kérdésekkel kevésbé foglalkozó, de az adatok iránt érdeklődőkre, felhasználókra.

1.1. Adatbázis

Az információs rendszer kialakítását, fejlődését, szervezeti felépítését, működését a mezőgazdasági vállalkozások 2008. évi tevékenységeinek eredményeit bemutató intézeti kiadvány¹ részletesen ismerteti. Ezért itt csak azokat az információkat említjük meg újra, amelyek ezen kiadvány önálló megértéséhez feltétlenül szükségesek, valamint amelyek az ágazati adatok szakszerű felhasználásához segítséget nyújtanak.

Az Európai Unió valamennyi tagállama kötelező jelleggel működteti a „Mezőgazdasági Számviteli Információs Hálózatot” (angol rövidítéssel: FADN), melynek feladata a mezőgazdasági üzemek gazdálkodásának, jövedelemhelyzetének az elemzése és ezek alapján az ún. Közös Agrárpolitika (KAP) formálásának segítése. Magyarországon ez a rendszer a „Tesztüzemi Rendszer” elnevezést kapta, és a kötelező EU-s adatszolgáltatás mellett napjainkban ez képezi az ágazati költség- és jövedelem vizsgálatok adatbázisának forrását is.

A gazdaságok kiválasztása az ún. üzem-kiválasztási terv alapján történt, amelyhez a Központi Statisztikai Hivatal Gazdaságszerkezeti összeírását használtuk fel. A gazdaságok besorolása négy fő szempontot alapján történt. Ezek az üzemméret, termelési irány, cégjogi forma és a területi elhelyezkedés.

A méret tekintetében a tagországokban használatos – az ökonomiai méretet kifejező – ún. Európai Méretegység (EUME) szerint történt a kiválasztás. Itt a magyarországi üzem és termelési méretet figyelembe véve a 2 méretegységet meghaladó üzemek kerültek be a tesztüzemi rendszerbe. Így 2008-ban több mint 87 ezer mezőgazdasági vállalkozást reprezentál, melyek az összes gazdaság által használt földterület 93%-át művelték, illetve az összes Standard Fedezeti Hozzájárulás (SFH) 90%-át állították elő. A méretre vonatkozó minimum kritériumok a vizsgálatba vont gazdaságok egészére vonatkoznak, így az ágazati adatok esetében ennél kisebb méretek is előfordulnak.

¹ Keszthelyi Sz. - Pesti Cs. (2009): A tesztüzemi információs rendszer 2008. évi eredményei. Agrárgazdasági Információk. AKI. 2009. 3. szám

Termelési irány szerint a következő hat alap gazdaságtípust különböztetjük meg a tesztüzemi rendszerben:

- 1 szántóföldi növénytermelő (gabonafélék, cukorrépa, olajos növények stb.);
- 2 kertészettel foglalkozó (zöldség, virág stb.);
- 3 ültetvényekkel foglalkozó (szőlő, gyümölcs stb.);
- 4 tömegtakarmányt-fogyasztó állattartó (szarvasmarha, juh, ló stb. tartása);
- 5 abrakfogyasztó állattartó (sertés, baromfi stb. tartása);
- 6 vegyes tevékenységű gazdaságok.

A csoportosítás alapja, hogy az üzem (vállalkozás) összes fedezeti hozzájárulásának minimum a kétharmadát az adott tevékenység tegye ki.

Cégjogi forma alapján alapvetően két csoportot különböztetünk meg. Egyik az egyéni gazdaságok, másik a társas vállalkozások köre. Ezzel kapcsolatban néhány gondolatot fontosnak tartunk kihangsúlyozni a félreértések elkerülése érdekében. Gyakran nem tesznek különbséget az egyéni gazdaságok és a kisüzemek, valamint a társas vállalkozások és a nagyüzemek között. Pedig fontos a különbségtétel, mert bár a társas gazdaságok átlagos mérete valóban többszöröse az egyénekének, de ezek között találhatóak pár hektáros betéti társaságok, vagy néhány tíz hektáros Kft.-k. Ezzel szemben számos, több száz hektáros egyéni (sokszor családi alapon szerveződő) mezőgazdasági vállalkozás keretében folyik a mezőgazdasági termelés. Közismert, hogy a vállalkozási formák megválasztása mögött nem egyszer adó- és pénzügyi megfontolások is meghúzódnak.

Az AKI – a KSH gyakorlatával megegyezően – az egyéni gazdaságokhoz sorolja az őstermelőket, az egyéni gazdálkodókat, a családi gazdaságokat és az összevont gazdaságokat. Ez utóbbinak azt tekintjük, amely több őstermelőből, egyéni gazdaságból áll, de a gyakorlatban közös irányítás alatt működik, úgy mint egy önálló, egységes vezetéssel rendelkező vállalkozás. Minden egyéb gazdasági forma a társas gazdasági körbe került besorolásra.

Az adatbázissal kapcsolatban még egy lényeges kérdést kell megemlíteni. A magyarországi tesztüzemi rendszer kialakításával arra törekedtünk, hogy a gazdaságoknál (főleg az egyéni gazdaságoknál) olyan analitikus nyilvántartás és könyvelés legyen, amely lehetőséget biztosít az ágazati mélységű költség- és eredmény-elszámolásra.

Ez többletmunkát és nagyobb körültekintést igényel, így a rendszer bevezetésénél kiemelt szempont volt, hogy területenként (megyéenként) a tipikus üzemcsoportokon belül a gazdaságok legalább 50 százalékában készüljenek ágazati mélységű nyilvántartások, illetve év végi eredménykimutatások.

Ugyanakkor meg kell jegyeznünk, hogy a könyvelőirodák érdekeltségi rendszerét úgy alakítottuk ki, hogy mindegyikük elkészítette az üzemek 80 százalékánál az ágazati költség-jövedelem adatok összeállítását. Mindezeket figyelembe véve a kiadványban szereplő ágazati adatok 2008-ban 1764 mezőgazdasági vállalkozásból kerültek összegyűjtésre és feldolgozásra.

Az üzemkiválasztással kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy minden évben a KSH összeírásainak a felhasználásával meghatározásra kerülnek az ún. üzemi „súlyszámok”. Ezek azt mutatják, hogy a tesztüzemi mintában szereplő ágazati adatot is közlő gazdaság hány másik gazdaságot reprezentál az alapsokaság azonos csoportjából. Így a közölt táblázatokban szereplő adatok a reprezentált gazdaságok súlyozott átlagát, azaz az általuk képviselt teljes sokaságra jellemző értékeket jelzik.

A **területi kiválasztásnál** az alapegységet a régiók adják, ami egyben azt is jelenti, hogy ez az a szint, amelyre korrekt reprezentációval rendelkezik a teszüzemi minta. Igaz ez annak ellenére, hogy az adatgyűjtés megyei szinten került megszervezésre.

1.2. Módszer

A teszüzemek ágazati költség- és eredmény-elszámolásának vizsgálatához olyan adatstruktúra került összeállításra, amely figyelembe veszi az EU-ban alkalmazott mutatórendszert, de a hazai igények kielégítésére is alkalmas.

Az egységes értelmezés, az előző évek adataival való összehasonlítás érdekében célszerűnek tartjuk összefoglalni a vizsgált ágazatok költség- és jövedelemszámításának módszertani sajátosságait, a közölt mutatók tartalmát és azok kiszámítási módját.

A költség-jövedelemszámításhoz szükséges adatokat általunk szerkesztett (egyedi) kérdőíven gyűjtöttük törekedve a legrészletesebb ágazati költségstruktúra összeállítására. Csoportosítási elvként a változó és állandó költség elkülönítést választottuk, mert az Európai Unióban követett gyakorlat is ez. Az adatok tagországi összehasonlítása, az alkalmazott mutatórendszer és adatközlésünk Brüsszel felé is ezt teszi szükségessé.

Mindezeket figyelembe véve a költségek tartalma a következő:

- **Változó költségek:** azok a költségek, amelyek a termelés volumenével változnak, ezért ha nincs termelés, ezek a kiadások nem merülnek fel.
- **Állandó költségek:** azok a költségek, amelyek nagysága (meglévő eszközstruktúra mellett) változatlan marad függetlenül attól, hogy folytatnak-e termelést, vagy sem.

Az EU-ban használatos definíciót (85/377/EEC Bizottsági Határozat és módosításai) figyelembe véve a változó költségeket közvetlen és közvetett részre különítjük el. E csoportosítás abból a gyakorlati elvből indul ki, hogy az üzemek összehasonlítása, kategorizálása, csoportosítása tagországi és közösségi szinten csak a közvetlen költségek alapján lehetséges. Pontosabban fogalmazva: jelenleg még az üzem tipológia alapját képező Standard Fedezeti Hozzájárulások (SFH) kiszámításánál csak ezeket az elemeket lehet figyelembe venni.

A növénytermesztésben a **közvetlen változó költségek** a következők:

- vetőmagok és szaporítóanyagok;
- műtrágyák;
- növényvédő szerek;
- öntözés;
- közvetlen marketingköltségek (osztályozás, tisztítás, csomagolás) és feldolgozási költségek;
- szárítás;
- közvetlen fűtési költség;
- közvetlen biztosítási költségek;
- egyéb közvetlen változó költségek.

Az állattenyésztés közvetlen változó költségei:

- állománypótlás költsége; tenyészállatoknál az állatok elszámolt értékcsökkenése;
- takarmányok költsége;
- állatorvosi díjak;
- természetes és mesterséges termékenyítés költségei;
- teljesítményvizsgálat költségei;
- közvetlen marketingköltségek (osztályozás, tisztítás, csomagolás) és feldolgozási költségek;
- közvetlen biztosítási költségek;
- egyéb közvetlen változó költségek.

A **közvetett változó költségekhez** tartoznak a saját gépek változó ráfordításai (üzem- és kenőanyagok, javítás stb.), a fenntartási és egyéb segédüzemek változó költségei, az idegen gépi szolgáltatások díjai.

A két csoport együttesen adja az adott ágazat teljes változó költségét. Az összes többi – nem említett – ráfordításelem (földbérleti díj, munkabér és terhei, amortizáció, általános költségek stb.) az állandó költségek között kerül elszámolásra.

Termelési költség összesen: az állandó és a változó költségek együttes összege. Az ágazati költségelszámolásnál a növényeknél figyelembe vételre kerül a mezei leltár, míg az élőszűlyos állatoknál az év eleji állomány értéke.

A főtermék önköltsége: az ágazat melléktermékének értékével csökkentett termelési költség és az előállított főtermék mennyiségének hányadosa. Meg kell jegyezni, hogy az EU terminológiát használva az állattenyésztési ágazatoknál a képződött trágya nem része a mellékterméknek. Melléktermék az, ami a főtermék mellett megjelenik, mint eladható áru. Így például a tejtermelő tehenészetekben a tej a főtermék és a melléktermék a borjú.

Értékesítési átlagár: az értékesített termék összes árbevételének és az értékesített termék mennyiségének a hányadosa. Amennyiben tényleges értékesítés nem történt, akkor az adott térségben elérhető értékesítési átlagárral számolunk.

Az ágazat összes árbevétele: az értékesített fő- és melléktermékek után kapott tényleges nettó árbevétel, mely ezen felül tartalmazza azokat az árbevételt módosító tételeket, amelyeket a termelők ágazati árbevételként számolnak el. Ilyenek pl. a mennyiségi, minőségi felárak.

Közvetlen állami támogatás: ide tartozik minden olyan támogatás, amelyet az ágazat megléte esetén kap a termelő, illetve amelyek egyértelműen az ágazathoz, illetve tevékenységhez kapcsolódnak, kapcsolhatók.

Egyéb bevételek: ide tartozik minden nem ár és támogatás jellegű, de az ágazathoz kapcsolódó bevétel, pl. biztosító térítése.

Termelési érték: az ágazatok által előállított főtermék mennyisége és a realizált vagy az adott körzetben elérhető értékesítési átlagár szorzata. Ehhez kerül hozzáadásra a közvetlen támogatások összege, az ágazat egyéb bevételei, valamint a melléktermék értéke.

Fedezeti hozzájárulás: a termelési érték és a közvetlen változó költségek különbözete.

A változó költségeknél már említést tettünk a **Standard Fedezeti Hozzájárulásról** (SFH). E normatív mutató az egyes ágazatok, valamint gazdaságok tartós jövedelemtermelő-képességét fejezi ki, és ezáltal alkalmas a mezőgazdasági üzemek ökonomiai méretének a meghatározására, pontosabban ennek alapján történik az **Európai Méretegység (EUME)** meghatározása. Az SFH és az Európai Méretegység kapcsolata ugyanis a következő: 1 EUME egyenlő 1200 euró üzemi SFH-val.

Az 1200 euró értéket az Unió szintjén központilag határozzák meg és értéke az infláció hatására hosszabb időszak alatt változhat. Jelenleg 10 méretkategóriát határoznak meg, az elsőbe a 2 EUME alatti üzemek tartoznak, míg az utolsóba a 250 felettiek.

Az adatbázissal kapcsolatban már említésre került, hogy a tesztüzemi rendszerbe a 2 EUME feletti gazdaságok kerülhetnek be, vagyis ahol az SFH érték legalább 2400 euró. Ez képezi tehát az alapját az Európai Unióban használt gazdaságtipológia elkészítésének, az üzemek méret és tevékenység típus szerinti osztályozásának.

Ezek az SFH-értékek minden tagországban három egymást követő év adatainak átlagolásával kerülnek megállapításra. Ez indokolja, hogy a számítás minden tagországra – kötelező Bizottsági Határozat alapján – azonos tartalommal kerüljön elkészítésre.

Ágazati eredmény: a termelési érték és a termelési költség különbsége. Ez tehát azt jelenti, hogy az ágazatok jövedelmhelyzetének megítélésénél valamennyi bevételi és kiadási tétel figyelembe vételre kerül, valamint a **készleten maradó termékek is piaci áron kerülnek értékelésre**. A fedezeti hozzájárulás és az ágazati eredmény közötti differencia végeredményben az ágazatok ún. rezsitűró képességének vizsgálatához is kellő információt szolgáltat.

Termékegységre jutó jövedelem: az értékesítési átlagár és az önköltség különbözete. A mutató választ ad arra a kérdésre, hogy a tényleges felvásárlási áraknak (támogatások nélkül) adott időszakban volt-e jövedelemtartalma, és ha igen, az milyen nagyságú.

A felsorolt mutatók vetítési alapja növények esetében a földterület, vagyis egy hektár, valamint a főtermék mennyiségi egysége (egy tonna). Az állattenyésztési ágazatoknál az egyik vetítési alap az egységnyi termékmennyiség (liter, db, kilogramm), míg a másik az egyed. Ez utóbbi minden esetben éves átlagos állatlétszámot jelent, ami a takarmányozási napok számának 365 nappal való osztásával kerül meghatározásra. (Ez például vágósertés esetében 2,2-2,4 darab élő állatot jelent egy évben.)

A kiadványban szereplő fontosabb mutatók tartalmának ismertetése mellett még két kiemelten fontos módszertani kérdésre kívánjuk felhívni a figyelmet. Az egyik a meghatározó ártermelő gazdaságok kérdése. A mezőgazdasági ágazatok költség- és jövedelmhelyzetének vizsgálatai mindenkor az ún. ártermelő gazdaságokra irányultak. Ez nem véletlen, mivel ezek állították elő a termékek döntő hányadát és így piaci súlyuk is jelentős volt. Ezekben a folyamatokban szerepet játszottak ezen gazdaságok által alkalmazott termesztés-technológiák, illetve az itt megvalósított mindenkori termelési színvonalak is. A különféle szabályozás pedig – legyen az államilag irányított, vagy a piac által kiváltott – elsősorban ezen termelőket célozta meg, illetve ezeket érintette.

Hasonló elvek érvényesülnek napjainkban is azzal együtt, hogy mezőgazdaságunk termelői összetétele a korábbi időszakokhoz képest sokkal változatosabb képet mutat. Ez a heterogén termelői struktúra ugyanakkor az utóbbi időszakban élesen vetette fel – nem egy esetben a politikai csatározások eszközeként is – azt a módszertani kérdést, hogy milyen üzemi kör adatai alapján célszerű vizsgálni a mezőgazdasági ágazatok költség- és jövedelem helyzetének alakulását. (Kisüzem, nagyüzem ellentéte stb.)

A probléma olyan alapkérdéseket is felvet, hogy miként definiálható a mezőgazdasági üzem fogalma, ezen belül melyik tekinthető árutermelőnek, illetve ezek közül melyek azok, ahol a termelés volumene piacot befolyásoló szereppel bír.

Az előzőekben említettük, hogy a tesztüzemi rendszer a 2 európai méretegységet elérő üzemek megfigyelésével foglalkozik, és már ez a tény is sok vitát vált ki, holott ezt az alsó küszöbértéket közel 10-20 hektár gabonatermeléssel, vagy 4-5 darab tejelő tehén tartásával el lehet érni. Ezek a méretek ugyanakkor kizárólag jövedelem kiegészítésre nyújtanak lehetőséget, csak ebből megélni nem lehet.

Mindezeket figyelembe véve az elmúlt évek kiadványaiban a különböző mezőgazdasági termékek költség-, jövedelem helyzetének bemutatásához az ún. **piacmeghatározó gazdaságok** ágazati adatait használtuk fel. Természetesen akkor is tudtuk, hogy ezek a gazdaságok a globális piacokon nem meghatározóak, de a lokális piacokon áru kínálatuk révén jelentősebb hatással bírnak. Ezeken a piacokon a kínálaton keresztül, időnként még ár alakító szerep is jutott nekik, amit különösen árúbörség esetén figyelhetünk meg.

Ugyanakkor el kell fogadnunk azon véleményeket, melyek szerint a szóhasználat félreérthető, nem fejezi ki pontosan a szakmai tartalmat. Ezért az elmúlt időszakban széleskörű szakmai körben megbeszéléseket, konzultációkat folytattunk egy jobb megnevezés megtalálására. Ennek eredményeként mostantól „**meghatározó árutermelő gazdaságok**”-nak hívjuk ezeket a gazdaságokat. Mit tekintünk ilyen gazdaságnak? Azt soroljuk ide, amelyik rendelkezik legalább egy olyan ágazattal, amelynek (natúrális és értékbeli) méretei megfelelnek az alábbi követelményeknek:

- A gazdálkodók az adott ágazatokban életvitelszerűen végzik a termelést, vagyis megélhetésük alapvető forrását ezen tevékenységből származó jövedelmek biztosítják. Alsó jövedelemküszöbnek a minimálbért tekintettük. Ez 2008-ban éves szinten 828 ezer forintot jelentett.
- Termelési kvótához kötött ágazatoknál, mint például a tejtermelés, csak a kvótával rendelkező gazdaságok adatait vettük figyelembe.
- A vizsgált ágazat folyamatos árutermelési céllal szerepeljen az adott gazdaság termelési szerkezetében. Ez alapvetően az állattenyésztési ágazatoknál kiemelt szempont (például pecsenyecsirkénél minimum érték volt az évi 4 turnus felhizlalása).
- Figyelembe vettük továbbá, hogy ezen gazdaságok összességükben a hazai termelésnek minimum kétharmadát adják.

Fontos kiemelni, hogy minden ágazatnak önállóan, külön-külön kell megfelelnie a szempontoknak. Ez azt is jelenti egyben, hogy az ebbe a körbe tartozó gazdaságok között vannak olyanok, amelyeknél minden ágazat bekerült az ágazati adatbázisba, míg vannak olyanok, amelyeknél csak egy-két ágazatot tudtunk figyelembe venni.

Általánosságban úgy is fogalmazhatnánk, hogy a gazdaságok azon ágazatát tekintettük meghatározó árutermelőnek, amelyek feltételei (például eszközállomány, humán erőforrás) potenciálisan lehetővé teszik életképes, versenyképes működésüket. Ez független attól, hogy jelenleg az átlag feletti, vagy átlag alatti szinten helyezkednek el, nyereségesek vagy veszteségesek, egyéni vagy társas gazdaságokhoz tartoznak.

A másik fontos módszertani kérdés, melyről végezetül szólni kell, az ágazatok önköltség szóródása. Közismert tény, hogy a mezőgazdasági üzemek átlagos költség-jövedelem adatai mögött a legkülönbözőbb gazdaságok sokasága húzódik meg, amelyek ökológiai és ökonómiai feltételeikben differenciáltak. Ezért a korábbi évek kiadványaiban csupán egy fejezet keretében foglalkoztunk a különbségek feltárásával, pontosabban az önköltség szóródások vizsgálatával.

Az észrevételek és a felmerült igények alapján 2006-tól a szóródás vizsgálat az egész kiadványt átfogja, a költség-ár és jövedelem viszonyok alakulását önköltség kategóriánként mutatjuk be és röviden elemezzük a változásokat. A csoportosításhoz azért használtuk az önköltséget, mivel ez pontosan mutatja a ráfordítások és a hozamok összefüggését, és viszonylag jól tükrözi a költséghatékonyságot.

Önköltség centrumnak tekintettük azt a középső csoportot, ahol az egységnyi termék előállítására fordított kiadások értékei plusz-mínusz irányba 10 százalékkal tértek el az átlagtól. A többi üzem ágazati adata pedig a fajlagos költség alapján az „önköltség centrumtól jobbak” vagy az „önköltség centrumtól rosszabbak” elnevezésű csoportba került.

Végezetül a mellékletben továbbra is részletesen közöljük a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagos adatait és az elemző részben ezek alapján foglaljuk össze a legfontosabb költség-, jövedelemváltozások tendenciáit. Ezen túlmenően az 1-84. számú mellékletekben az egyéni és társas gazdaságok szerint csoportosított adatok, valamint az országos átlagok is megtalálhatóak.

2. A szántóföldi növények költség- és jövedelemhelyzete

Az utóbbi öt évben a szántóföldi, ezen belül az ún. GOFR növények jövedelem helyzete viszonylag stabilan és kedvezően alakult. Ennek tudható be, hogy a termelők folyamatosan növelték ezen kultúrák vetésterületét. EU-csatlakozásunk után különösen a búzával és a kukoricával hasznosított terület aránya bővült, amit az is jelez, hogy a gabonafélék szántóterületen belüli részesedése 2004-ben már elérte a 70 százaléket.

Igaz ugyanakkor, hogy a gabonatermelést az elmúlt években a korábbinál fokozottabb termés- és áringadozás jellemezte egész Európában. Ennek tudható be, hogy ezen növények hazai vetésszerkezeti aránya, ha kis mértékben is, de csökkent 2004 és 2008 között. Ez a területi aránymérséklődés főleg a kalászosokat érintette, míg a kukoricánál inkább lassú növekedés alakult ki. A 2007-es év igen kedvezőtlen időjárása miatt 2008-ban változtak a tendenciák, és a szántóterületen belül nőtt a búza vetésterületi részesedése, míg a kukoricáé nagyjából a 2004-es szintre esett vissza.

Az ipari növények közül a cukorrépa betakarított területe tovább csökkent és 2008-ban már csupán 9,6 ezer hektáron foglalkoztak ezzel a növényvel a gazdaságok. Ennek oka egyértelműen az EU cukorrendtartásával (kvóta csökkenés, termeléssel felhagyók támogatása) hozható összefüggésbe. Az olajos magvakból egyértelműen nagyobb területen vetettek a gazdaságok. A napraforgó területe 7 százalékkal, míg a repcéé 11 százalékkal nőtt 2008-ban az előző évhez viszonyítva. Ezzel az ipari növények aránya elérte a 20%-ot a szántóterületen belül. A változások mögött egyértelműen az olajos magvú növények könnyebb értékesíthetősége húzódik meg.

Összességében a szántóföldi vetésszerkezetről elmondható, hogy 2008-ban is – hasonlóan a korábbi évekhez – a GOFR növények dominanciája érvényesült, sőt arányuk elérte a 90 százaléket.

A módszertani részben említettük, hogy az ágazatok költség-jövedelem helyzetének bemutatásához önköltség kategóriák szerint csoportosítottuk az üzemeket, illetve az általuk előállított termékeket. Célszerűnek tartjuk ezért először röviden összefoglalni az ágazatok vetésterületének megoszlását a különböző csoportok között (1. táblázat).

A meghatározó árutermelő gazdaságok szántóföldi növényeinek területe ágazatonként eltérően oszlott meg 2008-ban a három kategória között. Így például a kalászosok vezető növényénél, a búzánál a vetésterület 31 százaléka helyezkedett el az önköltség centrumban, míg a jó és a rossz csoportban 33 és 36 százalékos arány alakult ki. Közel hasonló megoszlás jellemezte a tavaszi árpát is, míg az őszi vetésűnél a centrumban található a vetésterület 44 százaléka. Nagyobb szóródás jellemzi a triticalet és a zabot, az előbbinél a terület 21 százaléka került a középső kategóriába, míg a zabnál ettől is kisebb, 14 százalékos a centrum részesedése.

Kiemelést érdemel a kukorica, ahol az önköltség centrumhoz a termőterület 30 százaléka sorolható, de igen magas, 41 százalékos a kedvezőtlenek aránya. Ettől kedvezőbb a két olajos növény megoszlása 2008-ban. A centrumban ugyan 30 százalék alatt marad a területi arányuk, de a jók 36 és 38 százalékos részesedése elfogadható.

Kivételt a cukorrépa képez, ennél az ágazatnál a terület közel 50 százaléka az átlag körüli csoportba tartozik. Ezzel szemben a szójánál mindössze 14 százalék tartozott ide, míg a jók és a rosszak aránya 43-43 százalék volt.

Figyelmet érdemelnek még a tömegtakarmányok, amelyeknél a kevésbé költséghatékony csoportban található a vetésterület több mint fele.

**A szántóföldi növények területének megoszlása önköltség kategóriánként
(meghatározó ártermelő gazdaságok átlaga)**

százalék

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb
Búza	38	26	36	33	31	36
Őszi árpa	37	28	35	29	44	27
Tavaszi árpa	31	39	30	33	37	30
Triticale	31	32	37	35	21	44
Zab	42	14	44	39	14	47
Kukorica	37	16	47	29	30	41
Napraforgó	39	21	40	36	29	35
Repce	45	13	42	38	24	38
Cukorrépa	22	41	37	28	48	24
Szója	18	46	36	43	14	43
Silókukorica	27	35	38	26	20	54
Lucerna	49	8	43	36	14	50

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

2.1. A szántóföldi növények termelési költségei

A mezőgazdasági ágazatok költségalakulását döntően a termék előállításához felhasznált anyag- és anyagjellegű kiadások határozzák meg. Kiemelt szerepe van az ipari eredetű anyagok, gépek és eszközök felhasznált mennyiségének, és nem utolsósorban árszínvonalának. Az elmúlt években az üzemi tevékenység összes ráfordításaiból ezek a kiadások többnyire 50-60 százalékos arányt képviseltek. Mindebből következik, hogy a termelők igen érzékenyen reagálnak a felhasznált ipari anyagok és eszközök árváltozásaira.

Természetesen az anyagjellegű ráfordítások mellett még számos más tényező hatása is kifejezésre jut a termelési költségek alakulásában, illetve azok változásának irányában és ütemében. Ilyen például a bér- és bérjellegű kifizetések, a kamatkidadások, a beruházásokkal változó amortizáció, a szolgáltatások díjai stb. Értelemszerűen az általános költségtendenciák ágazatonként másképpen jutottak előtérbe (mértéküket és intenzitásukat tekintve) az egyes gazdaságokban.

A KSH adatai szerint a mezőgazdasági ráfordítások árszínvonala 2008-ban átlagosan 15 százalékkal nőtt az előző évhez képest. Ezen belül a folyó termelő felhasználási célú termékek és szolgáltatások árai 16,6 százalékkal emelkedtek, a mezőgazdasági célú beruházási javak árszínvonala pedig 4,8 százalékkal haladta meg az előző évi szintet.

A növénytermesztés leginkább a műtrágyák igen drasztikus 60,9 és a növényvédő szerek 5,3 százalékos árnövekedése befolyásolta. A gépfenntartás költségei átlagosan 2,8, míg az épület-fenntartásoké 5,6 százalékkal emelkedtek 2008-ban. Ugyancsak növelte a termelési kiadásokat, hogy a mezőgazdasági gépek beszerzési árának színvonala 9,9, míg a mezőgazdasági célú épületek beruházási költségei 4,8 százalékkal nőttek az előző évhez viszonyítva. Az energia árak átlagosan 15,6 százalékkal emelkedtek, ami jelentősen meghaladta az előző két évben mért értékeket. Ezen túl nagymértékű emelkedés a takarmányok áránál következett be, ahol éves szinten 21,1 százalékos növekedés volt 2008-ban, ami később tárgyalandó állattenyésztési ágazatok kiadásait érintette kedvezőtlenül.

Mindezek együttes hatásaként összességében elmondható, hogy a szántóföldi növények területegységre vetített termelési költsége 2008-ban meghaladta a 2007. évi szintet. A költségemelkedés mértéke a főbb ágazatoknál többnyire magasabb volt, mint a termeléshez felhasznált anyagok és eszközök átlagos árváltozása. Ez részben a ráfordítások mennyiségi növekedését jelzi. Emellett természetesen az időbeli elcsúszást is figyelembe kell venni, hiszen a 2008-ban betakarított növények termelése 2007-ben kezdődött (szántás, vetés stb.), és ekkor még néhány ráfordítás elem olcsóbb volt. Ilyen például a műtrágya, aminek az ára 2008-ban emelkedett drasztikusan.

A szántóterület jelentős részét elfoglaló **kalászos gabonáknál** a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában az egy hektárra jutó termelési költség 132 és 159 ezer forint között alakult 2008-ban. A csoport vezető növényénél a **búzánál** található a legmagasabb érték a maga 159 ezer Ft/ha-jával. Ez 13 százalékkal haladja meg az előző évi átlagos költségszintet, vagyis a növekedés mértéke elmarad az input árváltozások említett 15 százalékos szintjétől.

A mellékletekben közölt részletes költségszerkezetekből megállapítható, hogy ez a változás nem feltétlen a búzatermelés anyagi ráfordításainak visszafogását jelenti, mert a közvetlen változó költségek (amelyek döntően az anyagjellegű kiadásokat tartalmazzák) 28 százalékkal nőttek 2008-ban az előző évhez viszonyítva.

Az állandó költségek ugyanakkor mindössze 5 százalékkal emelkedtek, melyek közül a földbérleti díjat érdemes kiemelni. Ennek átlagos mértéke 6 százalékkal csökkent 2008-ban. Ez döntően arra vezethető vissza, hogy a földbérleti díjat sok esetben a gabona árához kötötten állapítják meg, és ez jelentősen mérséklődött 2008-ban. Tény viszont az is, hogy a hektáronkénti átlagosan fizetett 17 ezer forintos díj már évek óta meghaladja a vetőmagra vagy éppen a növényvédelemre fordított kiadásokat.

Önköltség kategóriánként vizsgálva a termelési költségeket megállapítható, hogy a centumba tartozó gazdaságokban 155 ezer forint volt az egy hektárra jutó kiadás 2008-ban. Az átlagtól kedvezőbb üzemeknél valamivel több mint 10 ezer forinttal kisebb volt a termelési költség, míg a kedvezőtlen gazdaságok csoport átlaga meghaladta a 176 ezer forintot (2. táblázat).

2. táblázat

**A szántóföldi növények termelési költsége önköltség kategóriánként
(meghatározó ártermelő gazdaságok átlaga)**

Ft/ha

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Búza	133 606	141 949	147 324	144 606	155 089	176 314
Őszi árpa	111 847	128 363	132 804	119 710	145 132	159 224
Tavaszi árpa	121 144	129 204	123 257	122 926	153 960	154 450
Triticale	115 682	108 345	125 055	127 768	125 189	146 137
Zab	103 409	155 238	114 286	125 920	136 672	135 691
Kukorica	163 527	176 558	189 254	175 473	220 771	235 802
Napraforgó	150 322	154 779	162 336	148 493	175 036	195 307
Repce	152 248	143 152	153 351	165 060	174 825	181 940
Cukorrépa	318 275	369 044	321 044	245 799	326 174	443 959
Szója	168 387	155 582	157 355	170 523	185 640	180 065
Silókukorica	139 463	166 049	156 238	157 011	176 561	191 250
Lucerna	61 331	68 091	105 970	67 612	82 206	104 789

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Ezek a számok azt jelzik, hogy a jövőben a gazdaságoknak 150-160 ezer forintot meghaladó kiadással kell számolniuk a búzatermelés során. Ez az a minimum szint, amivel kalkulálniuk kell, termelési elképzeléseik megvalósításánál.

A kisebb jelentőséggel bíró kalászos gabonaféléket többé-kevésbé a búzához hasonló költség változások jellemezték 2008-ban. Így ezeknél a növényeknél szintén nőtték mind az anyagjellegű (115-136 százalék), mind az állandó kiadások, aminek következtében a gazdaságok egy hektárra jutó termelési költsége átlagosan 14-16 százalékkal haladta meg a 2007. évi szintet.

A búzán kívüli kalászos gabonáknál az átlaghoz képest összetettebb költség alakulások figyelhetők meg a különböző önköltség szerint csoportosított adatoknál. Egyik jellemző, hogy ezeknél az ágazatoknál nem minden esetben a magas önköltséghez tartozik a legmagasabb területegységre jutó kiadás. Így például a zabnál a centrumban található a legnagyobb érték, míg a triticalenál éppen az ide sorolt gazdaságok termelési költsége a legalacsonyabb. Ezen túlmenően megfigyelhető, hogy az átlagtól való, valamint a két szélsőérték közötti eltérés ezeknél a növényeknél többnyire nagyobb, mint a búzáénál. Legmarkánsabban ez az őszi árpánál figyelhető meg, ahol a jók és rosszak átlagos költsége 33 százalékkal tér el egymástól.

Szántóföldi növénytermesztésünk másik meghatározó növényét, a **kukoricát** a búzához hasonló költség mozgások jellemezték 2008-ban. Eltérés csupán a változás mértékében figyelhető meg. Az előző évhez viszonyított 20 százalékos költség emelkedés azt jelentette, hogy a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában az egy hektárra jutó kiadások meghaladták a 200 ezer forintot. Az input árváltozásoknál nagyobb arányú költség növekedés pozitív termelői kedvet tükrözött, de ebben szerepet játszott a jelentős hozam emelkedéssel együtt járó nagyobb betakarítási, szállítási igény is. Ennek tudható be a közvetlen költségek 2007-hez viszonyított 34 százalékos és az állandó költségek átlagosan közel 10 százalékos növekedése. Ez utóbbiak közül szintén érdemes kiemelni a földbérleti díjat, mely a búzánál említett okok miatt, közel 10 százalékkal csökkent 2007 és 2008 között.

A kukorica ágazat költségelemzésénél természetesen nem hagyható figyelmen kívül, hogy a termelést, pontosabban annak termelői érdekeltségét közvetlenül befolyásolja az abrakfogyasztó állattartás helyzete, mint egyik fő felhasználó. Az utóbbi években e téren inkább kedvezőtlen visszajelzéseket (pl. az állatállomány csökkenéséből adódó kisebb takarmányigények) kaptak a termelők. Az ágazat kedvező termelői megítélését segítette ugyanakkor a földalapú támogatás, valamint a korábbiaknál korlátozottabb, de még továbbra is meglévő intervenciós értékesítés lehetősége, mely összességében jövedelmező kukorica előállítását jelentett a gazdaságoknak.

Önköltség kategóriánként vizsgálva a területegységre jutó kiadásokat megállapítható, hogy a legmagasabb érték (236 ezer Ft/ha) itt is az átlagos szintnél rosszabb csoportba tartozó gazdaságokban található. A centrumban lévő üzemekben ettől 7, míg a jobbakban további 21 százalékkal kisebb a termelési költség. Az eltérés döntően az anyagköltségekben érhető tetten. Mindezeket figyelembe véve elmondható, hogy a jövőt illetően a piacképes termelőknek 220-240 ezer Ft/ha-os, illetve e fölötti költségszinttel kell számolniuk.

Az **ipari növények** költség-jövedelem viszonyainak alakulásával kapcsolatban fontos kiemelni, hogy ezen ágazatok helyzete nagymértékben függ az ipari háttértől, a feldolgozó szervezetek pénzügyi helyzetétől, magatartásától, üzletpolitikájától. A termelésszervezés és irányítás, szűkebb értelemben a gazdálkodás előfinanszírozása itt valósult meg a legnagyobb mértékben, illetve a legszélesebb körben. Ebből adódóan a szántóföldi kultúrák közül ezeket a növényeket jellemzi a leginkább kötött termesztés-technológia és a legzártabb termékpálya. Ez tükröződik a **napraforgónál**, ahol a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában 10 százalékkal nőtt a termelési költség 2007 és 2008 között, ami elmarad a folyó termelő felhasználás árváltozásának mértékétől. Természetesen az anyagi jellegű kiadásokat tartalmazó közvetlen változó költségek itt is az átlagtól magasabb, 19 százalékos mértékben nőttek. Hasonló folyamatok jellemezték a **repce** ágazatot, ahol a termelési költség 15, ezen belül az anyagi jellegű kiadások 27 százalékkal emelkedtek 2008-ban az előző évhez viszonyítva. Itt a termelők – a bioüzemanyag gyártással összefüggésben – egyrészt a terület növelését tartották fontosnak, másrészt pedig a termeléshez szükséges ráfordításaikat növelték.

Önköltség kategóriánként vizsgálva az olajos növényeket megállapítható, hogy az egy hektárra jutó ráfordítások értéke 149 és 195 ezer forint között mozgott 2008-ban. A búzához és a kukoricához hasonlóan ezeknél az ágazatoknál is az átlagtól rosszabb kategóriába tartozó gazdaságok termelési költsége volt a legmagasabb. A napraforgónál ez 12, a repcenél 4 százalékos eltérést jelentett az önköltség centrumhoz képest. Az úgynevezett jobb gazdaságoknál 15, illetve 6 százalék az eltérés az átlagtól. Mindebből értelemszerűen következik, hogy két alapvető olajos növényünk területegységre jutó költsége gyakorlatilag megegyezett az átlagos önköltségszinten termelő gazdaságokban 2008-ban.

Az unió cukorrendtartásának reformja, a répacukor iránti kereslet visszaszorulása, komoly gondokat jelentett az utóbbi években a hazai **cukorrépa**-termelő gazdaságainknak. Ennek tudható be, hogy 77 százalékkal tovább csökkent a vetésterület 2008-ban. A kedvezőtlen folyamatok a költségekben is éreztették hatásukat. A bizonytalan helyzet miatt a termelők gyakorlatilag valamennyi ráfordításukat csökkentették, és ezáltal a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában 331 ezer Ft/ha volt a termelési költség, ami 3 százalékkal elmaradt a 2007-es szinttől. Ez természetesen összefügg azzal is, hogy a gyengébb üzemek hagytak fel a termeléssel, míg a jobbak esetében már az előző években is alacsonyabb volt a költségszint. Említést érdemel, hogy az önköltség centrum körül termelő gazdaságokban ennél is alacsonyabb, 326 ezer forint volt a termelési költség szintje egy hektáron. A kedvező önköltség csoportban pedig 250 ezer forint alatt tartották az egy hektárra jutó kiadásokat a gazdaságok. Ezzel szemben a kevésbé hatékony csoportnál 444 Ft/ha az átlagos költségszint 2008-ban. Ez ismételten a ráfordítás-hozam viszonyok fontosságára, illetve azok optimalizálására hívja fel a figyelmet.

Fehérjenövény-termelésünk méltánytalanul csekély figyelmet kapott az elmúlt években. Ennek okai összetettek, azt azonban meg kell említeni, hogy az állattenyésztés igényli a viszonylag olcsó fehérjetakarmányokat, de az állattartás romló jövedelem helyzete ugyanakkor nem segíti ezen növények termelését. Az ésszerű földhasználat viszont indokolná ezen kultúrák termelését is.

Ez a kettősség részben tükröződik **szójatermelésünk** költség alakulásában. A 2008. évi átlagos költségváltozás (12 százalék) ugyan elmaradt az inputanyagok árszínvonal növekedésének mértékétől, de a közvetlen változó költségek 29 százalékkal emelkedtek 2007 és 2008 között. Az önköltség kategóriánként csoportosított adatok azt tükrözik, hogy az átlaghoz tartozó gazdaságok termelési költsége a legmagasabb, míg az ún. rosszabbak ettől hektáronként 5, a jók további 10 ezer forinttal olcsóbban termeltek 2008-ban. Az adatok azt jelzik, hogy a szója termelés során 170-190 ezer Ft/ha-os nagysággal kell számolniuk a termelőknek.

A tömegtakarmányt fogyasztó állatok két meghatározó növénye a **lucerna** és a **silókukorica**, amelyek esetenként kizárólagos szerepet töltenek be a téli etetésben, de szerepük a nyári időszakban (természetesen tartástechnológiától függően) sem elhanyagolható. Költségvizsgálatukkal kapcsolatban feltétlenül utalni kell néhány speciális sajátosságra, amelyek a tömegtakarmány-termelést általában jellemzik. Ezek a következőkben foglalhatók össze:

- általánosan elmondható, hogy az állattartók a tömegtakarmány-szükségletüket saját termelésből igyekeznek biztosítani, ebből adódóan csak a feleslegek kerülnek piaci forgalomba;
- a gazdálkodók szempontjából nem közömbös, hogy az állati termék-előállítás eredményességét a jó színvonalú (hatékony) takarmánytermeléssel javítani tudják-e vagy fordítva, a gazdaságos állattartást a költséges (drága) tömegtakarmány-előállítás hátráltatja;
- jellemző, hogy az állattartók egy részének nincs megfelelő takarmánytermő területe, így a tömegtakarmányokat is vásárlás útján tudják csak biztosítani állataiknak. Ez egyrészt drágítja az állati termék-előállítást, másrészt kiszolgáltatottabbá teszi a termelőket;
- az elmúlt évtizedben az állatállomány csökkenésével megbomlott a tömegtakarmány-termelés korábbi egyensúlya és ez komoly bizonytalanságot okozott mind a takarmány-termelésben, mind az állatok takarmányozásában.

Ezeket a sajátosságokat is figyelembe véve elmondható, hogy a tömegtakarmányokat hosszabb időtávot tekintve hullámzó költségmozgás jellemezte. Az utóbbi két évben azonban egyértelműen emelkedő tendencia figyelhető meg. A **silókukorica** termelési költsége például a 2007. év után 2008-ban tovább nőtt, és a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában megközelítette a hektáronkénti 180 ezer forintot. Ebben szerepet játszott a bővülő anyagfelhasználás (műtrágya, növényvédőszer), valamint az állandó költségek emelkedése. A **lucerna** esetében az összes termelési költség közel 10 százalékkal nőtt 2008-ban, de ezen belül az anyagjellegű ráfordítások mérséklődtek. Ezt jelzi az is, hogy a közvetlen változó költség 20 százalékkal maradt el az előző évi szinttől.

Önköltség kategóriánként a silókukoricánál kisebb eltérés látható a különböző csoportba tartozó gazdaságok között, mint a lucernánál, ahol a rosszabb önköltségű gazdaságoknál 30 százalékot megközelítő a termelési költség differencia az átlagos értékhez képest. Ennek okai részben a változatosabb termesztés-technológiájában keresendők.

A takarmánytermeléssel kapcsolatban végezetül szükséges megjegyezni, hogy az alacsony színvonal hosszabb távon kedvezőtlenül befolyásolja az állattenyésztés költségeit és eredményeit. Ezért fontos, hogy ezen ágazatokban is megfelelő érdekeltsége legyen a termelőknek, illetve az állattenyésztés igénye és a takarmánytermelés összhangban legyen.

Az eddigiek során már többször utaltunk rá, hogy a termelési költség alakulását egy-egy ágazatnál döntően mely ráfordításelem vagy elemek változása határozza meg.

A termés mennyiségével szorosan összefüggő vetőmag, műtrágya és növényvédelmi kiadások a termelési költség valamivel több, mint egyharmadát tették ki 2008-ban, sőt a műtrágya drasztikus áremelkedése miatt egyes ágazatoknál megközelítették a 40 százalékos arányt. Elemenként átlagosan 10-18 százalékkal részesedtek a teljes kiadásból. Ágazatonkénti arányeltolódások leginkább a növényvédő szereknél figyelhetők meg, ami abból adódik, hogy ezek a kiadások csak részben tervezhetők és sokszor csak külső környezeti tényezők (időjárás miatt fellépő fertőzöttség stb.) esetenkénti hatására merül fel.

A másik jelentős költséghányadot a gépi munkák adják, ezek aránya a szántóföldi növényeknél 20-30 százalék között mozog. Egy részük, amint azt a mellékletek részletes költség szerkezetei szemléletesen mutatják, szintén a termés mennyiségével (betakarítás) változnak. Ebből következik, hogy az üzemanyagok drágulásával és a hozamok emelkedésével nőttek a gépköltségek 2007-hez képest, ugyanakkor az önköltségen belüli arányuk csökkent. Ennek oka, hogy az előbb említett anyag költségek nagyobb mértékben drágultak 2007 és 2008 között.

Ugyancsak érintettük a földbérleti díjak változását, amelyek 2008-ban egyes ágazatokban szinten maradtak, míg másokban kismértékben csökkentek. Ebből következik, hogy a termelési költségekből való részesedésük az előző évi 12-13 százalékról 8-12 százalékra mérséklődött. Hangsúlyozni kell, hogy ez az érték a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagára igaz. Azokban az üzemekben ahol teljes egészében bérelt területen történik a termék előállítása, ettől 1-2 százalékkal magasabb arányok figyelhetők meg.

A munkabérre (és járulékaikra) fordított kiadások nominális értéke folyamatosan nő, összköltségen belüli aránya (7-9 százalék) azonban kevésbé változik az évek között.

Gyakorlatilag a felsorolt költségek adják az ágazatok kiadásainak 75-80 százalékát. Ez egyben azt is jelenti, hogy a versenyképesség tekintetében ezek azok a költségelemek, amelyek hatékony felhasználásával befolyásolni lehet egy-egy ágazat eredményességét a ráfordítások oldaláról.

2.2. A szántóföldi növények hozamai

Az eddigiek során már említettük a ráfordítás-hozam viszony fontosságát. Nem véletlenül, hiszen a mezőgazdasági ágazatok jövedelemhelyzetét alapvetően ez határozza meg. A területegységre jutó költségnövekedések ugyanis önmagukban még nem tekinthetők kedvezőtlennek, ha ezek az emelkedő, illetve többletkiadások megtérülnek a többlethozamokban.

A terméseredmények alakulásával kapcsolatban a korábbi évekhez hasonlóan most is szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy a növénytermesztésben a természeti adottságoknak és az időjárási tényezőknek közvetlen termelést befolyásoló szerepük van, melyeknek pozitív és negatív hatásai a gazdasági feltételektől, a fajok és fajták biológiai termőképességétől részben függetlenül az évenkénti hozamingadozásokban érvényre is jutnak (3. táblázat).

3. táblázat

A szántóföldi növények átlagos hozama önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)

tonna/ha

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb
Búza	4,40	3,82	2,93	6,38	5,35	4,61
Őszi árpa	4,34	3,84	2,88	5,47	4,91	3,79
Tavaszi árpa	3,76	2,87	1,86	4,66	4,42	3,34
Triticale	4,13	2,83	2,51	5,10	3,69	3,24
Zab	2,81	2,63	1,13	4,47	3,24	2,01
Kukorica	5,27	3,94	2,93	9,13	8,67	7,59
Napraforgó	2,85	2,31	1,80	3,22	2,98	2,52
Repce	3,08	2,08	1,21	3,44	2,83	2,20
Cukorrépa	58,16	50,44	29,40	60,00	64,71	67,20
Szója	3,40	1,95	1,28	3,29	2,84	2,06
Silókukorica	29,06	22,88	12,53	37,33	29,15	25,42
Lucerna	5,28	3,62	3,44	8,10	5,72	4,49

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Az elmúlt években igen változatos időjárási körülmények kísérték a növénytermesztést. A példátlanul aszályos 2002-2003. évek után a 2004. évi növénytermesztést meghatározó meteorológiai viszonyok igen kedvezőek voltak. Ehhez képest 2005-ben már átlagos időjárás alakította növénytermesztésünket, 2006-ban már megint inkább kedvezőtlenebb oldalukat mutatták a hőmérsékleti és csapadék viszonyok. Míg 2007-ben ismételt aszályos, kedvezőtlen időjárással kellett megküzdenie a gazdaságoknak. A 2008-as esztendő a kedvező évek közé sorolható, a növénytermesztés szempontjából szinte optimálisan alakultak az időjárási körülmények.

Mindezek következtében valamennyi vizsgált szántóföldi növény hozama jelentősen javult az előző évhez képest. Az általunk vizsgált meghatározó árutermelő gazdaságokban a **búza** termésátlaga átlagosan 5,4 t/ha-os szintet ért el, ami közel 50 százalékkal haladta meg a 2007. évi értéket. Hasonló változások jellemezték a többi kalászos gabonát is. Az őszi árpa csupán azért lóg ki a sorból, mert a javulás mértéke valamivel a 30 százalék alatt maradt. Önköltség kategóriánként vizsgálva a hozamokat megállapítható, hogy a kalászos gabonáknál többnyire a rosszabb csoportba tartozóknál nagyobb az átlagtól való eltérés, míg a kedvező önköltségű gazdaságokban kisebb a differencia. Ez alól a búza kivétel, mert az önköltség centrumban a hozama 5,4 t/ha volt 2008-ban, míg a költséghatékony csoportban 6,4 t/ha, de az átlagtól elmaradó üzemekben is 4,6 t/ha-os szintet ért el a termelők. Hasonló tendencia jellemzi a **triticálét**, azzal a különbséggel, hogy itt az önköltség centrumban 4 tonna alatt maradtak az átlaghozamok és csupán a jobbaknál beszélhetünk kiváló hozamokról.

A 2007-es esztendő minden idők egyik legkatasztrofálisabb éve volt a **kukoricának**. Az országos átlag 4 t/ha alatt maradt. Ehhez képest szinte természetes, hogy javulásnak kellett következnie, de a 2008-as év átlaghozamai még ezen is túltettek és rekordterméseket takarítottak be a termelők. Átlagosan több mint duplájára emelkedtek a hozamok 2007 és 2008 között. Az általunk megfigyelt gazdaságkörben, a költséghatékony csoportban 9,1 t/ha-os szintet értek el, de a rossz esetében is 7,6 t/ha, míg a centrumhoz tartozóknál 8,7 t/ha volt a termésátlag.

A gabonákhoz képest szerényebb mértékű (25 és 31 százalékos) hozamjavulás jellemezte a megfigyelt olajos növényeket 2008-ban, ami abból adódik, hogy mind a **napraforgónál**, mind a **repcénél** átlagosak voltak a terméseredmények 2007-ben. Figyelmet érdemel ugyanakkor, hogy mindkét olajos növénynél a kedvezőtlen önköltségű csoportban is 2 tonna feletti hozamot értek el a termelők, ami a napraforgónál 40, a repcénél 81 százalékos javulást jelent az előző évhez viszonyítva. A centrumban gyakorlatilag átlagosan 3 tonna, míg a jóknál 3,2, ill. 3,4 tonna termést takarítottak be egy hektárról 2008-ban.

Kedvező évet tudhatnak maguk mögött a **cukorrépa** termelők is, mivel a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában 44 százalékkal nőttek a hozamok. Figyelmet érdemel, hogy ennél az ágazatnál a költséghatékony üzemektől az ún. rossz felé haladva folyamatosan emelkedik (60-67 t/ha) a termésátlag. Ez azzal függ össze, hogy a magasabb költségek (pótlólagos ráfordítások) ebben az esetben nem térültek meg a hozamokban.

A **szójatermeléssel** foglalkozó gazdák szintén kedvező terméseredményeket értek el 2008-ban, ahogy a tömegtakarmány előállítók is. Ez utóbbiaknál különösen nagymértékű szóródás figyelhető meg a különböző önköltség csoportok között. A **lucernánál** például a jók és rossz között közel kétszeres eltérés alakult ki a hozamokban. Ez azért érdemel figyelmet, mert az állattenyésztés jövedelem helyzete nagymértékben függ a takarmány költségektől, illetve az áráktól.

2.3. A szántóföldi növények önköltsége

A kedvező hozam alakulások már év közben jelezték, hogy a szántóföldi növények termelési színvonala 2008-ban jelentősen meghaladja az előző évi szintet. Az év egészét jellemző adatok pedig csak megerősítették a várakozásokat. Valamennyi ráfordítást és elért hozamot figyelembe véve a vizsgált szántóföldi kultúráknál számottevően csökkent az önköltség 2008-ban az előző évhez viszonyítva.

A pozitív változásokkal kapcsolatban ugyanakkor szükséges hangsúlyozni a külső környezeti tényezők termelést befolyásoló szerepét. A ráfordítás-hozam viszonyok optimalizálása ugyanis nem könnyű feladat, mert a szélsőséges időjárási körülmények a legkörülmekintőbb gazdálkodást is tönkreteszhetik. Ezt láttuk 2007-ben, míg 2008-ban az optimális környezeti – főleg meteorológiai – feltételek segítettek a gazdálkodókat a költség oldalról jelentkező negatív hatások mérséklésében.

Az ágazatokat vizsgálva elmondható, hogy a **búza** önköltsége a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában 22 százalékkal csökkent 2007-hez viszonyítva, így tonnánként 29 ezer forint volt 2008-ban. A mellékletek adatai alapján megállapítható, hogy hasonló irányú változások jellemezték a többi kalászos gabonát, de mértékük a zab kivételével elmaradt a búzáétól, sőt az átlagos költségszint meghaladta a 30 ezer forintos tonnánkénti mértéket.

Az önköltség kategóriánként szétválasztott adatok az átlaghoz képest árnyaltabb képet takarnak. Így a búzánál a kedvezőtlenebb csoportba tartozó gazdaságok tonnánként 38 ezer forintot fordítottak termék előállításra, ami 9 ezer forinttal több, mint az önköltség centrumhoz tartozó termelőknél. Ezzel szemben az ún. jobbak csoportjában valamivel több, mint 20 ezer forint volt a fajlagos költség. Ez azt jelenti, hogy a szélső értékek között 1,7-szeres különbség alakult ki 2008-ban, ami tonnánként 15730 forint eltérést jelent a két csoport átlaga között. Ezt azért is fontos hangsúlyozni, mert az aszályos 2007-es és az optimális 2008-as esztendőben a szélsőértékek közötti differencia egyaránt 1,7-szeres volt. A különbségek tehát nem elsősorban az időjárásban keresendők, hanem ebben szerepet játszanak az egyéb környezeti feltételek, mint pl. a talaj minősége, területi elhelyezkedés, termesztés-technológia, valamint a szaktudás.

Hasonló differenciák jellemzik a kisebb jelentőséggel bíró kalászos gabonákat is, sőt ezeknél az ágazatoknál a szélső értékek közötti különbség a búzáét meghaladó mértékű. A kedvezőtlen önköltségű csoportban gyakorlatilag mindegyik terméket 40 ezer forintnál drágábban termelték meg a gazdaságok. A jobbaknál ugyanakkor minden megfigyelt növénynél 30 ezer forint alatt maradt egy tonna termék előállítási költsége.

Az időjárás a kalászosokhoz képest talán még kedvezőbben alakult a **kukorica** számára és döntően ennek tudható be, hogy a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában csaknem felére esett vissza az önköltség 2007-hez viszonyítva, és a szélsőértékek között 1,6-szoros különbség alakult ki. Az átlagtól rosszabb csoportban alig több mint 30 ezer forintba került egy tonna kukorica 2008-ban, míg a jók nem érték a 20 ezer forintos szintet. A búzával szemben, ennél az ágazatnál szűkült a differencia az önköltségek szélsőértékei között 2007-ről 2008-ra.

Az ipari növények közül a **cukorrépa** önköltség 32 százalékkal csökkent 2007-hez viszonyítva. Ennek oka több tényezővel hozható összefüggésbe. A jelentős területcsökkenés miatt csak a legjobbak folytatták a termelést, így mérséklődött a területegységre jutó költség, és ezzel egyidejűleg a kedvező időjárásnak köszönhetően nőtték a hozamok. A **napraforgó** és a **repce** egyaránt 12 százalékos önköltség csökkenésében egyértelműen a javuló terméseredmények játszották a főszerepet 2008-ban (4. táblázat).

4. táblázat

**A szántóföldi növények önköltségének szóródása
(meghatározó ártermelő gazdaságok átlaga)**

Ft/tonna

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Búza	29 387	36 763	50 050	22 139	28 820	37 869
Őszi árpa	25 590	32 722	45 989	21 722	29 260	41 747
Tavaszi árpa	32 195	44 985	66 366	26 243	34 816	46 262
Triticale	27 153	36 399	49 373	24 788	33 401	44 472
Zab	36 059	59 133	100 906	27 661	41 592	66 971
Kukorica	31 104	44 833	64 571	19 211	25 427	31 043
Napraforgó	52 750	66 986	90 434	46 104	58 758	77 707
Repce	49 440	68 918	126 780	48 037	61 790	83 229
Cukorrépa	5 473	7 317	10 921	4 097	5 040	6 606
Szója	49 541	79 827	122 968	51 850	65 294	87 461
Silókukorica	4 799	7 258	12 466	4 207	6 056	7 523
Lucerna	11 385	18 816	30 762	8 347	14 658	23 329

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Az önköltség kategóriánkénti adatok ezeknél a növényeknél is összetettebb képet mutatnak. A **napraforgót** a legdrágábban termelő gazdaságok átlagosan 78 ezer forintért állították elő, míg a jobbak 46 ezerért. Ettől kicsit nagyobb (48 és 83 ezer Ft/t) eltérés alakult ki a **repce** szélső értékei között, míg a **cukorrépa** is 1,6-szoros differencia jellemezte 2008-ban.

A **szója** ágazatnál szintén a kedvező termésátlag következtében csökkent az önköltség. Az átlagosan 19 százalékos mérséklődés mellett a gyengébben teljesítő gazdaságokban 87 ezer forintba került egy tonna termék, míg a jók ezt 52 ezer forintért állították elő, vagyis az előző évi 2,5-szeres eltérés helyett 2008-ban 1,7-szeres különbség alakult ki a két termelői kör között.

A vizsgált tömegtakarmányoknál ugyancsak jelentősen mérséklődött a fajlagos költség 2007 és 2008 között. A magasabb hozamok következtében a **silókukorica** átlagos önköltsége 18 százalékkal csökkent a vizsgált időszakban, míg a **lucerna** előállítása 20 százalékkal került kevesebbe az előző évhez viszonyítva.

A tömegtakarmányok közül a lucerna szélső értékeit a gabona és ipari növényeknél nagyobb 2,8-szoros különbség jellemzi, melynek oka nyilvánvalóan a változatosabb termesztés technológiában keresendő.

Az önköltséggel és azok szóródásával kapcsolatban két általános dolgot feltétlenül meg kell említeni. Az egyik, hogy a fajlagos költséget alakító két tényező a területegységre jutó termelési költség és a termésátlag közül többnyire az utóbbi az, amelyik nagyobb hatást gyakorol az önkölt-

ségre. Különösen így van ez az átlagosnál rosszabb kategóriában. Itt a centrumtól való eltérésben a **triticale** és a **cukorrépa** kivételével minden esetben a termésátlagok játszották a nagyobb szerepet, sőt többnyire arányuk is jelentősnek mondható. Ez azt jelenti, hogy 70 százalékot meghaladó arányban hatottak az önköltségekre.

A kedvező önköltségeknél is általában a hozam a meghatározó, de itt több kivételt is találunk 2008-ban. Ilyen volt a kukorica, az őszi árpa, a tavaszi árpa, a napraforgó és a cukorrépa. Ezeknél döntően a termelési költség határozta meg az önköltséget és kevésbé a hozam.

A másik fontos tényező, hogy a szélső értékek centrumtól való eltérése a rosszabb kategória felé mindig nagyobb mértékű, mint az alacsony önköltségűek felé. Részben ezzel is összefügg az a tény, hogy a szélső értékek közötti különbség (abszolút értékben) nagysága 47-102 százaléka az átlagot jellemző önköltség centrumnak. Így például a búzánál 55, a kukoricánál 47, a napraforgónál 54 százalék ez az érték. A tömegtakarmányok közül a lucernánál még nagyobb (102 százalék) eltérést találunk.

Mindezek a hozam, pontosabban a hozambiztonság fontosságára hívják fel a figyelmet. A költséghatékonyság oldaláról talán itt vannak a legnagyobb tartalékok a termelők kezében. Ezt mutatják a 2007-es és a 2008-as év adatai is. A két év eredményei kapcsán egy-két tényezőre szükséges ráirányítani a figyelmet. A termesztés-technológia megújításával (esetenként a meglévő maradéktalan betartásával) bizonyos szintig mérsékelhetők a klimatikus viszonyok termelést gátló hatásai, aminek következtében csökkenthetők az önköltségek. Hangsúlyozzuk: nem egyszerű költségcsökkentésre gondolunk, hanem olyan költségszint kialakítására, amely adott környezeti feltételek mellett optimális ráfordítás-hozam elérésével kecsegtet, illetve ennek elérhetőségét növeli. Ez esetenként pótlólagos befektetések, ráfordítások megvalósítását igényli. Természetesen ezeket akkor szabad alkalmazni, ha a hozamokban megtérülnek, és így javítható a termékelőállítás költség hatékonysága.

Megítélésünk szerint a bemutatott önköltség szóródási adatok azt tükrözik, hogy a hazai termelők még tehetnek az önköltség javításáért. A közel kétszeres önköltség különbségek egy része ugyanis a nem körültekintő gazdálkodásból adódik, egy részük a tőke hiánnyal magyarázható (drága, nem megtérülő öntözés stb.), és csak egy része olyan környezeti tényező, amelyek negatív hatása semmiképpen nem védhető ki.

2.4. A szántóföldi növények értékesítési ára és fajlagos jövedelme

A szántóföldi növények termelési költségeivel kapcsolatban már részben utaltunk rá, hogy az ágazatok jövedelempozíciója, illetve annak változása befolyásolja a termelőket ráfordításaik mennyiségi és strukturális összetételének megválasztásában. E gazdálkodói magatartás alapvetően abból adódik, hogy az üzemek gazdasági és ágazati szintű eredménye végső soron a kiadások és a bevételek nagyságától, pontosabban ezek egymáshoz való arányától függ. A két tényezőre viszont nem tudnak egyformán hatni a termelők.

A több éves költség adatok is azt jelezik, hogy az input oldalon a mezőgazdasági vállalkozásoknak még mindig van mozgástere. Ez természetesen nem mond ellent annak a közismert ténynek, hogy a korábbi időszakhoz viszonyítva az utóbbi években e területen szűkültek a lehetőségek, egyre inkább csökkennek a termelők tartalékai. Ugyanakkor az is igaz, hogy az output oldalhoz (értékesítési árakhoz) viszonyítva még mindig itt rendelkeznek szabadabb mozgási lehetőségekkel a gazdák.

A KSH adatai szerint a mezőgazdasági termékek felvásárlása 2008-ban 1,5 százalékkal nőtt az előző évhez képest. Ezen belül a növénytermesztési és kertészeti termékek értékesített volumene 8,8 százalékkal emelkedett. A felvásárlás több mint egyharmadát a növénytermesztési termékek adják, melyek közül a gabonafélék értékesítése közel 21,4 százalékkal haladta meg a 2007-es szintet. Az ipari növényeké ugyanakkor mintegy 30 százalékkal csökkent, amiben a cukorrépa nagyarányú visszaszorulása játszott közre, mert az olajos magvaké és a repcéé nőtt. A kertészeti termékek közül a zöldségfélék felvásárlása 10 százalékkal csökkent, míg a gyümölcsöké közel duplájára (192,8%) emelkedett 2008-ban az előző évhez viszonyítva.

A KSH adatai alapján ugyancsak elmondható, hogy országos szinten a mezőgazdasági termékek termelői árszínvonala 2008-ban összességében 3,0 százalékkal alatta maradt az előző évének. Ezen belül a növénytermesztési és kertészeti termékek árai éves szinten átlagosan 14,9 százalékkal csökkentek. A fontosabb növényi csoportok között már jelentősebb különbségek alakultak ki. Így a gabonafélék átlagos termelői ára 23,6 százalékkal kisebb volt az előző évi szintnél, ami részben a kínálat jelentős bővülésére vezethető vissza. Az ipari növények termelői árindexe 7,4 százalékkal nőtt, ezen belül is kiemelkedik biodízelgyártás alapanyagát adó repce 62 százalékos áremelkedése. A friss zöldségféléknél 8 százalékkal nőtt, míg a gyümölcsöknél 26 százalékkal csökkent a termelői ár 2008-ban, amit alapvetően a hazai termésmennyiség változása határozott meg.

Természetesen ezek az átlagos változások eltérő mértékben jelentkeztek az egyes ágazatokban és gazdaságokban. Ez látható a tesztüzemi rendszer által megfigyelt termelőknél, illetve a szűkebb körű meghatározó ártermelő üzemeknél.

A 2004 óta tartó gabonaár csökkenés 2006-ban megállt, és főleg külpiazi kereslet hatására ismét emelkedett. Ez a folyamat ugrásszerűen folytatódott 2007-ben, melyet a világpiacon robbanásszerű kereslet bővülése váltott ki. Ez a tendencia 2008-ban megtorpant és a nagyobb terméktömeg hatására a **búza** felvásárlási ára a meghatározó ártermelő gazdaságok átlagában 19 százalékkal elmaradt az előző évi szinttől. Ez összességében 37 400 Ft/t feletti átlagárat jelentett 2008-ban.

A kiváló termékek következtében értelemszerűen csökkent a kisebb jelentőséggel bíró kalászosok felvásárlási ára is, ami összességében 31-39 ezer forintos árbevételt eredményezett tonnánként a termelőknél. Figyelmet érdemel, hogy a zab kivételével ezeknél a növényeknél, a búzánál kisebb mértékű volt az árzuhanás.

A kalászos gabonákhoz hasonlóan a hozam növekedés éreztette hatását a **kukorica** felvásárlási áránál is. A búza 19 százalékos csökkenése mellett itt még jelentősebben, 37 százalékkal mérséklődtek az éves átlagárak 2007 és 2008 között. A meghatározó ártermelő gazdaságok átlagában elért 27 660 Ft/t-ás értékesítési árban természetesen szerepet játszott az állattenyésztés helyzete, mint az egyik legfontosabb felhasználója a terméknek. A folyamatos állatállomány csökkenés e téren inkább kedvezőtlenül érintette a kukorica termeléssel foglalkozó gazdaságokat. Ugyancsak nem kedvezett a termelőknél, hogy a 2007-es magas árak miatt a tervezett bioetanol gyártás felfutását elodázták, így nem teremtdött új piac a kukoricának.

Az ipari növények felvásárlási árai eltérően alakultak. A **cukorrépánál** nőttek ugyan a hozamok, de jelentősen csökkent a terület, így az árak gyakorlatilag nem változtak 2007 és 2008 között. E mögött egyértelműen a répacukor iránti keresletcsökkenés, az ágazat leépülése húzódik meg. Az olajos növények közül a **napraforgót** 9 százalékkal olcsóbban, míg a **repcét** 58 százalékkal drágábban értékesítették a meghatározó ártermelő gazdaságok 2008-ban, mint az előző évben.

A fehérjenövények közül a **szója** termelői ára 15 százalékkal nőtt a vizsgált évben, és így már megközelítette a 80 ezer Ft/t-ás szintet a meghatározó ártermelő gazdaságok átlagában. Ennek fő oka az olcsóbb fehérje takarmányok iránti kereslet növekedése.

Önköltség kategóriánként az értékesítési árak között nincsenek érdemi különbségek. Ez érthető is, mivel a fajlagos költségek és az árak kapcsolata sokkal lazább, mint azt például a hozamoknál láttuk. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az árak tekintetében ne lennének eltérések a gazdaságok között. Elég talán utalni a termék minőségére, az értékesítési csatornák sokszínűségére vagy az értékesítés időpontjára. Ezek alapvetően differenciálják a termelők által elérhető árakat. Igaz ugyanakkor az is, hogy a minimum és a maximum árak eltérései – a vizsgált ágazatok többségénél – kisebbek, mint az önköltség szélső értékeinek szóródása. A zártabb termékpályák miatt különösen igaz ez a szántóföldi növényekre. Ilyen például a repce, ahol a három kategória között egy százalékon belül van az árak közötti eltérés. A takarmánynövényeknél (ide sorolva az abrakfélét is) már nagyobbak a differenciák, ami a piaci lehetőségekkel, illetve az egyes termelők marketing munkájával hozható kapcsolatba.

Mindezeket figyelembe véve elmondható, hogy a vizsgált gabonák közül a búza és a zab kivételével az önköltség centrumhoz tartozó gazdaságok érték el a legmagasabb felvásárlási árakat 2008-ban. A napraforgónál ez az átlagtól rosszabb, a repcénél pedig a jobb csoportba tartozó gazdaságoknál található (5. táblázat).

5. táblázat

**A szántóföldi növények értékesítési ára önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ft/tonna

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb
Búza	47 107	46 554	43 798	37 360	35 839	39 014
Őszi árpa	38 063	34 035	36 643	33 616	35 300	33 782
Tavaszi árpa	43 180	43 176	44 578	37 993	40 443	36 889
Triticale	38 528	35 194	38 028	29 886	35 624	30 836
Zab	42 442	46 833	42 880	36 622	27 802	32 021
Kukorica	46 473	47 581	39 567	27 450	28 848	26 837
Napraforgó	86 947	86 992	88 795	73 668	82 599	83 959
Repce	64 784	63 908	62 999	101 579	100 773	101 269
Cukorrépa	7 984	6 705	9 817	6 900	8 285	8 241
Szója	62 948	72 261	68 797	81 190	71 059	78 697
Silókukorica	6 375	9 621	7 160	8 118	6 233	9 080
Lucerna	13 347	17 383	21 056	10 763	17 182	16 675

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A szántóföldi növényi termékek jövedelmét alapvetően az előállítási költségek és az értékesítésért kapott bevételek nagysága határozza meg. Ebből következik, hogy az értékesítési árak mozgása, azok nominális értéke fontos ugyan, de végső soron a termelők szempontjából az árak tisztajövedelem-tartalma az igazán kiemelt kérdés. A mezőgazdasági termékek értékesítési árának és az önköltségnek a különbsége tehát azt mutatja meg, hogy a piaci viszonyok az árakon keresztül biztosítanak-e jövedelmet a termelők számára, vagy sem.

E tekintetben kedvező kép jellemezte a 2008-as esztendőt, különösen az előző évhez viszonyítva. A vizsgált növények döntő többségénél a termelői felvásárlási árak meghaladták a termékek előállítására fordított kiadásokat, mindössze a triticales és a zabtermelők nem tudtak jövedelmet realizálni az árakon keresztül. Pozitívan értékelhető továbbá, hogy 2007-hez képest a búza kivételével nőtt az árak jövedelem tartalma 2008-ban, de a búzánál is, mindössze 473 forint a tonnánkénti csökkenés mértéke a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában.

Önköltség kategóriánként vizsgálva a jövedelmet elmondható, hogy a centrumban a zab kivételével a termelők által elért ár fedezetet nyújtott költségekre. Ezek közül is kiemelkednek az ipari növények, melyeknél 29-39, a búzánál pedig 20 százalékos volt a felvásárlási ár jövedelem tartalma. Ezek az arányok is azt jelzik, hogy az önköltségcsökkenés mértéke sok terméknél nagyobb volt 2008-ban, mint az árcsökkenés mértéke (6. táblázat).

6. táblázat

**A szántóföldi növények fajlagos jövedelme önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ft/tonna

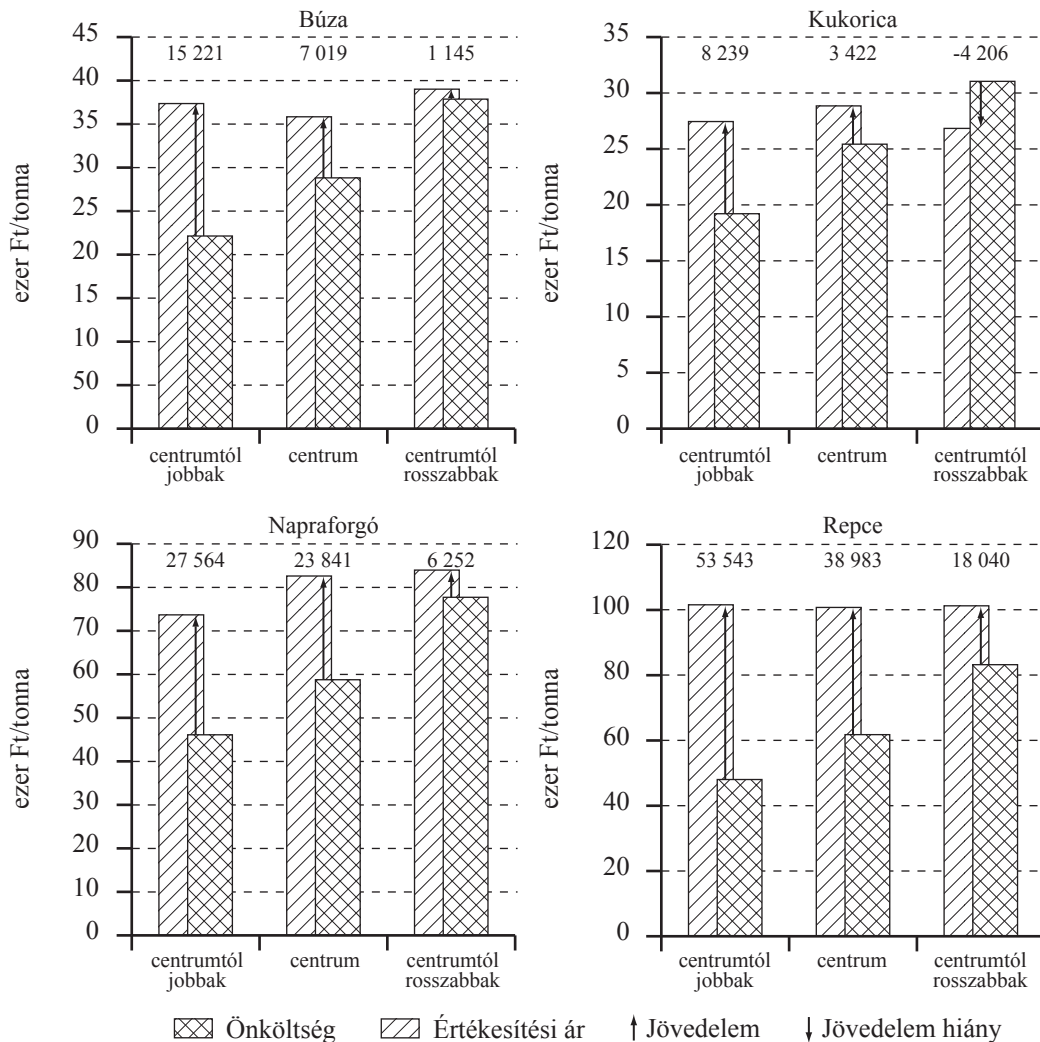
Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbakk	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbakk	Önköltség centrumtól jobbakk	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbakk
Búza	17 720	9 791	-6 252	15 221	7 019	1 145
Őszi árpa	12 472	1 313	-9 346	11 894	6 041	-7 965
Tavaszi árpa	10 985	-1 809	-21 787	11 750	5 626	-9 373
Triticale	11 375	-1 205	-11 346	5 098	2 223	-13 636
Zab	6 383	-12 299	-58 026	8 961	-13 789	-34 950
Kukorica	15 369	2 747	-25 004	8 239	3 422	-4 206
Napraforgó	34 197	20 006	-1 639	27 564	23 841	6 252
Repce	15 344	-5 010	-63 782	53 543	38 983	18 040
Cukorrépa	2 511	-611	-1 104	2 803	3 244	1 635
Szója	13 407	-7 566	-54 171	29 340	5 764	-8 764

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Az önköltség centrumtól rosszabb csoportban komoly veszteségek érték a termelőket az árakon keresztül. Itt kiugróan magas 14 és 35 ezer forint a triticales és a zab jövedelem hiánya, de a 10 ezer forintot közelíti a tavaszi árpa és a szója vesztesége is, míg a kukoricánál meghaladja a 4 ezer forintot. Figyelmet érdemel ugyanakkor, hogy 2008-ban az átlagos költségszint alatt termelő gazdaságokban az ipari növények és a búza felvásárlási ára fedezte a költségeket. Ezen ágazatokban a támogatások teljes mértékben a termelők jövedelmét gyarapították.

Az árak jövedelem tartalmát tekintve kifejezetten kedvező helyzet jellemzi a legjobb gazdaságok csoportját. Az ide tartozó **búzatermelők** az árakon keresztül 15 ezer forint hasznot értek el tonnánként 2008-ban, ami 41 százalékos árarányos jövedelmet jelent. Szintén magasabb, 37-53 százalék jellemzi az ipari növényeket és a szóját, de 30 százalékos jövedelemarányt értek el a kukoricával foglalkozó termelők is (1. ábra).

**A fontosabb szántóföldi növények költség-, ár-, jövedelem mutatói
önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)
2008**

Összességében tehát megállapítható, hogy a szántóföldi növények értékesítési árának csökkenése az átlagosnál, illetve az annál kisebb önköltségekre nyújtottak fedezetet 2008-ban. Ezzel szemben az átlagos költségszintnél drágábban termelőknél, az árak már nem minden ágazatnál tudták kompenzálni a költségeket.

2.5. A szántóföldi növények ágazati eredménye

Az ágazatok jövedelemhelyzete – közismerten – a kiadások és a bevételek nagyságától, ezek egymáshoz való viszonyától függ. Ez utóbbiak mértékét pedig döntően az értékesítési árak, pontosabban az értékesítésből származó bevételek határozzák meg. Emellett fontos az ágazatokhoz kapcsolható támogatások szerepe is. E téren gyökeres változást jelentett a 2004-es esztendő. Uniós taggá válásunkkal alapjaiban megváltozott az agrártámogatás rendszere, aminek következtében a GOFR növények esetében átlagosan a négyszeresére nőtt az egy hektárra jutó támogatás.

A támogatások részletes ismertetésével – terjedelmi korlátok miatt – nem foglalkozunk. Itt csak annyit kívánunk megemlíteni, hogy a területalapú támogatások elvileg lehetséges összege – EU forrásból és nemzeti kiegészítésből – a GOFR növényeknél 42 085 Ft/ha volt 2008-ban. Ez a lehetséges maximumot jelenti, de a mellékletekben nem minden ágazatnál található meg ez a támogatási összeg. Ennek az az oka, hogy a gazdaságok egy része nem élt valamennyi jogcímen kapható területalapú támogatás igénylésével, valamint a közvetlen ágazati támogatás soron ezen felül még egyéb az ágazathoz kapcsolódó támogatást is elszámolhatnak a gazdaságok.

A növénytermesztési ágazatok eredményének megítéléséhez – az elmondottakon túl – még egy fontos szempontra kívánjuk ráirányítani a figyelmet. Ez pedig a föld szerepének a kérdése. Közismert ugyanis, hogy a termőföld az agrártermelés legfontosabb – semmi mással nem pótolható, de évről-évre termőerejében megújítható – termelési eszköze. Hazánk természeti erőforrásokban szegény, ezért a termőföld jelentőségét az erőforrások között kiemelten kell hangsúlyozni, és a termőföldet ennek megfelelően kell kezelni. Azt, hogy a gazdálkodók a földdel összefüggő potenciális lehetőségeket ki is használják, vagyis a rendelkezésükre álló földterületet (akár saját, akár bérelt) meg is műveljék, alapvetően az érdekeltségi viszonyok döntenek el. A területegységre vetített ágazati eredmények tehát az általános jövedelmi helyzeten túl egyben a termőföld kihasználását, illetve hasznosulását is tükrözik.

Az elmondottak és a közölt adatok alapján összességében megállapítható, hogy a szántóföldi növénytermesztésben valamennyi vizsgált ágazatban eredményes évet zártak a gazdaságok 2008-ban. Emellett azt is meg kell említeni, hogy a növények nagyobb hányadában (mindössze a triticalet és a zabot kivéve) emelkedett az elért ágazati eredmény az előző évhez viszonyítva, sőt a **repce**, a **cukorrépa** és a **szója** esetében három-négyszeres eredményjavulás következett be. Jelen-tősnek mondható a **kukorica** közel 50 százalékos eredménynövekedése is 2007 és 2008 között, míg a **napraforgónál** és a **búzánál** ennek mértéke 17-18 százalék körül alakult a meghatározó áruter-melő gazdaságok átlagában.

Az önköltség szerint csoportosított adatok összetett képet mutatnak a 2008. évi ágazati eredményekről. Ebben az évben is igazolódott az az alapvető összefüggés, miszerint a legjobb eredményeket az alacsony önköltségű kategóriába tartozó gazdaságokban érték el (7. táblázat).

**A szántóföldi növények ágazati eredménye önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ft/ha

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Búza	127 144	85 237	28 295	149 260	85 410	55 605
Őszi árpa	104 278	52 803	15 667	112 371	82 441	24 777
Tavaszi árpa	86 124	41 461	8 291	102 503	68 334	14 279
Triticale	89 659	59 039	17 896	82 243	57 473	11 503
Zab	72 743	4 836	-1 868	88 704	-1 440	-21 782
Kukorica	125 690	53 212	-25 918	123 426	76 932	10 494
Napraforgó	140 822	91 555	42 734	135 466	119 034	66 018
Repce	91 995	38 165	-26 858	231 476	163 029	94 832
Cukorrépa	263 192	28 697	48 015	207 382	445 514	381 203
Szója	102 214	36 427	-22 210	140 623	79 161	41 582

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Így például a **búza** ágazat eredménye 149 ezer Ft/ha volt a vizsgált évben, ami 17 százalékkal haladja meg az előző évi szintet. Hasonló változások figyelhetők meg a többi kalászos gabonánál is. Ez alól egyedül a triticale kivétel, ahol közel 10 százalékkal csökkent az eredmény, de a hektáronkénti 82 ezer forintos jövedelem így is jónak tekinthető.

Figyelmet érdemel, hogy a kalászosok eredménye az átlagos költségszinten termelőknél is kedvezően alakult 2008-ban. Ebben a csoportban kiemelkedik az őszi és a tavaszi árpa, ahol 56 és 65 százalékkal javult a jövedelem az előző évhez képest. A búza ágazati eredménye ezekben a gazdaságokban gyakorlatilag szinten maradt, mint ahogy a triticalesé is. A zab már ebben a csoportban is gyengén teljesített, mivel a bevételek nem fedezték a kiadásokat, ahogy az átlagtól rosszabb üzemeknél sem. A többi kalászosról ugyanakkor elmondható, hogy a felvásárlási árból adódó veszteségeket kompenzálni tudták a támogatások, így ezek az ágazatok az átlagtól magasabb önköltségek ellenére nyereséget hoztak a velük foglalkozó termelőknek, sőt a búza hektáronként elért 56 ezer forintos ágazati eredménye még kedvezőnek is tekinthető. Ezek a változások ugyanakkor részben azt támasztják alá, hogy a magasabb termelési színvonalon termelőket a negatív hatások nagyobb mértékben sújtják, mint az alacsonyabb szinten gazdálkodókat.

Változatosan alakult a **kukoricatermelők** helyzete 2008-ban. Az átlagosnál jobb költség-színvonalon termelő gazdaságokban az ágazati eredmény 123 ezer forint volt, ami 2 százalékkal elmaradt az előző évi szinttől. Ezzel szemben a centrumban már 45 százalékkal nőttek a jövedelmek, és a hektáronként elért 77 ezer forintos eredmény jónak ítéltető. Az átlagtól gyengébbeknél szintén javulás következett be 2007 és 2008 között, mivel veszteséges év után nyereséges évet zártak. Itt a támogatások pótolták az árból adódó veszteségeket. Ezek az adatok jól példázzák, hogy a hozamok,

valamint a költségek csökkenése vagy növekedése önmagában még nem tekinthető negatív, illetve pozitív folyamatnak. A termelés jövedelmezősége ugyanis a bevételek és a kiadások egymáshoz való viszonyától függ. E tekintetben, mindhárom csoportban eredményes évet zártak a termelők, és ez mindenképpen pozitívan értékelhető. Tény ugyanakkor, hogy a magas költségszint mellett elért 10 ezer Ft/ha-os ágazati eredmény szerénynek mondható.

Az olajos növények eredménye szintén javult 2007 és 2008 között. Az önköltség centrumban elhelyezkedő gazdaságok átlagában a **napraforgó** valamivel több mint 119 ezer, míg a **repce** több mint 163 ezer forint nyereséget biztosított a termelőknek. Ettől 14 és 42 százalékkal magasabb szint jellemezte a költséghatékony üzemek átlagát. Figyelmet érdemel ugyanakkor, hogy az átlagos költségszint alatt termelő gazdaságoknál szintén kedvezően alakultak az ágazati eredmények 2008-ban. Mind a napraforgó, mind a repce kiadásai megtérültek a bevételekből. A közölt adatok tehát azt tükrözik, hogy az olajos növényeknél különösen sikerült a gazdaságoknak az optimális ráfordítás-hozam viszonyokat megtalálniuk.

A **cukorrépa** termelésben a legmagasabb ágazati eredményt (446 ezer Ft/ha) az önköltség centrumhoz tartozó gazdaságok érték el, de ettől mindössze 14 százalékkal alacsonyabb a kevésbé hatékony üzemek átlaga. Ezzel szemben a legjobbaknál az alacsony ár következtében alig több mint 200 ezer forint volt az ágazati eredmény 2008-ban. Az olajos növényekhez hasonló folyamatok jellemezték a **szójatermelés**ünket, mindhárom csoportban nyereségesen alakult a termékelőállítás, és 2007-hez viszonyítva nőttek a jövedelmek.

2.6. A szántóföldi növények jövedelmezősége

A mezőgazdasági termékek jövedelme, az ágazatok eredménye pontosan jelzi, hogy egy adott időszakban miként alakulnak a termelők érdekeltségi viszonyai. Emellett az is lényeges kérdés, hogy a termelők rendelkezésére álló erőforrások hogyan hasznosulnak a különböző termékek előállításával. A költségarányos ágazati eredmények erre a kérdésre adhatnak választ, vagyis miként alakul az ágazatok egymással összevethető jövedelempozíciója egy adott időszakban (8. táblázat).

A közölt adatokból megállapítható, hogy az ágazatok többségénél javult az átlagos jövedelmezőségi szint 2008-ban.

Az önköltség centrumba tartozó gazdaságokban a kalászos gabonák 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredménye – a zabot kivéve – 44 és 57 forint között mozgott. Ezen belül a **búza** jövedelem rátája 55 százalékos volt. Az átlagos költségszintnél jobb üzemekben ez az érték meghaladta a 100 százalékot, míg a többi kalászosé 64 és 94 forint között szóródott. Itt a zabtermelés is jól alakult.

Ellentmondásosan változott a **kukorica** jövedelmezősége. Az átlagos szinten termelőknél 35 forint volt a 100 forint termelési költségre jutó ágazati eredmény, ami 5 forinttal haladja meg a 2007-es szintet. Az ún. jobbaknál ugyanakkor közel 10 százalékkal romlott a jövedelmezőség, igaz így is meghaladta a 70 forintot. A legmagasabb önköltséget elérő üzemekben, pedig gyakorlatilag az 5 forintot sem érte el a jövedelemráta 2008-ban.

A kalászosokat meghaladó nagyságú az **olajos növények** költségarányos jövedelme 2008-ban, sőt itt találjuk az összes vizsgált növény közül a legnagyobb értéket. A költséghatékony üzemekben a **repce**termelők 100 forint költségre vetített ágazati eredménye elérte a 140 forintos szintet, de itt a rosszakknál is 52 százalékos volt a jövedelmezőség.

A **cukorrépánál** úgyszintén kedvezően alakult a jövedelempozíció, amelynek megoszlása az eredménynél leírtak szerint változott a különböző csoportok között, és ugyanez jellemezte a **szója** 2008-as jövedelmezőségét is.

8. táblázat

**A szántóföldi növények 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredménye
önköltség kategóriáinként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ft

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Búza	95,16	60,05	19,21	103,22	55,07	31,54
Őszi árpa	93,23	41,14	11,80	93,87	56,80	15,56
Tavaszi árpa	71,09	32,09	6,73	83,39	44,38	9,25
Triticale	77,50	54,49	14,31	64,37	45,91	7,87
Zab	70,35	3,12	-1,63	70,44	-1,05	-16,05
Kukorica	76,86	30,14	-13,69	70,34	34,85	4,45
Napraforgó	93,68	59,15	26,32	91,23	68,01	33,80
Repce	60,42	26,66	-17,51	140,24	93,25	52,12
Cukorrépa	82,69	7,78	14,96	84,37	136,59	85,86
Szója	60,70	23,41	-14,11	82,47	42,64	23,09

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

3. A kertészeti ágazatok költség- és jövedelemhelyzete

A bemutatott szántóföldi kultúrákhoz hasonlóan a kertészeti ágazatok – ide sorolva a burgonyát is – helyzetét szintén számos átmeneti, vagy elhúzódozó piaci hatás alakította az elmúlt években. Az unióhoz való csatlakozással az ágazatcsoport korábban nem ismert versenykörnyezetbe került. Ezek a folyamatok nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy ezen ágazatok 2008. évi termelési mutatói számottevő különbségeket mutatnak az előző évhez képest. A két év közötti elmozdulásokban azonban fontos szerepet játszottak a környezeti tényezők is, mivel 2008-ban, a szélsőséges időjárású 2007. év után kedvezőek voltak a termelés külső feltételei.

A KSH információi szerint a hazai szántóföldi vetésszerkezet lassú átalakulásában szinte minden kultúránál történt változás a korábbi időszakokhoz és az előző évhez képest egyaránt. A burgonyánál és a zöldségféléknél összességében mindez a termőterület mérséklődését jelentette.

A burgonya vetésterülete – ami már csak fele a kilencvenes évek második felét jellemző átlagos méretnek és az előző öt év átlagától is 9 százalékkal elmarad – 2008-ban mintegy 25 ezer hektár volt. Ez gyakorlatilag megegyezett az előző évvel, de a betakarított termés 15 százalékkal nőtt az előző esztendőhöz viszonyítva.

A zöldségfélék területe, a másodvetésekkel 89 ezer hektárra csökkent 2008-ban, de a betakarított termésmennyiség összességében néhány százalékkal meghaladta az előző évi szintet. Az ágazatcsoport összetételén belül ismét jelentős változások tapasztalhatók, amelyek különösen a meghatározó, a hazai termesztés döntő hányadát adó zöldségeknél szembeötlőek. Az összes termésből és területből a legnagyobb részarányt képviselő csemegekukorica vetésterülete közel 5 százalékkal mérséklődött, és folytatódott a paradicsom területének visszaszorulása is. Így 2008-ban 13 százalékkal kisebb területen termelték e növényt, mint 2007-ben. Ez nagymértékben a feldolgozó háttér igényeinek megváltozásával hozható összefüggésbe. (Az 1996-2000 évek átlaga még közel 12 ezer, 2006-ban 2792, 2007-ben 2620 hektár volt.) A zöldpaprika területe az előzőeknél is jelentősebben, közel 40 százalékkal csökkent. Az előzőekkel ellentétben a második legnagyobb részarányú zöldségféle, a zöldborsó térfelhasználata (9%) folytatódott, és a fejeskáposzta területe is 8 százalékkal meghaladó mértékben nőtt 2008-ban az előző évhez képest. (A zöldborsó termesztése jó gépesíthetősége mellett, még két jelentős előnnyel jár, korai árbevétel biztosít és nitrogénrel gazdagítja a talajt.)

A termő gyümölcsösök területe néhány százalékkal csökkent 2008-ban, a betakarított termés mennyisége azonban több mint kétszeresére nőtt, meghaladta a 840 ezer tonnát. A gyümölcsöskön belül szintén számottevőek a változások. Így például az alma, az őszi- és a kajszi-barack területe csökkent, miközben a körtéé nőtt. A borszölő ültetvényeknél nem történt változás 2008-ban, a 620 ezer tonnás szőlőtermés azonban 15 százalékkal meghaladta az előző évi szintet.

A leírtakon túl meg kell még említeni, hogy a kertészet egészének produktumát bővíti az a 96 ezer hektár, amelyet a statisztikai nyilvántartás „kert művelési ágba” sorol. A kertészet, mint ágazatcsoport, a viszonylag kis területi aránya ellenére évente a mezőgazdasági termelés értékének 12-14 százalékát adja.

A statisztikai adatok áttekintése mellett, néhány dolgot ki kell még emelni. Az egyik a fajta kérdése. Valamennyi növény közül a zöldségféléket jellemzi talán a legdinamikusabb fajtaváltás. Ez annyiban függ össze a terület csökkenéssel, hogy potenciálisan magasabb hozamot adó fajták termesztésbe állításával, kisebb területről biztosíthatóak a piaci igényeknek megfelelő termésmennyiségek. További lényegi kérdés mint ahogy a szántóföldi növényeknél és az állati termékeknél megváltoztak a felhasználói-fogyasztói igények és szokások (bioüzemanyag gyártás, vagy a vörös

húsokról az egészségesebb baromfi húsokra történő áttérés stb.), a zöldségféléknél is folyamatosan új fogyasztói-trendek alakulnak ki. Szezonálisan kitolódott és ezáltal nőtt az egyes friss zöldségfélék fogyasztása, hiszen gyakorlatilag az év minden napján elérhető a paprika, a paradicsom vagy például az uborka. Ezek az „új szokások” a termelőket és a feldolgozókat is változásra kényszerítik.

A burgonya, valamint a fontosabb zöldségfélék és ültetvények érdekeltégi viszonyainak bemutatása előtt utalni kell az „Adatbázis és módszer” fejezetben leírtakra. A tesztüzemi adatgyűjtési rendszerben az üzem kiválasztás módszeréből következően csak arra vállalkozhatunk, hogy zöldség-gyümölcs-termelő gazdaság kerüljön a mintába. Ezen üzemek ágazatai azonban nem minden esetben fedik le a szántóföldi növényeknél tapasztalt mértékben a hazai kertészet termelési szerkezetét.

3.1. A kertészeti ágazatok termelési költségei

A kertészeti ágazatok termelési költségeivel kapcsolatban ismert, hogy azok évek közötti mozgása, illetve eltérése általában sokkal markánsabb, mint a szántóföldi kultúráknál. Ezeknél a növénycsoportoknál a szélsőséges időjárási hatások hatványozottabban befolyásolják az átlagos ráfordítás szükségletet. A környezeti feltételek mellett a termesztéstechnológiák sokszínűsége (hely-revetett, palántázott, támrendszeres, szabadföldi tömegtermelés, friss fogyasztásra, konzerv célra, vagy például kézi, gépi, esetleg vegyes betakarítás stb.), a különböző fajták igényei is változatosabbak, amelyek szintén jelentős differenciát eredményeznek egy-egy ágazat összköltségén belül. A bemutatott önköltség kategóriák szerint csoportosított adatokban természetesen ezek a tényezők is tükröződnek.

A szántóföldi növényekhez hasonlóan a költségek ismertetése előtt röviden összefoglaljuk, hogy a tesztüzemi minta alapján a kertészeti ágazatok területi szóródása miként alakult a különböző önköltség kategóriák szerint (9. táblázat).

A **burgonyánál** és a **fejeskáposztánál** az önköltség centrumhoz tartoztak a legkisebb területi arányok 2008-ban. A fennmaradó területek a fejeskáposztánál a költséghatékony és a kevésbé költséghatékony üzemek között szinte azonos arányban oszlottak meg, míg a burgonyánál a centrumtól rosszabb csoportba esett a vetésterület nagyobb hányada.

Ezzel szemben a **paradicsomnál**, a **zöldpaprikánál** és a **csemegekukoricánál** a területek döntő része az átlagos önköltségű csoportba tartozott. Ez egységesebb termesztéstechnológiára utal. A zöldségek közül még a **zöldborsó** érdemel kiemélést, mert a területek közel fele a legkedvezőbb fajlagos költségű kategóriába tartozott 2008-ban.

A gyümölcsök közül az **almánál** és az **őszibaracknál** 18 százalékos az önköltség centrumhoz tartozó gazdaságok területi aránya. Ezentúl az almánál a termőterület közel fele a kedvezőtlenebb önköltség szerinti csoportba esett, míg az őszibaracknál a jók és a rosszak azonos mértékben részesedtek.

A **szőlőterület** 2008-ban is döntően az átlagostól jobb kategóriában helyezkedett el. Az átlag körül csak 18, míg a kedvezőtlen önköltségű csoportban az ültetvények 36 százaléka található.

Figyelmet érdemel, hogy a csemegekukorica, a kajszi és a borszőlő kivételével, tehát az ágazatok többségében 2008-ban a területek nagyobb hányada esett a kedvezőbb önköltségű kategóriába, mint az előző évben, a rosszak részesedése pedig csökkent.

9. táblázat

**A kertészeti ágazatok területének megoszlása önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

százalék

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb
Burgonya	30	29	41	37	16	47
Zöldborsó	22	45	33	43	29	28
Paradicsom	19	52	29	22	52	26
Zöldpaprika	23	17	60	24	43	33
Fejeskáposzta	26	21	53	48	9	43
Csemegekukorica	40	43	17	26	49	25
Alma	28	5	67	36	18	46
Meggy	32	24	44	44	24	32
Kajszi	32	6	62	23	28	49
Őszibarack	24	19	57	41	18	41
Borszőlő	52	10	38	46	18	36

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A burgonyánál a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában 5 százalékkal csökkent, míg a zöldségféléknél kivételével nélkül valamennyi ágazatban nőtt a termelési költség 2007 és 2008 között. A mellékletek adatai azt is jól tükrözik, hogy a változások elsősorban a közvetlen változó költségeknél, vagyis elsősorban az anyag, és anyagjellegű kiadásoknál jelentkeztek, ezek közül is kiemelkedően a műtrágyánál és a növényvédőszernél. Fontos megjegyezni azonban, hogy az összes költség a közvetlen változó költségnél szerényebb mértékben növekedett, ami több tényezőre vezethető vissza. Egyrészt a földbérleti díj csökkenése a szántóföldi ágazatoknál már említett okok miatt ezekben az ágazatokban is bekövetkezett, másrészt ez azt jelenti, hogy a termelők ahol csak tudták mérsékeltek kiadásait. A munkabér közterhei érdemelnek említést, mert – a kertészeti ágazatokat különösen jellemző idény, illetve alkalmi munkánál – a munkaügyi ellenőrzések, illetve a legális munkaügyi keretek betartatásának hatására a korábbiaknál nagyobb érték jelenik meg a költségek között.

Az összes költség változásának mértéke alapján a bemutatott termékek két jól elhatárolható körbe sorolhatók. Az egyikbe azok tartoznak, melyeknél az egy hektárra jutó kiadások a termeléshez felhasznált anyagok és eszközök átváltozásainak nagyságához képest kisebb arányban nőttek (15% alatt), illetve csökkentek. A **zöldborsónál** 2007-hez képest a növekedés üteme nem érte el a 2 százalékot, a burgonyánál pedig csökkenés következett be. A burgonyánál fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a változás két, meghatározó költség-nemmel, a szaporítóanyag- és az öntözési költségnél jelentkezett, amely azért is elgondolkodtató, mert részben e tételekhez köthetők az ágazat kritikus pontjai. A minőségi szaporítóanyag és az öntözés ugyanis az eredményes termelés záloga.

Az előzőekkel ellentétben a **paradicsomnál**, a **zöldpaprikánál**, a **fejeskáposztánál** és a **csemegekukoricánál** a meghatározó ártermelő gazdaságok átlagában jelentősen nőttek a termékelőállításra fordított kiadások (23-55%), de mint az a burgonyánál és a zöldborsónál is tapasztalható volt a közvetlen anyagköltségek jelentősebben, 26-100 százalékban haladták meg a 2007. évi szintet.

Az önköltség szerint csoportosított adatokban a zöldségféléknél is jelentős szóródások figyelhetők meg, amit tovább fokoz még, hogy e növények a nagy szántóföldi kultúráknál lényegesen drágább ráfordítás igényük miatt azoknál csak ötször-tízszer magasabb költségszint mellett állíthatók elő. Ez alól mindössze a **csemegekukorica** és a **zöldborsó** jelentett kivételt 2008-ban, mert ezeknél a területegységre jutó költség 350 ezer forint alatt maradt.

A közölt adatokból megállapítható, hogy a **burgonyánál** az önköltség centrumhoz tartozó gazdaságokban 566 ezer forint volt az egy hektárra jutó kiadás 2008-ban. Ennél a költséghatékony csoportban a termelők 16 százalékkal olcsóbban, míg a rosszabb csoportban 34 százalékkal drágábban állították elő a burgonyát. Ez utóbbiban a költségek meghaladták a 755 ezer Ft/ha-os szintet (10. táblázat).

10. táblázat

**A kertészeti ágazatok termelési költsége önköltség kategóriánként
(meghatározó ártermelő gazdaságok átlaga)**

Ft/ha

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Burgonya	619 016	642 315	686 382	477 120	565 686	755 727
Zöldborsó	266 816	336 694	264 124	265 180	295 338	371 636
Paradicsom	591 658	787 143	717 797	1 111 365	822 964	853 282
Zöldpaprika	844 342	1 731 332	1 047 774	1 865 951	1 306 393	1 188 965
Fejeskáposzta	641 296	1 314 946	713 569	948 017	909 547	1 721 201
Csemegekukorica	245 665	296 134	292 774	297 771	358 938	367 071
Alma	664 509	1 065 451	504 729	694 445	686 308	751 929
Meggy	505 982	521 454	584 115	477 703	656 791	758 374
Kajszi	681 544	549 691	424 102	494 074	451 232	304 796
Őszibarack	721 085	631 336	548 461	512 702	761 856	732 134
Borszőlő	512 323	484 408	652 393	464 802	564 866	627 442

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A **zöldborsó** előállítása hektáronként 265 és 372 ezer, míg a **csemegekukorica** 298 és 367 ezer forint között változott, és a burgonyához hasonlóan az ún. jóktól a rosszak felé fokozatosan emelkedtek a költségek 2008-ban.

A **paradicsomnál** sajátságos helyzet alakult ki ezen időszak alatt. A legmagasabb (1,11 millió Ft/ha) termelési költség az átlagnál jobb termelőket jellemezte, míg a legalacsonyabb (823 ezer Ft/ha) költségen termelő üzemek a centrumban helyezkedtek el.

A **zöldpaprikánál** a paradicsomhoz hasonló tendencia érvényesült, itt is a centrumnál kedvezőbb kategóriában található a legmagasabb a költség, de a jobbak és a rosszabbak között az eddig felsorolt ágazatoknál lényegesen nagyobb különbség alakult ki a termelési költség tekintetében.

Ezekkel ellentétben a **fejeskáposzta** termelésnél a centrumban elhelyezkedő üzemek kiadásai a legalacsonyabbak (910 ezer Ft/ha). Amíg a jók ettől 38 ezerrel kedvezőbb értéket értek el, addig a rosszak több mint 800 ezer forinttal haladták meg a centrum átlagát.

Az **ültetvényeket** a zöltségféléknél összetettebb termelési költségváltozás jellemezte a meghatározó ártermelő gazdaságok átlagában 2008-ban. Az **almánál** az input anyagok átlagos átváltását meghaladó mértékben nőttek (25%) az egy hektárra vetített költségek. Ez a jelentős változás részben abból adódik, hogy a termelők 2007-ben rendkívül kedvezőtlen évet zártak és az akkori értékekhez viszonyítva bővültek a kiadások. A **meggynél** és az **őszibaracknál** az átlagosnál alacsonyabb növekedés következett be, míg a **kajszinál** 24 százalékkal csökkent a termelési költség.

Az önköltség nagysága szerint csoportosított adatokat vizsgálva ezeknél az ágazatoknál úgyszintén összetett kép jellemzi a 2008. évet. Az azonban elmondható, hogy az előző évhez képest kisebb különbségek adódtak az egyes csoportok között. Az **almánál** a centrumhoz tartozó üzemekben alakult ki a legalacsonyabb (686 ezer Ft/ha) termelési költség, de a 2007. évi szélsőséges helyzet után a jók mindössze 8 ezer és a rosszak is csak 66 ezer forinttal lépték túl a legkisebb értéket.

A **meggynél** a kedvezőbb önköltség szinttől a kedvezőtlenebbig haladva lépcsőzetesen nőttek a költségek. A legalacsonyabb és a legmagasabb értékek között 280 ezer forint volt a különbség. Ezzel ellentétben a **kajszinál** az önköltség centrumtól kedvezőbb kategóriában található a legmagasabb érték és haladt fokozatosan lefelé.

Közismert, hogy **borszőlőtermelésünket**, illetve borászatunkat a 2000-es évek eleje óta komoly gondok jellemzik. Az értékesítési nehézségek, az igen kemény piaci verseny a termelőket óvatosságra inti a termelés során. Ez is közrejátszik abban, hogy a meghatározó ártermelő gazdaságok átlagában a **borszőlő** termelési költsége 2008-ban 4 százalékkal elmaradt az előző évitől. Igaz ez annak ellenére, hogy 2006 és 2007 után a 2008-as esztendő is kedvezőnek ítéltető. Ezt tükrözik az önköltség adatok, melyek mindhárom kategóriában szelíd visszafogottságot tükröznek a ráfordításokat illetően. A centrumnál jobb gazdaságokban az előző évinél kevesebbet, 465 ezer forintot költöttek egy hektárra 2008-ban. Az ún. rosszak termelési költsége is elmaradt a 2007-es szinttől, míg a centrumhoz sorolhatóknál hektáronként 80 ezer forinttal nőttek a költségek.

A kertészeti ágazatok termelési költség ingadozása az évek és az egyes csoportok között is lényegesen szélsőségesebb, mint azt a szántóföldi kultúráknál láttuk. Ezért ezeknél az ágazatoknál még inkább kiemelt fontossággal bírnak a termésátlagok, mert végső soron ezek döntenek el, hogy a ráfordítások milyen hatékonysággal hasznosulnak.

3.2. A kertészeti termékek hozamai

A kertészeti ágazatok hozamainak áttekintésénél szintén hangsúlyozni kell, hogy két egymástól klimatikus és csapadék viszonyaiban eltérő év adatait mutatjuk be. A termésátlagokat természetesen a termelői döntésektől független, objektív tényezőkön túl, a termelői magatartás is nagyban befolyásolja, hiszen például a technológiai fegyelem megsértése is idézhet elő úgy hozamkiesést, mint minőség romlást. Itt kell megemlíteni azt is, hogy a külföldi versenytársak eredményeivel való összehasonlításban ezek a hazai értékek még mindig közepesek. Ezt azért tartjuk fontosnak hangsúlyozni, mert hiába van némi előnyünk a területegységre jutó költségfelhasználás oldalán a többi EU tagországgal, sőt a világ termelőivel szemben, ha az alacsony hozamok miatt nem tudjuk azokat kihasználni.

A zöldség ágazatok 2008. évi hozamairól elmondható, hogy az előző évhez viszonyítva kivétel nélkül emelkedtek a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában, csak az elmozdulás mértékében alakult ki különbség. Mindössze a **burgonya** termésátlag növekedése nem érte el a 10 százalékot. Amíg a **zöldborsó**, a **paradicsom** és a **csemegekukorica** esetén 11-15 százalék között volt a növekedés, addig a **zöldpaprikánál** és a **fejeskáposztánál** meghaladta az 50 százalékot.

Az önköltség szerint csoportosított adatok összességében még ennél is markánsabb különbségeket tükröznek az egyes zöldségféléknél. Említést érdemel, hogy a termékek többségénél a fajlagos termésmennyiség javulás mind az ún. centrumtól jobbak, mind a rosszabbak kategóriájában tetten érhető, viszont a centrumhoz tartozó gazdaságok átlagtermései a csemegekukorica kivételével visszaestek.

A legjelentősebb hozamszóródás a **paradicsomot** és a **zöldpaprikát** jellemezte, ugyanis a jók és a rosszak között több mint háromszoros, a **zöldborsónál** kétszeres a differencia. A többi növénynél nem alakult ki hasonló különbség 2008-ban. A bemutatott zöldségek közül csak a **fejeskáposztánál** fordult elő, hogy a termésátlag a centrumhoz tartozó gazdaságokban alakult a legalacsonyabban.

Az ültetvények esetén a zöldségféléknél is jelentősebb hozamkülönbségek alakultak ki 2007 és 2008 között. A meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában a **kajszi** fajlagos hozama a felére esett vissza, míg az **almánál** több mint két és félszeresére nőtt a hozam az előző évhez viszonyítva. A **meggy** és az **őszibarack** is 30 százalékkal kedvezőbb termést adott 2008-ban. A **borszőlőnél** 16 százalékkal nőttek a fajlagos terméseredmények.

A gyümölcsöknél önköltség kategóriánként szintén jelentősek a különbségek, de abban kivétel nélkül egységesek, hogy a kedvező költséghatékonyságú csoporthoz tartozó gazdaságokban érték el a legmagasabb hozamokat, és attól a gyengébbek felé haladva csökkennek a terméseredmények. A gyümölcsfélék közül – hasonlóan az előző évhez – 2008-ban csak az almára volt jellemző, hogy a centrumhoz és a kedvezőtlenebb kategóriához tartozók esnek egymáshoz közelebb, míg a többi ágazatnál az átlag és a költséghatékonyabb csoport között kisebb a különbség (11. táblázat).

Külön érdemes kiemelni a **borszőlőt**, ahol a jók még a 2007-es eredményt is meghaladó, hektáronként 11 tonna fölötti átlagot értek el 2008-ban, de hasonlóan kiváló a centrum közel 10, és a rosszabbak 7 tonnás termésátlaga is.

11. táblázat

**A kertészeti termékek átlagos hozama önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

tonna/ha

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb
Burgonya	33,51	23,80	17,13	33,75	23,50	20,84
Zöldborsó	5,11	5,35	2,99	6,12	4,93	3,45
Paradicsom	54,64	47,51	28,18	88,31	46,00	23,60
Zöldpaprika	27,78	26,47	10,26	45,97	23,73	14,89
Fejeskáposzta	42,47	50,78	15,05	55,75	33,22	39,96
Csemegekukorica	14,66	13,62	9,31	18,85	14,88	11,25
Alma	21,37	18,86	4,61	35,68	24,57	18,28
Meggy	7,58	5,22	3,81	8,42	7,54	4,64
Kajszi	18,08	8,00	2,39	7,51	4,80	1,56
Őszibarack	13,39	5,76	2,75	9,20	8,43	5,68
Borszőlő	10,10	6,78	5,55	11,11	9,69	7,01

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

3.3. A kertészeti termékek önköltségei

A termelési költségek és a hozamok vizsgálatával összefüggésben már látható volt, hogy a kertészeti termékekkel foglalkozó gazdálkodóknak, még a szántóföldi növényeknél is nehezebb a ráfordítás-hozam viszonyok optimalizálása. Az elmúlt évek során többször is előfordult, hogy a ráfordítások visszafogásával sokszor már csak az irreálisan magas önköltségek kialakulását tudták mérsékelni, illetve ezáltal veszteségeiket csökkenteni. 2008-ban egyes termékeknél a termelők ismét rákényszerültek ilyen lépésekre. A területegységre jutó kiadások és az elért terméseredmények együttes hatására a vizsgált kertészeti termékek fajlagos költségei eltérően változtak a 2007-es évhez képest.

A zöldségfélék 2008. évi önköltségei az előző évvel összevetve eltérően mozdultak el a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában. A **burgonyánál** a termelési költségek mérséklődtek, a hozamok pedig javultak ezért egyértelmű, hogy csökkent (12%) az önköltség. A **zöldborsónál** és a **zöldpaprikánál** emelkedett ugyan a termelési költség, de mivel a hozam azt meghaladóan változott, így ezeknél az ágazatoknál is mérséklődött a fajlagos költség. A **fejeskáposztánál** a két mutató értéke gyakorlatilag egybeesett, ezért a termékegységre számított költség is alig csökkent. A **paradicsom** tonnánként 7, a **csemegekukorica** pedig 11 százalékkal került többre 2008-ban a termésátlagok változásánál jelentősebb mértékű összes költség emelkedés miatt.

Az önköltség szerint csoportosított adatok értelemszerűen árnyaltabban, de ugyanezeket a változásokat tükrözik. A **burgonya** önköltsége mindhárom csoportban csökkent, így a centrumba tartozó termelők 24, a költséghatékony gazdaságokban 14, a kedvezőtlen üzemsoportban 36 forintért állítottak elő egy kilogramm **burgonyát** (12. táblázat).

12. táblázat

**A kertészeti termékek önköltségének szóródása
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ft/tonna

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb
Burgonya	18 472	26 986	40 057	14 137	24 071	36 272
Zöldborsó	52 253	62 907	88 264	43 339	59 937	107 763
Paradicsom	10 828	16 567	25 471	12 585	17 891	36 161
Zöldpaprika	30 393	65 412	102 097	40 594	55 042	79 841
Fejeskáposzta	15 101	25 893	47 400	17 006	27 381	43 075
Csemegekukorica	16 760	21 744	31 338	15 797	24 116	32 634
Alma	31 175	56 503	109 604	19 461	27 933	44 417
Meggy	66 771	99 816	153 171	56 756	87 087	163 498
Kajszi	42 811	68 711	189 650	65 832	94 048	195 417
Őszibarack	56 604	109 590	217 891	55 716	90 395	128 898
Borszőlő	50 894	71 502	116 086	41 880	58 451	89 645

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A **zöldborsó** önköltsége a rosszabbak csoportjában 22 százalékkal nőtt, a szélső értékek között közel két és félszeres különbség alakult ki. A **paradicsomnál** mindhárom kategóriában emelkedett a fajlagos költség, így a termék kilóját a költséghatékony üzemekben 13 forintért, míg a centrumnál rosszabbakban több mint 36 forintért állították elő 2008-ban. A paradicsomhoz hasonló tendencia és arány jellemzi a **fejeskáposztát** azzal az eltéréssel, hogy a rosszabbaknál néhány százalékkal mérséklődtek az önköltségek az előző évhez képest.

A **zöldpaprikánál** kivételes helyzet tapasztalható. A legkedvezőbb önköltségű gazdaságok csoportjában 10 forinttal nőtt, míg legkedvezőtlenebbeké több mint 22 forinttal csökkent – és ezáltal ismét 80 forint alá küszött – a fajlagos költség 2007-hez viszonyítva. A **csemegekukorica** csoportonkénti önköltségét pedig a zöldpaprikával szemben a jobbaknál csökkenés, míg a másik két kategóriában emelkedés határozta meg.

Az önköltség szerint csoportosított adatokkal kapcsolatban még egy fontos tényre utalnunk kell. A zöldségeknél a centrumtól való eltérés mértéke a kevésbé költséghatékonyaknál általában lényegesen nagyobb mint az ún. jó üzemeknél. Ez alól 2008-ban egyik ágazat sem képez kivételt. A centrumtól való eltérésekben tehát – hasonlóan a szántóföldi növényekhez – döntően a hozam alakulások játszottak szerepet és csak elvétve a termelésre fordított kiadások.

A gyümölcsféléknél az előző évinél magasabb termelési költségek és a többnyire javuló hozamok együttes hatására a kajszi kivételével jelentősen lecsökkent az önköltség a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában 2007 és 2008 között. Az almát tonnánként 50, a meggyet 14, az őszibarackot pedig 22 százalékkal olcsóbban állították elő mint a megelőző évben.

Így az **alma** az önköltség centrumhoz tartozó gazdaságokban 28 forintba került, de a jók kiadásai sem érték el a kilogrammonkénti 20 forintot, míg az átlagtól gyengébbeknél 44 forint volt a fajlagos költség 2008-ban. A **meggy**nél a jobbknál és a centumban csökkentek, a rosszabbknál emelkedtek, az **őszibarack**nál pedig valamennyi csoportban csökkentek a kilónkénti értékek. A **kajszi** önköltsége legdrasztikusabban a jobbak, legkevésbé pedig a rosszak kategóriájában romlott. A változás arányosan követte a csoportokban a termésátlagok 2008. évi zuhanását.

A **szőlőtermelők** számára az utóbbi időszak egyik legkedvezőbb évét jelentette a 2006-os, és azokat az eredményeket múlták felül 2008-ban. A kisebb termelési költség és a magasabb hozam az önköltségekben is visszaköszön. Az átlag körül elhelyezkedő üzemekben 58 forintba került egy kilogramm borszőlő előállítás, míg a jók fajlagos kiadásai alig érték el a 42 forintos szintet. Pozitív ugyancsak, hogy a gyengébb gazdaságokban sem haladták meg az előállítás költségei a kilogrammonkénti 90 forintot.

Az önköltségekkel kapcsolatban végezetül meg kell jegyezni, hogy valamennyi vizsgált ültetvénynél a centrumtól való eltérés mértéke a rosszaknál jelentősen nagyobb, mint a jóknál. Ebben meghatározó szerepet játszott, hogy minden esetben a hozameltérések okozták az önköltség centrumtól való eltérést és nem a költségváltozások.

3.4. A kertészeti termékek értékesítési ára és azok fajlagos jövedelme

A KSH megfigyelései szerint a kertészeti termékek közül a zöldségfélék ára 8 százalékkal nőtt, míg a gyümölcsféléké 26 százalékkal csökkent. Természetesen a szántóföldi növényekhez hasonlóan ezek az átlagos változások ágazatonként differenciáltan jutottak érvényre.

A zöldségféléknél az átlagos tendencia mögött eltérő irányú és mértékű árváltozások húzódnak meg. A meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában a vizsgált termékek egyik felében növekedés, másik felében csökkenés történt.

A legjelentősebb változás a **burgonya** termelőket érintette. Az előző évvel szinte azonos vetésterületről nagyobb termésmennyiséget takarítottak be, ami leszorította az árakat. Azt azonban hangsúlyozni kell, hogy az összességében 46 százalékkal alacsonyabb árak kialakulásában, az olcsó import folyamatos jelenléte mellett szerepet játszik, hogy a szerződéssel, saját tároló kapacitással nem rendelkező termelők kénytelenek az elérhetőnél alacsonyabb áron eladni a betakarított termést, mert különben télen megfagy. Az ágazatban még mindig nem jellemző a termelői csoportok működése. Szervezettség hiányában pedig a termelők sem érdekeiket nem tudják érvényesíteni, sem a megváltozott fogyasztói igényekhez nem tudnak alkalmazkodni. Az elmúlt néhány évben jelentősen visszaszorult a burgonya házi tárolása, az őszi nagyvételben vásárolt burgonya helyett a kis kiszerelésű, mosott termék került előtérbe. A nagy kereskedelmi hálózatok is szinte csak ilyen formában hajlandók a burgonyával foglalkozni. A másik téli tárolást igénylő zöldségféle, a fejeskáposzta értékesítési ára is csökkent (12%) 2008-ban. A zöldpaprika értékesítési ára szintén elmaradt a 2007. évitől, de az árcsökkenés mértéke mindössze csak egy százalék volt.

A **zöldborsó** ára átlagosan 33, a **paradicsomé** 36, a **csemegekukoricáé** pedig 40 százalékkal haladta meg a 2007. évit a meghatározó árutermelő gazdaságokban. Mindhárom ágazatban döntő az ipari háttér, így megvolt a kereslet a termékekre.

Az önköltség szerint csoportosított ár adatok a zöldségeknél igen heterogén képet mutatnak. A legkedvezőbb önköltséggel termelő gazdaságok kapták a legalacsonyabb árakat – a **zöldpaprika** kivételével, amelynél a centrumban alakult a legrosszabb – 2008-ban. A legjobb árakat a legmagasabb fajlagos költséggel termelő gazdaságokban érték el a termelők. Ez részben azzal függ össze, hogy a magasabb önköltségekhez többnyire magasabb minőség társult, amit a felvásárlók magasabb árral ismernek el. Ez a kapcsolat a kertészeti ágazatoknál markánsabban jut érvényre, mint a szántóföldi kultúráknál.

Markáns árkülönbségek 2008-ban sem jellemezték a különböző önköltség kategóriákat. Mindössze két terméknél a **paradicsomnál** és a **fejeskáposztánál** figyelhető meg a legkisebb és a legnagyobb ár között kétszeres differencia (13. táblázat).

13. táblázat

**A kertészeti termékek értékesítési ára önköltség kategóriáinként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ft/tonna

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb
Burgonya	49 358	67 858	79 610	32 340	35 630	37 166
Zöldborsó	59 179	51 961	57 266	69 991	73 459	80 471
Paradicsom	23 477	9 390	36 817	19 500	23 391	43 667
Zöldpaprika	102 169	76 462	96 254	88 936	78 561	131 708
Fejeskáposzta	34 379	58 595	47 299	26 162	39 187	65 083
Csemegekukorica	22 577	24 061	24 039	31 979	33 078	32 905
Alma	76 814	67 463	66 536	29 851	28 721	35 173
Meggy	168 062	176 761	184 528	66 948	89 404	80 445
Kajszi	285 399	150 000	121 882	98 544	120 613	137 239
Őszibarack	108 325	91 275	143 783	95 199	122 938	148 613
Borszőlő	73 307	70 430	127 162	56 826	63 103	71 941

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A gyümölcsöket és a borszőlőt a zöldségféléknél drasztikusabb árváltozás jellemezte a vizsgált időszakban. Az őszibarack kivételével valamennyi vizsgált terméknél jelentős mértékben csökkentek a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagos értékesítési árai 2007-ről 2008-ra. Az **alma**, a **meggy** és a **kajszi** ára még az előző évi ár felét sem érte el, a **borszőlőnél** pedig 30 százalékkal romlott. Egyedül az **őszibaracknál** következett be áremelkedés, de ennek mértéke is csak 3 százalékos volt.

A legmagasabb árak az **almánál**, a **kajszinál**, az **őszibaracknál** és a **borszőlőnél** a centrumnál magasabb önköltségű csoportban alakultak ki, míg a **meggyénél** a centrumhoz tartozóknál volt az árcsúcs. Ezzel szemben az alma kivételével az ún. költséghatékony kategóriába tartozóknál alakult ki a legalacsonyabb értékesítési átlagár. A minimum és a maximum szóródás az ültetvényeknél a többi kultúrához képest viszonylag szűk határok között mozogott, legfeljebb másfélszeres különbség adódott.

A 2008. évi árakkal a gyümölcsök összefüggésben meg kell jegyezni azt is, hogy a kertészeti kultúrák közül ezek piacán van a legkiélezettebb verseny. A hazai gyümölcsöknek nemcsak egymással, hanem a már szinte állandósult import áruval is meg kell küzdeniük, ezek közül is főleg a déligyümölcsökkel.

A kertészeti termékek értékesítési árainak vizsgálatánál végezetül néhány, talán természetesnek tűnő és részben már említett szempontra célszerűnek tartjuk még felhívni a figyelmet:

- ezeknél a termékeknél a minőségi különbségek a szántóföldi növényeknél sokkal markánsabban differenciálják a termelői felvásárlási árakat (pl. I. osztályú és léalma);
- többnyire könnyen romló, nehezebben tárolható árukról van szó, ami a gyors értékesítést indokolja, ezáltal lerövidül az értékesítési időszak hossza;
- az előzőekkel szoros összefüggésben a fajtaösszetétel ugyancsak jelentős árkülönbségeket okoz az egyes termékeknél, még azonos minőségben belül is, amit tovább differenciál az exportpiacok értékítélete;
- továbbá az elmúlt években uralkodóvá vált kereskedelmi láncok áralakító szerepének egyre növekvő térnyerése.

Az értékesítési árak növekedése-csökkenése, előző évhez viszonyított mozgása, önköltség kategóriák szerinti alakulása önmagában még kevés információval szolgál. Lényeges megvizsgálni azt is, hogy ezek miként viszonyulnak az önköltséghez, vagyis tartalmazznak-e jövedelmet, vagy sem.

A termelői felvásárlási árak a zöldségféléknél teljes egészében fedezték az előállítás költségeit, de az ágazatok egyik felében a jövedelemtartalom romlott, míg másik felében javult 2007-hez képest. Visszaesés a **burgonyánál** és a **fejeskáposztánál** történt, ahol a jövedelemtartalom elmozdulása egyértelműen a csökkenő árak tudható be.

Az önköltség kategóriáinként csoportosított jövedelemtartalom adatok alapján elmondható, hogy a költséghatékony gazdaságoknál és a centrumban valamennyi ágazatban tartalmaztak az árak jövedelmet, sőt a legkevésbé költséghatékony kategóriában is csak a **zöldborsó** termelőket érte veszteség 2008-ban (14. táblázat).

A zöldségfélékkel ellentétben a gyümölcsök értékesítési árának jövedelemtartalma összességében kedvezőtlenül alakult 2007 és 2008 között, a fajlagos jövedelem az **őszibarack** kivételével romlott a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában.

A jövedelemtartalmat önköltség kategóriáinként vizsgálva már árnyaltabb képet figyelhetünk meg. A centrumnál kedvezőbb önköltséghez tartozóknál a termékek értékesítési ára fedezte a kiadásokat, de jelentősen elmaradt a 2007. évitől. A centrumban az **őszibarack** és a **borszőlő** jövedelemtartalma 2007-hez képest pozitívvá vált, a kevésbé költséghatékonyaknál pedig az **őszibarack** kivételével minden ágazat veszteséges volt.

14. táblázat

**A kertészeti termékek fajlagos jövedelme önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

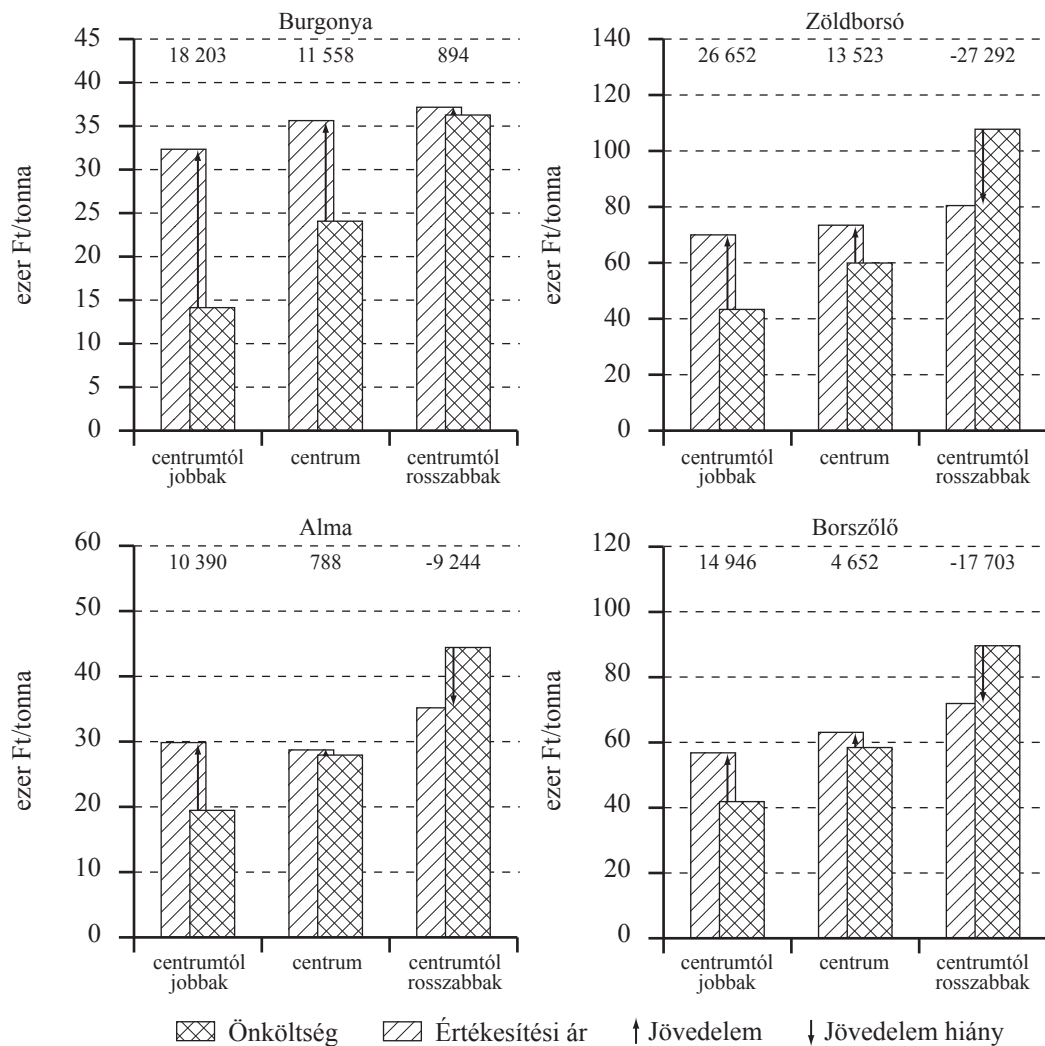
Ft/tonna

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Burgonya	30 886	40 872	39 553	18 203	11 558	894
Zöldborsó	6 926	-10 946	-30 997	26 652	13 523	-27 292
Paradicsom	12 649	-7 178	11 345	6 915	5 501	7 507
Zöldpaprika	71 776	11 050	-5 844	48 342	23 519	51 867
Fejeskáposzta	19 277	32 702	-101	9 156	11 806	22 009
Csemegekukorica	5 818	2 317	-7 299	16 182	8 961	271
Alma	45 639	10 960	-43 068	10 390	788	-9 244
Meggy	101 291	76 945	31 356	10 192	2 317	-83 054
Kajszi	242 588	81 289	-67 768	32 712	26 565	-58 177
Őszibarack	51 721	-18 315	-74 108	39 483	32 543	19 715
Borszőlő	22 414	-1 073	11 076	14 946	4 652	-17 703

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A bemutatott **kertészeti termékek** jövedelemtartalma igen vegyes, és összességében kedvezőtlenebb képet mutat 2008-ban, amikor is a korábbi évekhez képest az ágazatok többségében nagyobb különbségek alakultak ki (2. ábra).

**A fontosabb kertészeti termékek költség-, ár-, jövedelem mutatói
önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)
2008**

3.5. A kertészeti ágazatok eredménye

Az előzőekben már említettük, hogy az ágazati eredmény valamennyi, a termékhez közvetlenül kapcsolódó kiadási és bevételi tétel különbözetét tükrözi, így az árbevételen kívül a támogatások is figyelembe vételre kerülnek. Ez utóbbiak szerepe 2004. évi EU-csatlakozásunkkal összefüggésben a korábbiaknál is nagyobb hangsúllyal bír, még akkor is, ha a kertészeti ágazatokkal foglalkozók elsősorban EU forrásból származó támogatás igénybevételére jogosultak.

Mindezeket tekintve összességében megállapítható, hogy a zöldség ágazatok eredménye kedvezőbben alakult, amint azt az árak jövedelemtartalmát vizsgálva láthattunk. Fontos megjegyezni, hogy a meghatározó ártermelő gazdaságok átlagában minden ágazat nyereséges volt 2008-ban, továbbá a burgonyát kivéve minden ágazaté javult, nem egy esetben jelentősen (paradicsom, zöldpaprika, csemegekukorica) az előző évhez viszonyítva.

Az átlagok mögött az eredményekben is jelentős differenciák tapasztalhatók az önköltség szerinti csoportosításban. A költséghatékony üzemeknél és a centrumban valamennyi ágazat nyereséges volt 2008-ban, vagyis az árakon felül kapott bevételek (támogatások) teljes egészében a jövedelemtömeg növelését szolgálták. A centrumtól rosszabbak csoportjában is csak egy terméknél a **zöldborsónál** mutatkozott veszteség. A támogatás ebben az esetben csak a veszteség mérséklését szolgálta (15. táblázat).

15. táblázat

A kertészeti termékek ágazati eredménye önköltség kategóriánként (meghatározó ártermelő gazdaságok átlaga)

Ft/ha

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbakk	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbakk	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Burgonya	1 057 602	998 410	707 525	656 369	310 930	56 033
Zöldborsó	67 644	-29 196	-65 588	206 658	107 855	-56 084
Paradicsom	716 780	-76 916	355 193	667 777	305 123	211 441
Zöldpaprika	2 054 097	318 058	-31 302	2 263 842	591 728	812 844
Fejeskáposzta	852 555	1 682 477	16 903	554 972	434 731	900 801
Csemegekukorica	118 797	73 719	-26 725	353 776	175 627	43 727
Alma	1 037 933	274 283	-101 742	489 279	116 339	-58 123
Meggy	836 044	460 578	160 605	146 672	71 934	-302 813
Kajszi	3 988 574	773 639	-64 216	337 662	202 532	6 907
Őszibarack	711 441	79 268	-129 318	436 053	330 523	185 134
Borszőlő	302 602	36 366	118 219	242 468	131 895	-45 745

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A bemutatott adatok alapján az is megállapítható, hogy 2008-ban sem mindig a költséghatékonnyabb csoportba tartozó gazdaságoknál jelentkezett a legmagasabb területegységre jutó jövedelem. Így például a **fejeskáposztánál** a centrumtól rosszabbak kategóriájába tartozó üzemek ágazati eredménye több mint 60 százalékkal meghaladta a jobbakét.

Az élőmunka intenzív ágazatokkal kapcsolatban meg kell említeni, hogy általában a hektáronkénti 150-200 ezer forintos jövedelem szintet már kiemelkedőnek tekintjük. Ezt figyelembe véve 2008-ban kiválóak az ágazati eredmények a jók csoportjánál, mivel kivétel nélkül 200 ezer forint feletti szintet értek el. Kedvező eredményről beszélhetünk a centrumban is, míg a kevésbé költséghatékonny csoportban már csak néhány ágazatban érték el ezt a szintet a termelők. A legkimagaslóbb ágazati eredmény 2008-ban – az előző évhez hasonlóan – a **zöldpaprika** ágazatban keletkezett.

Az árak jövedelemtartalmának áttekintésénél láttuk, hogy a 2008-as esztendőben az érdekelt-ségi viszonyok a gyümölcsstermelők számára összességében romlottak. Ez az ágazati eredményekben is megmutatkozik. Kizárólag az **őszibarack** ágazati eredménye javult, közel megháromszorozódott. A **meggy** a 2007. igen kedvező eredményű év után veszteségessé vált. Az **alma** 28 százalékkal kevesebb, míg a **kajszi** eredménye gyakorlatilag csak tizede volt 2008-ban az előző évinek.

Külön említést érdemel, hogy az igen számottevő eredményromlás ellenére veszteség mindössze a nem költséghatékonny kategóriába tartozó **almánál**, **meggyénél** és **borszőlőnél** keletkezett. A többi ágazatnál (valamennyi csoportban) az árak és a támogatások együttesen fedezetet nyújtottak a költségekre, sőt a jók többnyire kiemelkedő jövedelmet értek el.

3.6. A kertészeti termékek jövedelmezősége

A folyamatos ráfordítások együttes hatékonyságát kifejező 100 forint termelési költségre jutó jövedelem – a jövedelemhelyzetről az eddigiekben elmondottakból következően – szintén meglehetősen összetett képet mutat a kertészeti ágazatoknál.

A burgonyánál és a zöldségféléknél e mutató szempontjából is vegyes kép alakult ki 2008-ban. A meghatározó árutermelő gazdaságok átlagát tekintve csupán a **burgonya** és a **fejeskáposzta** jövedelmezősége romlott az előző évhez képest, míg a többié javult. Megállapítható továbbá, hogy a 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredmény nagysága az előző évhez képest kiegyenlítettebb 2008-ban, az ágazatok között alig több mint kétszeres a különbség.

Az önköltség nagysága alapján csoportosítva a gazdaságokat szintén megállapítható, hogy 2007-hez képest általában árnyaltabbak az ágazatok közötti és az ágazaton belüli különbségek. Az önköltség centrumtól jobb üzemek csoportjában kimagaslóan kedvező értékek alakultak ki a **burgonyánál**, a **zöldpaprikánál** és a **csemegekukoricánál** (119-138%), de kedvezőek a centrumban számított értékek is, sőt a rosszak kategóriájában a **zöldpaprika** 68 és a **fejeskáposzta** 52 százalékos költségarányos jövedelme is figyelmet érdemel (16. táblázat).

Kedvezőtlen ugyanakkor az önköltség centrumtól rosszabb gazdaságok átlagában a **burgonya** 100 forint termelési költségre jutó jövedelme (mindössze 7 forint volt), míg a **zöldborsónál** 15 forintos veszteség képződött.

A gyümölcsöknél és a borszőlőnél értelemszerűen az említett jövedelem visszaeséssel együtt járt a jövedelmezőség romlása is. Azt azonban itt is meg kell említeni, hogy a zöldségekhez hasonlóan a veszteséges meggy kivételével kiegyenlítettebbek voltak az ágazatok közti értékek.

**A kertészeti termékek 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredménye
önköltség kategóriáinként (meghatározó ártermelő gazdaságok átlaga)**

Ft

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Burgonya	171	155	103	138	55	7
Zöldborsó	25	-9	-25	78	37	-15
Paradicsom	121	-10	49	60	37	25
Zöldpaprika	243	18	-3	121	45	68
Fejeskáposzta	133	128	2	59	48	52
Csemegekukorica	48	25	-9	119	49	12
Alma	156	26	-20	70	17	-8
Meggy	165	88	27	31	11	-40
Kajszi	585	141	-15	68	45	2
Őszibarack	99	13	-24	85	43	25
Borszőlő	59	8	18	52	23	-7

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Az ültetvényeknél az önköltség centrumtól jobbak csoportjában a 2007. évinél lényegesen alacsonyabb nyereség ellenére is valamennyi ágazatban kedvező jövedelmezőségi rátát értek el a termelők. A centrumhoz tartozó gazdaságoknál ez már csak a **kajszi** és az **őszibarackra** mondható el, míg a rosszabbaknál már minden ültetvény gyenge eredményt, sőt néhol veszteséget mutat.

A főbb kertészeti ágazatok érdekeltségi viszonyainak áttekintése után hangsúlyozni kell, hogy az ágazatcsoportra veszélyt jelent a tőkehiány, az öntözött területek alacsony aránya, a termelői szervezetek kezdetlegessége. A szervezethez szükséges szerep nem megkérdőjelezhető, mivel nagytömegű, egyöntetű minőséggel bíró termést, meghatározott időpontra csak együttműködve lehet biztosítani. Ez azért is fontos, mert a termelők egyedül nehezen tudnak megküzdeni az újabb-nál újabb kihívásokkal, melyek közül a teljesség igénye nélkül az alábbiakat kell kiemelni:

- a technológiai rendszerek fejlődésének követése;
- a nemzetközi rendeletek, egyezmények megismerése és hatásaik elemzése;
- a fogyasztói magatartás-trendek nyomon követése;
- a kereskedők új marketing stratégiáinak felismerése.

Azt azonban remélhetjük, hogy a kertészeti technológiák korszerűsítésére és az öntözés-fejlesztésre kiírt pályázatok, illetve ezen célokra felhasznált támogatások a következő években segítik a termelők boldogulását.

4. Az állattenyésztési ágazatok költség- és jövedelemhelyzete

A magyar mezőgazdaság folyó áron számított bruttó termeléséhez a kétezres évek elejéig a növénytermesztés és állattenyésztés közel fele-fele arányban járult hozzá. Az egyes évek között meglevő ingadozások többnyire csak a növények időjárásnak való nagyobb kitettségéből adódtak. Az utóbbi években ez a viszonylag stabil arány úgy tűnik tartósan megváltozott, és a kibocsátásból a növénytermesztés minden évben növekvő arányban vette ki a részét. A 2004. évben már 62-38 százalékos részesedés jellemezte a két fő tevékenység egymáshoz való viszonyát. Ez az arány 2008-ban 65-35 százalékra változott, ami az állattenyésztés stagnálását, illetve fokozatos visszaszorulását tükrözi.

Az állattenyésztés 2008. évi teljesítménye (a KSH adatai alapján) összességében 1,3 százalékkal csökkent az előző évhez képest. Ezen belül tovább folytatódott az állatállomány térvessztése. A szarvasmarhák száma 4 ezerrel csökkent 2007 és 2008 között. Ezen belül viszont 2 ezerrel nőtt a tehénlétszám, ami az egyéni gazdaságok 3 százalékos növekedéséből adódik. A juhállomány gyakorlatilag nem változott a vizsgált időszakban, de figyelmet érdemel, hogy az anyajuhok száma 13 ezerrel mérséklődött. A sertésállomány 13 százalékkal maradt el az előző évitől. A kocák száma (230 ezer) hasonló mértékben mérséklődött, ami alapján a sertésállomány további csökkenése várható. Ez a változás főleg az egyéni gazdaságokat érintette. Arányuk az országos sertésállományból már csak 33 százalék volt 2008-ban. Ezen belül a kocáké már 30 százalék alá esett vissza. A kisméretű ún. „háztáji” sertéstartás tehát folyamatosan az önellátás szintjére szorul vissza. A baromfi ágazat az, ahol pozitív változás történt. Összességében 4 százalékkal nőtt az állomány, ezen belül a tyúkfélék száma 4, a libáé 17, míg a kacsaé 30 százalékkal haladta meg a 2007-es szintet. A pulyka az egyedi, amiből 19 százalékkal kevesebb állatot tartottak a gazdaságok 2008-ban, mint az előző évben.

Az állomány változásából adódik, hogy az állati termékek előállítására többnyire elmaradt a 2007. évet jellemző szinttől. Az összességében 1,4 millió tonna vágóállat termelés 1,3 százalékkal maradt el az előző évi szinttől. Ezen belül a sertés előállítása 4,0, a vágómarha előállítása 2,2 százalékkal csökkent, míg vágóbaromfiból 2,1 százalékkal több került ki a gazdaságokból. Az állati termékek közül a tehéntej termelése nem változott (1,8 milliárd liter), míg a tyúktojásé 1 százalékkal nőtt 2007-hez képest.

Az említettek jól mutatják, hogy az állattenyésztés kedvezőtlen jövedelemhelyzete következtében nincs meg a termelési érdekeltség az állattartásban, ami végeredményben a csökkenő takarmányigényen keresztül visszahat a növénytermesztésünkre is. Éppen ezért fontosnak tartjuk az állattenyésztési ágazatok költség-jövedelemhelyzetének vizsgálatát, mivel a tények ismeretében, a kritikus pontok feltárásával enyhíteni lehet a főágazat gondjait. Az agrártársadalom célja ugyanis a korábbi 50-50 százalék körüli arány visszaállítása.

4.1. Az állattenyésztési ágazatok költségei

Az állattenyésztés költség-, és jövedelemhelyzetének bemutatása előtt fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet néhány olyan szempontra, amelyeket az ágazatok költségeinek értékelésekor célszerű szem előtt tartani. Így a létfenntartó takarmányozás, az alapvető állategészségügyi követelmények, és nem utolsósorban a tartástechnológia által megkövetelt ráfordítás struktúra végrehajtása mindent megelőz. A költségek – állatfajtól függően – 40-60 százalékát a takarmányköltségek teszik ki, emellett a többi ráfordításelem is évről-évre drágul. Mindebből következik, hogy az állattenyésztésben – szemben a növénytermesztéssel – korlátozottabbak a termelők lehetőségei a ráfordítás szerkezetének változtatására.

A másik ugyancsak lényeges szempont, hogy az állattenyésztésben a külső környezeti tényezők közvetlenül nem érzetik hatásukat, bár a takarmányokon keresztül indirekt módon befolyást gyakorolnak az eredményekre. Így a termékellátás költségei között kisebb hullámzások figyelhetők meg az egyes évek között, mint a növénytermesztésben. Az állattenyésztés hozamai döntően a fajtától, a tartástechnológiától, és ez utóbbiak maradéktalan betartásától függenek, nem pedig külső (pl. időjárási) tényezőktől, ezáltal meglehetősen állandónak tekinthetők az egyes évek között.

A növénytermesztéshez hasonlóan az állatoknál is szükségesnek tartjuk a költség-jövedelem helyzet bemutatása előtt röviden összefoglalni az önköltség szerinti naturális mutatók szóródását az adatok minél pontosabb értelmezéséhez. Az állattenyésztési ágazatoknál a terület helyett a vetítési alapot az állatlétszám adta.

A közölt adatok alapján megállapítható, hogy a **sertés-** és a **csirkehidzalásnál** az állatok döntő többsége (86 és 91 százalék) a centrumhoz tartozó üzemekben található. A többi ágazatnál már nagyobb a szóródás a csoportok között. A **tejtermelésnél** ugyan még a centrumban található a legtöbb állat, de arányuk mindössze 46 százalék, míg a költséghatékony csoportban van az állomány valamivel több mint harmada, és az átlagtól lemaradó üzemekben pedig a tehenek 19 százaléka található. A **kocartartásban** az állatállomány 44 százaléka a rosszabb, míg közel egyharmada a jobb üzemekben található, és a centrumban **helyezkedik** el a maradék 25 százalék. A **bikahidzalásnál** ettől kedvezőbb a kép, hiszen a centrum 37 százalékos aránya mellett a jó üzemekben található az állatok 39, míg a rosszknál a 24 százaléka (17. táblázat).

17. táblázat

**Az állati termékek állatlétszám arányának szóródása
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

százalék

Ágazat	2007			2008		
	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Tejelő tehén	31	9	60	35	46	19
Étkezési tyúktojás	51	5	44	62	12	26
Bikahidzalás	50	20	30	39	37	24
Kocartartás	41	3	56	31	25	44
Sertéshidzalás	11	77	12	8	86	6
Csirkehidzalás	5	87	8	8	91	1

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A következőkben ismertetett adatokkal kapcsolatban még egy, a módszertani részben már említett dologra kívánjuk felhívni a figyelmet. Az állatokra vetített mutatóknál éves átlagállatot kell érteni, mely például a vágósertés esetében (folyamatos termelést feltételezve) 2,2-2,4 db vágóállatot jelent egy évben.

Az állattenyésztés adatait áttekintve, összességében elmondható, hogy a sertéstartást kivéve valamennyi vizsgált ágazatban nőtték az éves átlag állatra vetített termelés költségei 2008-ban. A változás mértéke természetesen eltérően alakult a különböző állatfajoknál. Ebben meghatározó szerepet játszott az egyes termékek jövedelempozíciója, illetve az erre alapozott termelői elvárás, magatartás (18. táblázat).

18. táblázat

**Az állati termékek termelési költsége önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ágazat	Mérték- egység	2007			2008		
		Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Tejelő tehén	Ft/tehén	361 017	397 357	561 280	400 075	610 420	577 143
Étkezési tyúktojás	Ft/tojó	3 231	4 628	5 048	3 787	4 947	5 368
Bikahizlalás	Ft/egyed	158 362	164 574	254 759	164 442	193 134	365 379
Kocartartás	Ft/egyed	155 302	148 580	196 531	153 093	141 814	156 405
Sertéshizlalás	Ft/egyed	66 698	81 329	93 210	61 710	74 259	83 814
Csirkehizlalás	Ft/egyed	3 092	4 026	4 132	5 039	3 920	4 990

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A költségalakulásokkal kapcsolatban néhány a 2008. évre jellemző fontos tényezőt kell kiemelni, mely általánosságban hatott valamennyi állattenyésztési ágazatra. A KSH megfigyelései szerint a piacon beszerezhető takarmányok éves árindexe 21,1, míg az állatgyógyászati termékeké 5,7 százalékkal nőtt az előző évhez viszonyítva. Természetesen ezek a változások eltérő mértékben érintették az egyes ágazatokat és a különböző termelőket. Igen nagy szóródás alakult ki, hogy ki meddig volt kénytelen használni a 2007-es drága takarmányokat és mikortól tudta azokat felváltani a 2008-as új termelésű, olcsóbbakkal.

Ezek után részletesen áttekintve az ágazatokat elmondható, hogy a **tejelő tehén** tartásánál a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában nőtték a költségek 2007 és 2008 között. Kiemelést érdemel, hogy az önköltség centrumhoz tartozóknál az emelkedés mértéke 54 százalék volt, aminek következtében 2008-ban az egy tehénre jutó kiadások meghaladták a 600 ezer forintot. Ezzel szemben az átlagosnál jobb költséghatékonyságú üzemekben gyakorlatilag 200 ezer forinttal kisebb költséggel termelték meg a tejet, ami csak 11 százalékos növekedést jelent az előző évhez képest. A rosszabb csoportban is az átlagtól alacsonyabb 577 ezer forint volt a termelési költség, mely csupán 3 százalékkal több mint 2007-ben. Ebben a nagyfokú szóródásban kétségtelenül szerepet játszik a gazdaságok tömegtakarmány termelésben meglévő különbsége. Van-e elég területe, valamint mennyiért állítják elő a takarmányt, illetve, hogy az év mely szakaszától lehetett az új, olcsóbb takarmányt etetni.

Részben ezeket a folyamatokat tükrözik az egy literre jutó költségek is. Az évek óta tartó állománycsökkenés többnyire a versenyt nem bíró gazdaságokat érintette, ezért a fajlagos hozamok folyamatosan javultak Magyarországon (6500-7000 l/tehén). Ebből következően a hozamok mellett megnőtt a ráfordítások önköltség alakító szerepe is. Különösen jellemző ez a jó kategóriájú

üzemekre, ahol az egy tehenre jutó kiadások 75 százalékban hatottak a fajlagos költségekre, míg a hozamok csak 25 százalékban. A gyengébb üzemekben gyakorlatilag fordított volt ez az arány a vizsgált évben.

Mindezek eredményeként az önköltség² centruma 75 Ft/l volt 2008-ban a meghatározó áru-termelő gazdaságokban. Az ún. jobb üzemekben ettől 27 százalékkal olcsóbban, 55 forintért állították elő a tejet, míg a kevésbé költséghatékony gazdaságokban 84 forintért. A különbségek döntően a takarmányköltségekből adódnak (19. táblázat).

19. táblázat

**Az állati termékek önköltségének szóródása
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ágazat	Mérték-egység	2007			2008		
		Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Tejelő tehen (tej)	Ft/l	45,90	62,90	69,95	54,76	75,42	84,16
Étkezési tyúktojás	Ft/db	11,28	15,41	19,99	13,79	16,73	24,63
Bikahizlalás	Ft/kg	308,49	381,33	547,70	343,57	452,62	625,58
Sertéshizlalás	Ft/kg	238,31	287,63	324,48	243,25	296,93	349,07
Csirkehizlalás	Ft/kg	177,13	207,64	238,96	198,46	229,81	287,75

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

A **szarvasmarha** tartás másik fő termelési iránya a **hizlalás**. Ez a tevékenység hosszú időn keresztül rendkívül nehéz helyzetben volt Magyarországon. Ennek okai összetettek, de végső soron jövedelmezőségi problémák húzódtak meg mögötte. Az Európai Unióban fellépő szivacsos agyvelő-gyulladásos betegség következtében jelentősen visszaesett a fogyasztás, ami mind belső piacainkat, mind külföldi értékesítési lehetőségeinket hátrányosan érintette. A csökkenő, illetve a költségeket nem fedező árak pedig veszteségesé tették a termékelőállítás hazánkban.

Ez vezetett oda, hogy a 2000-es évek elejére gyakorlatilag megszűnt a klasszikus **húsmarha-tartásunk**, a termelés döntően a tehenészetekből kikerült ún. tej- és kettős-hasznosítású bikaborjak hizlalására redukálódott.

Az EU-csatlakozásunk várható hatásait vizsgáló elemzések a változó ár és támogatási rendszer eredményeként pozitív jövőképet jeleztek ebben az ágazatban. Ezek a 2004. évi számokban még csak elemeiben tükröződtek vissza, 2006-ban és 2007-ben, azonban ha szerény mértékben is, de már igazolódni látszottak a prognózisok. Ez a folyamat 2008-ban megtorpant, és inkább a stagnálás jellemzi az ágazatot. Számottevő kereslet hiányában nem javul a termelési érdekelttség, csökken a vágóállat-termelés, és továbbra sem bővül a kifejezetten hústermelési céllal történő állattartás. Arányait tekintve ismét a tej- és kettőshasznú bikaborjak hizlalása kerül előtérbe, amely más minőséget jelent, és ezzel az ágazat nem tud kitörni jelenlegi jövedelem pozíciójából.

² Az önköltség mindig a főtermékre kerül meghatározásra. A tej esetében ennek kiszámítása a következő összefüggés alapján történik: tehenészet teljes költsége csökkentve a borjak értékével (mint melléktermék) és ez osztva a főtermék (megtermelt tej) mennyiségével. Lásd még „Adatbázis és módszer” c. fejezetet!

A 2008. évi tényleges költségeket tekintve elmondható, hogy éves szinten az egy állatra jutó kiadások átlagosan 18 százalékkal nőttek a 2007. évihez viszonyítva. Ez azt jelentette, hogy az önköltség centrumhoz tartozó gazdaságok 193 ezer forintot fordítottak hizlalásra. A költséghatékony termelőknél ez az összeg 164 ezer forint volt, míg az úgymond drágán termelőknél 365 ezer forint. Ez az átlaghoz viszonyított relatív szélsőséges szóródás (15 és 89%) részben a tartástechnológiából és az ehhez szorosan kötődő takarmányozásból, illetve annak költségéből adódik.

Mindezeket figyelembe véve egy kilogramm hízóbika élősúly költsége átlagosan 453 forintba került 2008-ban a centrumhoz tartozó gazdaságokban, ami 19 százalékkal haladja meg a 2007-es szintet. Az élősúly önköltség növekedése döntően a 2007. évi drága takarmánnyal hozható összefüggésbe, amely az év első hónapjaiban negatívan érintette az ágazatot. Az átlagtól kedvezőbb csoportban 344 Ft/kg volt a bikahizlalás élősúly önköltsége, ami hatékonyabb termelés mellett a kisebb költség (főleg olcsóbb takarmányozás) felhasználásából adódik. Ezzel szemben a rosszabb üzemekben 626 Ft/kg-ért állították elő a hízómarhát. Ezeknél a gazdaságoknál inkább csak a megszerezhető támogatás volt a fő cél, és kevésbé figyeltek oda a hatékony termelésre.

Állattenyésztésünk másik meghatározó ágazata a **sertéstartás**, amely – hasonlóan a szarvasmarhához – ugyancsak komoly gondokkal nézett szembe az elmúlt 5-10 évben. Annyiban különbözött a két ágazat problémája, hogy a sertéstartó gazdaságoknak nem egy tartósan elhúzódó, hanem hullámzó jövedelemhiánnyal kellett együtt élniük. Itt a fő gondot a rendkívül gyorsan változó feltételekhez való alkalmazkodás jelentette. A kereslet-kínálattal egyébként természetesnek tekinthető ármozgások hihetetlen mértékben felgyorsultak, és ezek szélső értékei a termékpályát korlátozó drasztikus értékeket vettek fel időnként.

A termelők ehhez ráfordítás (költség) oldalról alig tudtak igazodni. Az átlagos vagy az átlag alatti szinten termelő gazdaságok gyakorlatilag semmilyen kockázatot nem mertek, illetve nem tudtak vállalni, ezért ráfordításukat megpróbálták a minimálisan szükséges szinten tartani. Az ennél kedvezőbb eredményeket elérő üzemek voltak azok, amelyek lehetőségeik határain belül megkísérelték növelni termék kibocsátásukat az ágazat számára kedvező időszakokban. A 2008-as esztendő változatosan alakult a termelők számára. Az év első fele még kedvezőtlennek tekinthető, de a második féltől főleg az olcsóbb takarmányok megjelenésével mérséklődött a termelőkre nehezedő nyomás.

Mindezek a folyamatok megjelentek a költségek alakulásában is. Az alapanyagot biztosító **kocartartásban** az átlagos önköltségű gazdaságok csoportjában 5 százalékkal mérséklődtek az egy tenyészállatra jutó kiadások 2007 és 2008 között. Ez 142 ezer Ft/koca költséget jelentett a vizsgált évben. Figyelmet érdemel, hogy a kedvező költséghatékonyaságú üzemeknél 153 ezer Ft/koca ez az érték. Az ide tartozó gazdaságokban gyakorlatilag az egy anyára vetített költségek nem csökkentek 2007-hez viszonyítva. Szembetűnő továbbá, hogy a legmagasabb élősúly önköltségű termelőknél viszont a kocára vetített költségek 20 százalékkal mérséklődtek 2008 átlagában. Ezek az adatok egyértelműen arra utalnak, hogy a 2007. évi gabona árrobbanás, és az ezzel összefüggő takarmány drágulás az állattenyésztésben időben eltolódva jelentkezett, és igen szélsőséges eredményeket okozott az egyes termelők között (saját, vásárolt takarmányok aránya stb.).

A hizlalási fázisban szintén csökkentek az éves átlag költségek 2007 és 2008 között. Ez döntően az eddig említettekből adódik. Emellett az sem hagyható figyelmen kívül, hogy 2008 elején a kevésbé hatékony termelők egy része felhagyott a hizlalással, ami hozzájárult az átlagos költség-szint csökkenéséhez.

Mindezek együttes hatásaként az egy állatra jutó kiadások az önköltség centrumban 74 ezer Ft/hízó szintet értek el 2008-ban, és ez 9 százalékkal elmarad az egy évvel korábbi szinttől. A költséghatékony gazdaságokban 62 ezer forint volt az egy hízóra jutó költség, ami 7 százalékos mérséklődést jelent 2007-hez képest. A magas önköltségű termelőknél pedig 10 százalékkal csökkentek az egy állatra jutó kiadások, de így is 22 ezer forinttal többet fordítottak egy hízóra, mint a jók. A sertéshizlalás adatai egyértelműen jelzik azt az általánosságban is érvényes összefüggést, miszerint a magasabb színvonalon, hatékonyabban termelő gazdaságokat a kedvezőtlen hatások nagyobb mértékben sújtják mint a gyengébbeket. A 2008-as javulások ugyanis csak a 2007-es katasztrofális évhez viszonyítva jelentenek javulást, mert az ágazat helyzete az év során végig nehéz volt.

Mindezeket figyelembe véve elmondható, hogy az átlagos szinten termelők 297 forintért állítottak elő egy kilogramm élősúlyt, míg a jók 243 forintért. Ez a jóknál 2, az átlagos szinten termelőknél 3 százalékos növekedést jelent 2007-hez képest. Ennek oka, hogy romlott a napi súlygyarapodás (takarmánnyal való takarékoskodás), valamint az év eleji nyitókészletek értéke is magasabb volt az előző évinél. Az önköltség centrumtól gyengébb üzemek átlagában 8 százalékkal emelkedtek az egy kilogramm élőtömegre jutó kiadások és ezzel megközelítették a 350 Ft/kg-os szintet. Látható, hogy a termelőknek nem minden esetben sikerül a ráfordítások és a hozamok összhangjának optimális megteremtése. Ez azért is fontos, mert az állattartásban fokozottan nagy jelentősége van a programozott, szervezett (alapanyag beszerzés és előállítás → termelés → értékesítés) termékelőállításnak, ami nem minden esetben csak a termelőktől függ.

Az előzőekben említettük, hogy a baromfiágazatnál többnyire pozitív változások történtek 2008-ban. A pulyka kivételével mindenütt nőtt az állatállomány. Ebben a fogyasztói igények növekedése jelentős szerepet játszott. A romló gazdasági helyzetben ismét megnőtt a relatív olcsóbb húсок iránti kereslet, ami mindig a baromfi felfutását eredményezi.

A vizsgált baromfiágazatok költség alakulásáról elmondható, hogy az egy átlag állatra jutó kiadások az **étkezési tojástermelésben** 6 százalékkal nőttek 2007 és 2008 között. Az átlag körüli önköltségen termelőknél ez 7 százalékos mértékű volt, és megközelítette az 5000 forintos szintet egy tojóra vetítve. A kedvezőbb költséghatékonyaságú üzemekben 3800 forintot fordítottak egy állatra, ami 556 forinttal haladta meg az előző évi értéket, míg a rosszaknál 5400 forintot. A különbségek döntően a takarmányokra és az alapanyagra fordított kiadásokból, valamint az általános költség eltérésekből adódnak. Az a tény, hogy mindhárom csoportban az input anyagok árnövekedésénél kisebb, vagy azt alig meghaladó mértékben nőttek a költségek, egyértelműen a ráfordítások visszafogását tükrözi. Ez pedig azzal függ össze, hogy még 2008 elején is az ijesztő tojásrakról szóló hírek következtében csökkent a kereslet, amelyre ezzel a kényszerlépéssel válaszoltak a termelők.

Az egy tojóra vetített kiadásokat figyelembe véve elmondható, hogy a tojás önköltsége 13,8 és 24,6 Ft/db között szóródott 2008-ban. Ebből az átlag körül termelők 16,7 Ft/db-os fajlagos költséggel vették ki a részüket. Fontos hangsúlyozni, hogy a 2008-as évben romlott az egy tojóra jutó tojástermelés, ezért mindhárom csoportban a tojásra jutó költség növekedés mértéke meghaladja az egy tojóra vetített költségnövekedését.

A tyúkfélék tartásának másik fő termelési irányát a **csirkehizlalás** adja. Ennél az ágazatnál a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában gyakorlatilag nem változtak a költségek 2007 és 2008 között. Az egy átlagos állatra jutó kiadások az önköltség centrumba tartozó gazdaságoknál 3 százalékkal mérséklődtek az előző évhez képest, míg a másik két csoportban jelentősebb (21 és 63%) növekedés történt. Az előzőekben említettük, hogy az általunk vizsgált gazdaságok átlaglétszámának 91 százaléka a centrumba tartozik, ami az ágazatot jellemző nagyfokú koncentrációból adódik, így mértékadónak ezeket az adatokat fogadhatjuk el. Összességében elmondható, hogy a centrumban az egy hízócsirkére jutó költség közel 4000 forint volt 2008-ban, míg a másik két csoportban 5 ezer forint körül alakult.

Az élőszűly önköltséget tekintve az átlagos szinten termelő üzemeknél 230 forintba került egy kiló élőcsirke, míg a jóknál 198 forint volt 2008-ban. Ez 11 és 12 százalékos növekedést jelent az előző évhez képest, ami a vásárolt takarmány tápok drágulásával hozható összefüggésbe. Figyelmet érdemel ugyanakkor, hogy a költségnövekedés mértéke e két csoportnál elmarad az állattenyésztést érintő inputok árnövekedésének mértékétől, ami a termelők kényszerű ráfordítás visszafogását jelzi.

Általánosságban tehát azt mondhatjuk, hogy a gazdaságok az állattenyésztési ágazatoknál igyekeztek a piaci igényekhez igazítani ráfordításait, így főleg a saját termelésű takarmány felhasználáson keresztül többnyire mérsékelni tudták a költségnövekedések mértékét. A termék előállítására fordított kiadás drasztikus növekedése főleg azoknál a gazdaságoknál történt meg, ahol döntően vásárolt takarmányra alapozódik a termelés.

Ezeket a mozgásokat támasztják alá a fontosabb állattenyésztési ágazatok mellékletekben található átlagos költség szerkezetei. A két **szarvasmarha** ágazatnál a költségek 39-47 százalékát a takarmány adta 2008-ban. Hasonló az arány (49%) a sertéshizlalásban, míg a csirkehizlalásnál már 64 százalékot képvisel ez a ráfordításelem.

A költség szerkezetekkel kapcsolatban végezetül említést érdemel, hogy a munkabérre és járulékaire fordított kiadások aránya 10 százalék alatt van a hízó ágazatoknál. Egyedül a tej- és tojástermelésnél haladja meg a bérköltségek részesedése a 10 százalékot.

4.2. Az állati termékek értékesítési ára és fajlagos jövedelme

A növénytermesztéssel kapcsolatban már említettük, hogy a termékek előállítási költségeinek csökkenése vagy növekedése önmagában még nem tekinthető kedvezőnek vagy kedvezőtlennek. Az ágazat jövedelem pozíciójának szempontjából fontos kérdés, hogy a bevételek, ezen belül döntően az értékesítési árak miként alakulnak, segítik vagy éppen ellenkezőleg, nem engedik érvényre jutni a kiadásoknál kialakult pozitív, illetve negatív folyamatokat. Ugyanez igaz az állattenyésztés előbb tárgyalt költség alakulásaira is.

A KSH adataiból megállapítható, hogy a 2008. évi értékesítések, valamint a felvásárlási árak vegyesen alakultak a termelők számára. Az élő állatok és állati termékek felvásárolt volumene átlagosan 4,0 százalékkal csökkent az előző évhez viszonyítva. Ezen belül az élő állatokból 6,8 százalékkal kevesebbet értékesítettek, míg az állati termékből 3,0 százalékkal nőtt az értékesítés a 2007. évi szinthez képest.

A csökkenő mennyiségek mellett az árakat átlagosan 13,6 százalékos növekedés jellemezte 2008-ban. Ezen belül az élő állatok felvásárlási árai 14,0 százalékkal, míg az állati termékeké 12,8 százalékkal nőttek 2007-hez viszonyítva. Ezek az ármozgások értelemszerűen termékenként eltérő mértékeket és differenciált változási irányokat takarnak.

Az állati termékek közül a **tehéntej** felvásárlási ára átlagosan 21 százalékkal nőtt 2007 és 2008 között a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában. Figyelmet érdemel, hogy az önköltség centrumhoz tartozó üzemek által elért 86 Ft/l-es átlagár 41 százalékkal haladta meg az előző évi szintet. A két szélső csoportba tartozó üzemek ára ettől elmaradt. Az ún. jó üzemek átlagosan 80, míg a rosszabbak 84 forintért értékesítették a tejet 2008-ban. A rendkívüli áremelkedés egyértelműen az év elején még meglevő világszerte tejkereslettel magyarázható. Ekkor a hazai árak 96-100 Ft/l-es szintet értek el, sőt akik külföldre (főleg Olaszországba) adták el a tejet, még ettől is magasabb árat realizáltak. (Ez a folyamat 2008 közepén megszakadt és 2009-re az ágazat krízis helyzetbe

került.) A csoportok közötti ármozgások itt is jelzik, hogy az ár és az önköltség kapcsolata igen laza, sokkal fontosabb a termelők árérvényesítő képessége a felvásárlókkal szemben. A szélsőértékek között kis különbségek azt tükrözik, hogy a meghatározó árutermelő gazdaságoknál a tej esetében még keresleti piac esetén is igen zárt az értékesítési csatorna, és ezért a termelők mozgástere igen kicsi (20. táblázat).

20. táblázat

**Az állati termékek értékesítési ára önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ágazat	Mértékegység	2007			2008		
		Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb	Önköltség centrumtól jobb	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabb
Tejelő tehén (tej)	Ft/l	69,67	60,97	69,89	79,73	85,67	84,29
Étkezési tyúktojás	Ft/db	14,91	18,26	21,75	17,78	20,00	21,99
Bikahizlalás	Ft/kg	322,23	344,94	372,47	353,96	363,17	408,86
Sertéshizlalás	Ft/kg	257,16	255,24	268,63	302,17	291,05	304,03
Csirkehizlalás	Ft/kg	202,80	191,67	212,97	233,12	228,01	266,47

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Az **étkezési tojás** értékesítési ára átlagosan 6,0 százalékkal nőtt az elmúlt évben a meghatározó árutermelő gazdaságokban. Ezen belül az önköltség centrumhoz tartozók 10 százalékkal drágábban adták el terméküket 2008-ban. Ezzel szemben az átlagnál rosszabb csoportnál gyakorlatilag változatlan maradt az ár, míg a jóknál 19 százalékos árnövekedés történt 2007-hez viszonyítva. Ebből adódik, hogy az átlagos 20,0 Ft/db-os árral szemben a szélső értékek 18-22 forint között mozogtak. Ez a szűkülés egységesedő piacra utal, és ezentúl az árdifferenciákban a szezonális és területi különbségek jutnak érvényre.

A meghatározó árutermelő gazdaságoknál valamennyi hízó ágazat felvásárlói ára nőtt 2008-ban. A **hízómarhánál** ez 5 százalékot jelentett az önköltség centrumhoz tartozók esetében, és ennek következtében itt 363 Ft/kg-os értékesítési átlagár alakult ki. Ettől 3 százalékkal olcsóbban adták el az élő marhát az átlagtól jobb üzemeknél, míg a legmagasabb árat (409 Ft/kg) a kevésbé költséghatékony gazdaságok realizálták. A két szélső csoportban ezek az árak 10 százalékos növekedést jelentettek az előző évhez képest.

A szélső értékek közötti minimális különbség a hízóbikánál is azt jelenti, hogy egységesedik a piac, a csökkenő termelés következtében nő a felvásárlók alku pozíciója. Ezzel szemben az ellenkezője lenne a kívánatos, hogy a hústermelő gazdaságok értékesítési lehetőségei bővüljenek, és itt főleg az elérhető árakra gondolunk elsősorban. Emellett a hízóbika adatai is az ár és az önköltség laza kapcsolatát támasztják alá.

Az **élősertés**-piacot növekvő áralakulás jellemezte 2008-ban. Ennek oka, hogy az emelkedő költségek ellenére 2007-ben csökkentek az árak, így sokan a veszteségek miatt abbahagyták a termelést, és ezért keresleti piac alakult ki az év végére, ami végig kísért a 2008-as évet. Ennek eredményeként a felvásárlási árak folyamatosan emelkedtek és éves átlagban a meghatározó árutermelő gazdaságokban 14 százalékkal haladták meg az előző évi szintet. Önköltség csoportonként

vizsgálva elmondható, hogy a legalacsonyabb 291 Ft/kg-os árat a centrumba tartozó termelők érték el, ami 14 százalékkal több mint 2007-ben. Ettől 11 Ft/kg-mal magasabb ár jellemezte a jókat, míg az átlagtól elmaradó üzemek érték el a legmagasabb (304 Ft/kg) értékesítési árat. A sertéshizlalásban is megfigyelhető a koncentrárlódás folyamata, illetve az egyre zártabb értékesítési lehetőségek, így szűkülnek az értékesítési árkülönbségek a gazdaságok között.

A felvásárlási árak szempontjából kedvező évet zártak a **csirkehizlaló** gazdaságok 2008-ban. A már említett kereslet növekedést kihasználva a 2007-es 16 százalék után 2008-ban további 18 százalékkal drágábban értékesítették a termékeket. Ez végül az önköltség centrumban 228 Ft/kg-os átlag árat eredményezett, de a jó gazdaságoknál még ettől a szinttől is 5 forinttal magasabbak voltak az árak. Szembetűnő továbbá, hogy a kevésbé költséghatékony üzemek el tudták érni a 266 Ft/kg-os árszintet, ami a legjobb a három vizsgált csoport közül. Ez utóbbi kapcsán feltétlen utalnunk kell arra, hogy mindhárom hústermelő ágazatban itt alakult ki a legmagasabb ár. Ennek oka, hogy ebben a csoportban találhatók többnyire azok a kisebb méretű üzemek, melyeknél jellemző a háztól való közvetlenül a fogyasztónak történő értékesítés, ami magasabb ár elérését teszi lehetővé, mint amit a feldolgozók kínálnak.

Összességében tehát megállapítható, hogy az állattenyésztési ágazatok többségénél a termelők szempontjából kedvezően alakultak az árak, melyek többletbevételt eredményeztek a gazdaságoknak. Ez azonban – mint már említettük – még nem feltétlen javítja az ágazatok jövedelempozícióját. Az igazán fontos kérdés az, hogy miként alakult az árak tisztajövedelem-tartalma. Ezt azért is tartjuk kiemelten fontosnak, mert a jövőben az árak szerepe még inkább felértékelődik a támogatásokhoz képest, és azok az ágazatok kerülnek versenyelőnybe, amelyek úgymond „meg tudnak élni” az árakból, és a támogatás a gazdaságok jövedelemtömegét tudja gyarapítani, nem pedig költségcsökkentő szerepet tölt be.

A meghatározó árutermelő gazdaságok adatai alapján általánosságban elmondható, hogy az állattenyésztési ágazatok értékesítési árainak jövedelemtartalma a bikahizlalást kivéve valamennyi fontosabb termékénél javult 2008-ban az előző évhez viszonyítva.

A **tehéntej**nél a felvásárlási ár valamivel több mint 13 forint jövedelmet biztosított literenként a termelőknek, és ez 85 százalékkal magasabb, mint 2007-ben. Jónak mondható a tojás 2,44 Ft/db-os áron keresztül elért jövedelme is, bár ez 0,37 forinttal csökkent az előző évhez képest. A hústermelő ágazatok közül kifejezetten kedvező évet zártak a csirketermelő gazdaságok. Az előző évekkel szemben az értékesítési ár meghaladta az önköltséget, így a támogatás teljes egészében a termelők jövedelmét gyarapította 2008-ban. Változó kép jellemzi a sertés ágazatot. Kedvezőtlen, hogy 2007-hez hasonlóan a vizsgált évben sem fedezték a felvásárlási árak a költségeket. Pozitív ugyanakkor, hogy az áron keresztüli jövedelemhiány 90 százalékkal mérséklődött 2007 és 2008 között. Ezzel szemben a bikahizlalásban tovább romlott a helyzet, a nyomott értékesítési árak fokozatosan elmaradtak az önköltségtől, így a jövedelemhiány nagysága 2008-ban már meghaladja a kilónkénti 80 forintot.

Önköltség csoportonként vizsgálva az árak jövedelemtartalmát az átlaghoz képest sokkal árnyaltabb képet mutatnak a 2008. év adatai. A jobb költséghatékonyságú gazdaságokban az elért értékesítési átlagár valamennyi termékénél fedezetet nyújtott a felmerült kiadásra, sőt ennek mértéke is elfogadható. Azt azonban hangsúlyozni kell, hogy a bikahizlalásnál ebben a csoportban is csökkent a jövedelemtartalom az előző évhez viszonyítva (21. táblázat).

**Az állati termékek fajlagos jövedelme önköltség kategóriáinként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

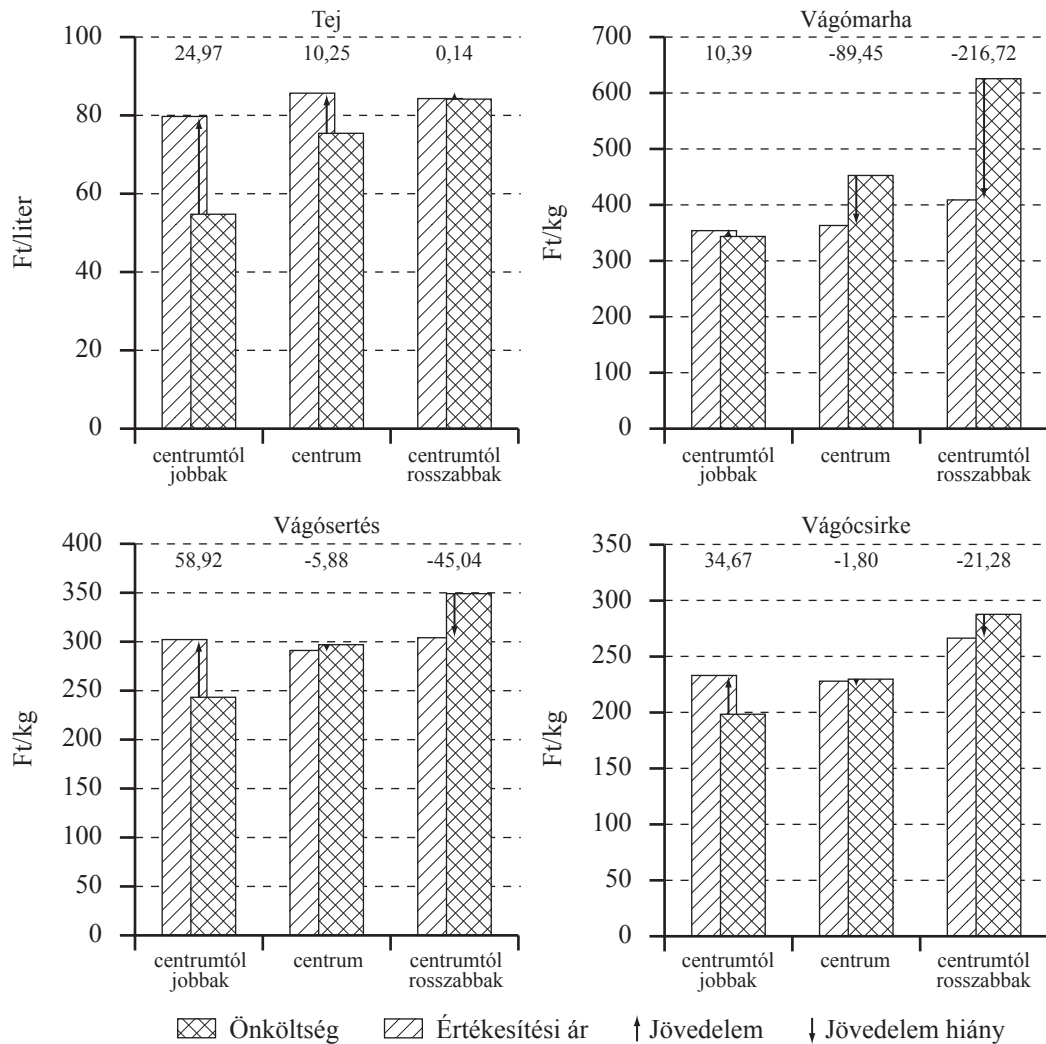
Ágazat	Mértékegység	2007			2008		
		Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Tejelő tehén (tej)	Ft/l	23,76	-1,92	-0,06	24,97	10,25	0,14
Étkezési tyúktojás	Ft/db	3,63	2,85	1,75	4,00	3,27	-2,64
Bikahizlalás	Ft/kg	13,73	-36,40	-175,23	10,39	-89,45	-216,72
Sertéshizlalás	Ft/kg	18,85	-32,40	-55,85	58,92	-5,88	-45,04
Csirkehizlalás	Ft/kg	25,66	-15,97	-25,99	34,67	-1,80	-21,28

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Ezzel szemben az önköltség centrumhoz tartozó üzemekben már csak a **tej** és az **étkezési tojástermelésben** biztosítottak az árak fedezetet a költségekre. Mindkét termék esetében még javulásról is beszélhetünk 2007 és 2008 között. A többi ágazatnál már az átlagos önköltségek meghaladták a felvásárlási árat. Az előző évhez képest szembetűnő a romlás a már említett bikahizlalásnál.

A kedvezőtlen költséghatékonyságú csoportban gyakorlatilag drámai helyzet figyelhető meg, a tej kivételével egyik termék ára sem fedezte az előállításra fordított kiadásokat. A tejnél is csupán a 2008. évi igen magas átlagár biztosította, hogy nem lett veszteséges az ágazat. Negatív tendencia továbbá ebben a csoportban, hogy a **tojás** és a **bikahizlalás** a 2008. évi értékesítési árának jövedelemtartalma az előző évhez viszonyítva kedvezőtlenebbül alakult, míg a többi ágazaté alig változott (3. ábra).

**A fontosabb állati termékek költség-, ár-, jövedelem mutatói
önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)
2008**

4.3. Az állattenyésztési ágazatok eredményei

A növénytermesztéshez hasonlóan az állattenyésztésnél is a végleges eredmény alakulást a főtermék árbevételén túl az „egyéb” címeken kapott bevételek nagysága határozza meg. Ezen ágazatok egy részénél a főtermék mellett – szükségszerűen – keletkező egyéb (mellék) termékek értékesítése számottevően hozzájárul a realizálható haszon nagyságához. Elég talán a tejelőtehen-tartást említeni, ahol az ágazat bevételeit növeli – a tejértékesítés mellett – a borjú eladása után kapott összeg is. Ezen túlmenően természetesen a különböző címeken kapott, ágazatokhoz kapcsolódó, illetve kapcsolható támogatások is befolyásolják a végleges eredmények kialakulását.

Mindezeket figyelembe véve elmondható, hogy a meghatározó árutermelő gazdaságok átlagában a bikahizlalás kivételével valamennyi ágazat eredménye javult 2008-ban az előző évhez viszonyítva. A sertéshizlalásnál ez a javulás természetesen csak azt jelenti, hogy a 2007-es évet jellemző veszteség több mint tizedére csökkent, de az ágazat továbbra is veszteséges évet zárt. Az önköltség kategóriánkénti adatok az eredményekben is markáns különbségeket takarnak valamennyi vizsgált ágazatnál (22. táblázat).

22. táblázat

**Az állati termékek ágazati eredménye önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ágazat	Mértékegység	2007			2008		
		Önköltség centrumtól jobbakk	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbakk	Önköltség centrumtól jobbakk	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbakk
Tejelő tehen	Ft/tehen	265 242	73 792	90 458	254 347	173 490	108 311
Étkezési tyúktojás	Ft/tojő	1 126	1 043	631	1 350	1 418	-170
Bikahizlalás	Ft/egyed	31 232	6	-84 677	24 197	-22 162	-104 738
Kocartartás	Ft/egyed	70 717	-32 988	-99 960	79 218	-16 744	-28 829
Sertéshizlalás	Ft/egyed	6 492	-9 902	-22 640	13 710	-1 016	-14 245
Csirkehizlalás	Ft/egyed	453	-74	-396	1 394	118	-470

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Az önköltség centrumban a **tejnél**, az **étkezési tojásnál** és a **csirkehizlalásnál** pozitív ágazati eredmény képződött 2008-ban. Ez a tej esetében azt jelenti, hogy az említett igen magas ár és a támogatás együttes hatásaként az egy tehenre vetített ágazati eredmény több mint duplájára nőtt az előző évhez viszonyítva. Az étkezési tojásnál ez a növekedés 36 százalékos, ugyanakkor a **bika** és a **sertéshizlalás**, valamint a **kocartartás** veszteségesen alakult ebben a csoportban, tehát a támogatások, csak a veszteségek mérséklését tették lehetővé. Figyelmet érdemel, hogy a többször említett csirketartó gazdaságokat érintő pozitív változás már az átlagos szinten termelő üzemeknél is tetten érhető 2008-ban.

A kedvező költséghatékonyságú üzemekben minden ágazatban elfogadható színvonalú jövedelem képződött a vizsgált időszakban, sőt kiemelést érdemel, hogy a tejtermelés és a bikahizlalás kivételével valamennyi ágazatban 2007-hez képest számottevő a javulás. Ez a csirkehizlalásnál háromszoros, míg a sertéshizlalásnál kétszeres eredménynövekedést jelent az élenjáró üzemek ese-

tében. Ebbe a csoportba tartozó gazdaságoknál mindössze a marhahizlalás visszaesése számottevő (23%), mivel a tejtermelők eredménye csupán 4 százalékkal maradt el a 2007-es szinttől.

Ezzel szemben a kedvezőtlen költséghatékonyságú üzemeknél a tej kivételével valamennyi ágazatnál a támogatások és az egyéb bevételek együtt sem tudták kompenzálni a költséget, és ezért veszteségesen alakult a 2008. évi termékelőállítás.

A tejtermeléssel kapcsolatban azonban feltétlen meg kell említeni, hogy a 2008-as esztendő rendkívüli volt, mert 2009 elején drasztikus ársuhanás vette kezdetét, és az év közepére, második felére kritikus helyzetbe került az ágazat. Külön említést érdemel, hogy ez nem hazai gond, hanem gyakorlatilag az Európai Unió valamennyi tejtermelőét érinti. Ez a probléma is arra irányítja a figyelmet, hogy állattenyésztésünk jövedelem helyzete igen ingatag, végtelenül nehéz még rövid távon is tervezni a gazdaságoknak.

4.4. Az állattenyésztési ágazatok jövedelmezősége

Az állattenyésztési ágazatok többnyire folyamatos bevételt biztosítanak a gazdaságoknak, ami likviditási szempontból nem elhanyagolható kérdés. Ebből következik, hogy a 100 forint költségre jutó eredménynek, hasonlóan a növénytermesztéshez, kiemelt fontossága van (23. táblázat).

23. táblázat

**Az állati termékek 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredménye
önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)**

Ágazat	Mértékegység	2007			2008		
		Önköltség centrumtól jobbakk	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbakk	Önköltség centrumtól jobbakk	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbakk
Tejelő tehén	Ft	73,47	18,57	16,12	63,57	28,42	18,77
Étkezési tyúktojás	Ft	34,84	22,55	12,50	35,66	28,67	-3,16
Bikahizlalás	Ft	19,72	0,00	-33,24	14,71	-11,47	-28,67
Kocartartás	Ft	45,54	-22,20	-50,86	51,74	-11,81	-18,43
Sertéshizlalás	Ft	9,73	-12,18	-24,29	22,22	-1,37	-17,00
Csirkehizlalás	Ft	14,64	-1,83	-9,58	27,67	3,01	-9,42

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

Az állattenyésztés eredményessége heterogén képet mutatott az elmúlt időszakban. Az ágazatok jövedelempozíciója hullámzott az egyes évek között, és az állati termékek jövedelem rátája többnyire messze elmaradt a növényekétől. Ez a helyzet kismértékben ugyan, de javult 2008-ban. A bikahizlalás kivételével minden ágazatban nőtt a 100 Ft termelési költségre jutó jövedelem nagysága, illetve a sertéshizlalást tekintve csökkent a veszteség mértéke.

Az önköltségcentrumhoz tartozó gazdaságokban elfogadhatónak tekinthető a tehenészetben és tojástermelésben elért közel 30 százalékos jövedelemráta. A broiler termelők 3 százalékos jövedelmezősége viszont csekély, itt mindössze a pozitív eredmény tekinthető kedvezőnek. A többi ágazatban azonban veszteségesen alakult a termelés.

A jó költséghatékonyságú gazdaságokban ezzel szemben kedvező változások történtek 2007 és 2008 között. A szarvasmarha ágazatok kivételével javult a 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredmény. Kifejezetten jónak mondható a koca 52 és a tojás 36 százalékos jövedelem rátája. A csirkehizlalásban átlagosan 28 százalék költségarányos jövedelmet produkáltak a csoportba tartozó gazdaságok, de elfogadható a sertéshizlalók 22 százalékos értéke is. A legjobb (64%) jövedelmezőséget – csökkenésük ellenére – a tejtermelők érték el, köszönhetően a kiugróan magas árnak.

A kevésbé költséghatékony üzemeknél – mint már említettük – az ágazatok döntő hányadában veszteséges évet zártak a termelők, és a pozitív eredményt felmutató tejnél is csak 20 százalék alatti jövedelmezőség jellemezte a 2008. évi tevékenységet.

4.5. Az állati termékek költség-, jövedelemhelyzete eltérő takarmány értékelés mellett

Az előzőekben az állattartó ágazatok 2008. évi érdekeltségi viszonyait mutattuk be és az adatokból látható, hogy a korábbi évek kedvezőtlen jövedelemhelyzete a bikahizlalást kivéve, valamennyi vizsgált ágazatban javult. Az önköltség szerinti, differenciáltabb vizsgálatok pedig azt is jelezték, hogy az egyes ágazatok helyzete nem reménytelen. Fellelhetők még bizonyos kitorési pontok, melyek közül nem egy a költséghatékonyság oldalán érhető tetten.

Köztudott, hogy az állattartásban a takarmányozásra fordított kiadások a legjelentősebbek, de az ágazatok többségénél az alapanyagköltség is számottevő nagyságú, és ennek nagy része szintén a takarmányozással kapcsolatban merül fel.

A takarmányköltségek vizsgálatánál tehát fontos kitérni azok értékelési módjaira. Az értékelésre alapvetően két lehetőség kínálkozik. Az egyik a számviteli előírásoknak megfelelő pénzügyi szemlélet. Ebben az esetben a saját előállítású termékek közvetlen költségen kerülnek elszámolásra. A másik szemlélet az ún. közgazdasági megközelítés, ami piaci átlagáron értékeli a felhasználásokat, és így hasonlítja össze a különböző ágazatok eredményeit, a gazdaságok teljesítményeit.

Kiadványunkban a takarmány értékelés a számviteli előírásoknak megfelelően történik, és ez ad lehetőséget arra, hogy a termelők adott évi tényleges érdekeltségét tetten érjük. Nem beszélve arról, hogy az alapadatok is ezzel a tartalommal állnak rendelkezésre a gazdaságokban. A termelők többsége ugyanis elsődlegesen pénzforgalmi szempontból, még a számviteli előírásoknál is egyszerűbb elszámolás után hozza meg gazdasági döntéseit. (Így például az amortizációs költséggel sem számolnak mindig, hiszen az nem jelent effektív kiadást.) Ezzel természetesen nem akarjuk lebecsülni a piaci áron történő értékelést. Nyilvánvaló, hogy megalapozott gazdasági döntésnél az áron történő értékelés, vagy akár a használdozati költség figyelembe vétele reálisabb, pontosabb képet mutat, azaz a különböző módszerek együttes alkalmazása nyújt megfelelő segítséget az elemzésekhez.

Ezért tartjuk fontosnak, hogy a lehetőségek határain belül mindkét értékelési módszerrel bemutassuk az állattenyésztési ágazatok költség-jövedelem helyzetét. Ez különösen igaz a 2008. esztendőre vonatkozóan, amikor az abrakfogyasztó ágazatokban ugrásszerű változás következett be a takarmányoknál, az árak és a költségek között jelentősen szűkült a különbség. Mindez úgy, hogy amint láttuk a költségek és az árak is számottevően csökkentek.

A következőkben bemutatásra kerülő számításainknál modellszerűen jártunk el, ami alatt azt értjük, hogy az egyik esetben valamennyi takarmányt (tömeg- és abraktakarmányt) költségen értékeltünk, míg a másik esetben mindent áron. A valóságban természetesen ezek különböző arányban, de többnyire egyszerre jelennek meg az üzemekben.

Kalkulációnk bemutatása, illetve az eredmények értékelése előtt néhány kérdésre szükségesnek tartjuk külön felhívni a figyelmet:

- A 2008. esztendőben jó terméseknek köszönhetően a zuhanó árak ellenére is, a termelők a takarmányt többnyire a piaci átlagárnál olcsóbban állították elő, noha általánosságban igaz, hogy a gazdaságok főleg az ún. értékesebb takarmányokat állítják elő (erre rendezkednek be) és a relatív olcsóbbakat (többnyire áruhiány estén) vásárolják. A takarmány értékelési modell összeállításánál a felhasznált mennyiségek beltartalmi értékének figyelembevételére nem volt lehetőségünk.
- A 2008. év további sajátosságai közé tartozik, hogy az év első felében még az előző évi ún. drága takarmánnyal történt az etetés, az árcsökkenés a második félévben következett be, annak is főleg az utolsó részében. Az éves átlagköltségek és az éves átlagárak tehát ezt a hatalmas árhullámozást tompítottan tükrözik.
- Közismert, hogy a tömegtakarmány fogyasztó ágazatoknál a saját előállítású termékeknek nincs igazán piaca, vagyis ezeknél az értékesítések kis mennyiségekre korlátozódnak (takarmány felesleg, illetve takarmány hiány esetén). Ennek következtében a tömegtakarmányoknál a költségek és az árak között általában nincsenek olyan markáns különbségek, mint az abrak félénél.
- Végezetül a módszerrel kapcsolatban szükséges megjegyeznünk, hogy az áron történő értékelésnél a gazdaságok saját árait használtuk amennyiben történt értékesítés, ha pedig nem, akkor a tesztüzemek erre vonatkozó átlagárait vettük figyelembe. Ezzel is igyekeztük megőrizni a gazdaságok, illetve a területek áraikban meglévő differenciáit.

Az elmondottakat is figyelembe véve a két takarmány értékelési mód alapján a vizsgált állattenyésztési ágazatok költség-jövedelemviszonyai között számottevő különbségek tapasztalhatók (24. táblázat).

A közölt adatok alapján megállapítható, hogy valamennyi vizsgált ágazatnál a költségen értékelt takarmány olcsóbb, mint az áron számítotté. Ez minden önköltség kategória tekintetében elmondható. A legkisebb különbség a tejtermelésben figyelhető meg. Az önköltség centrumban található gazdaságok átlagában gyakorlatilag egy százalék az eltérés a kétféle értékelési mód között, de a jók és a rosszak csoportjában is 6 és 12 százalékkal kisebb egy liter tej előállítási költsége, ha saját termelésű takarmánnyal folyna a termelés. Említést érdemel továbbá, hogy a legnagyobb és a legkisebb érték közötti differencia a költségen értékelt elszámolásnál a nagyobb. Ez részben érthető is, mivel a takarmányárak között kisebb a különbség, mint a költségek között.

A másik megfigyelt szarvasmarha ágazatot, a **bikahizlalást** hasonló arányok jellemzik az eltérő értékelési módok függvényében. Az önköltség centrumhoz tartozó gazdaságoknál 3 százalék előny van az áron értékelttel szemben, míg a jók és a rosszak között ez az eltérés csak 6-7 százalékot takar.

**Az állati termékek önköltségének szóródása eltérő takarmány értékelés mellett
(meghatározó ártermelő gazdaságok átlaga)
2008**

Ágazat	Mérték- egység	A takarmány költségen értékelt			A takarmány piaci áron értékelt		
		Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Tejelő tehén (tej)	Ft/l	53,53	74,31	81,52	60,15	75,02	86,75
Étkezési tyúktojás	Ft/db	11,10	8,96	10,02	14,99	20,31	24,69
Bikahizlalás	Ft/kg	339,98	460,93	600,51	362,37	475,85	635,23
Sertéshizlalás	Ft/kg	224,65	290,27	325,14	257,23	299,32	374,41
Csirkehizlalás	Ft/kg	175,39	186,67	228,77	198,46	230,48	287,75

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítás

Meglehetősen egységes kép jellemzi a **sertéshizlalást**. Az önköltség centrumot kivéve 14-15 százalék különbség jellemezte az eltérő módon számított önköltségeket. Ezen túlmenően a minimum és maximum értékek között is gyakorlatilag azonos nagyságrendű eltérést tapasztaltunk a csoportok között. Mindez arra utal, hogy ebben az ágazatban egységesebb a tartástechnológia és a takarmány piac.

A két baromfi ágazat adatai eltérnek az előzőektől. A **csirkehizlalásnál** 13-26 százalékos különbség van a költségen értékelt takarmányok esetében, vagyis ha saját maguk termelnék meg a termelők a takarmányt, ennyivel olcsóbban állíthatnának elő egy kilogramm élősúlyt. Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy ennél az ágazatnál a mai hazai gyakorlatban a nagyfokú koncentráció következtében a vásárolt tápokkal való hizlalás a domináns, így a drágább (áron értékelt) költségek tekinthetők irányadónak. Az alacsonyabb önköltség (költségen való értékelés) inkább csak egy elméleti lehetőséget takar. A különbségben természetesen az is szerepet játszik, hogy az összes többi ágazathoz képest itt a legnagyobb az ún. forgási sebesség, és ezért a 2008. évi gabona árcsökkenés hatása is itt jelentkezik a legintenzívebben.

A **tojásnál** a legnagyobbak a két takarmány értékelési módból adódó önköltség különbségek. Saját termelésű takarmány használata esetén 26-59 százalékkal kisebb a fajlagos költség. Természetesen ebben az ágazatban is a nagyfokú koncentráció és termeléssszervezés a jellemző, így ez az előny itt is inkább csak egy elvi lehetőséget takar.

Az állati termékek önköltségének az eltérő takarmányértékelés szerinti modellezése értelem-szerűen az ágazati eredmény változásával is járt. E tekintetben a legtöbb állati terméknel számottevő eltérés alakult ki a piaci áron és az előállítási költségen számított módszer között (25. táblázat).

A **tejelő tehén** adatait vizsgálva pozitívként elmondható, hogy mindhárom önköltség és mindkét takarmányértékelés szerinti kategóriában az ágazat nyereségesen zárt 2008-ban. Említést érdemel továbbá, hogy a centumba tartozó gazdaságoknál 3 százalék a különbség az ágazati eredményben, míg a jóknál 17, a rosszaknál pedig 27 százalék az eltérés a különböző értékelés alapján. Ezzel szemben a **bikahizlalásnál** saját takarmányozást feltételezve is csak az átlagosnál jobb üzeme-knél képződött nyereség 2008-ban. Az azonban említést érdemel, hogy vásárolt takarmányozásra alapozott hizlalás esetén ez a csoport nyereséget realizált volna a 2008-as évben.

**Az állati termékek ágazati eredménye önköltség kategóriánként eltérő takarmány értékelés mellett (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)
2008**

Ágazat	Mértékegység	A takarmány költségen értékelt			A takarmány piaci áron értékelt		
		Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak	Önköltség centrumtól jobbak	Önköltség centrum	Önköltség centrumtól rosszabbak
Tejelő tehén (tej)	Ft/l	39,59	24,31	19,49	32,97	23,60	14,27
Étkezési tyúktojás	Ft/db	7,60	12,56	13,83	3,72	1,21	-0,84
Bikahizlalás	Ft/kg	47,64	-63,28	-132,30	25,25	-78,20	-167,02
Sertéshizlalás	Ft/kg	74,48	5,91	-25,75	41,90	-3,14	-75,02
Csirkehizlalás	Ft/kg	64,09	49,97	38,75	41,03	6,16	-20,22

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

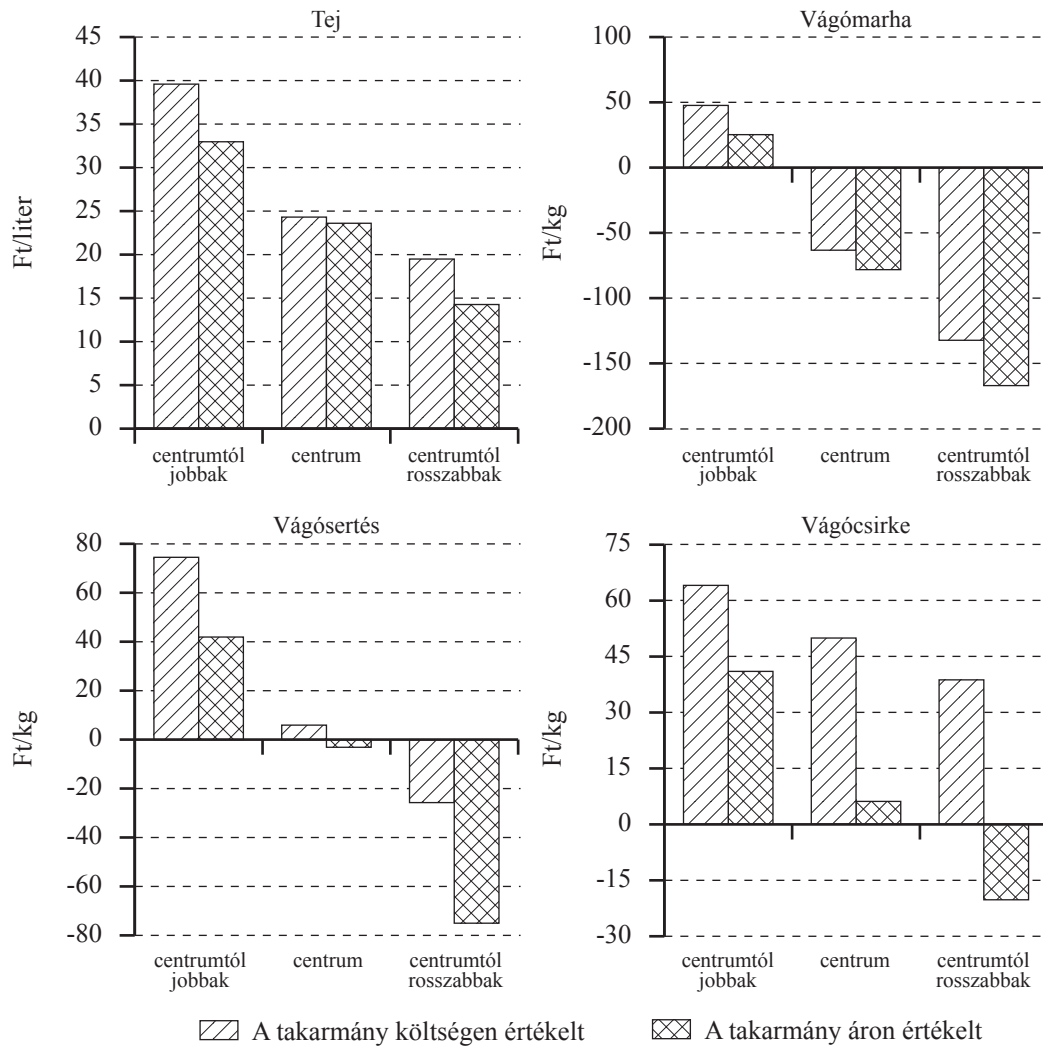
A **sertéshizlalásra** vonatkozó modellszámítások azt mutatják, hogy a 2008-as adatok alapján saját termelésű takarmányozás mellett a centrumba tartozó gazdaságoknál is eredményes a termék előállítás, és csak a rosszaknál veszteséges. Ezzel szemben, ha mindent áron értékelünk, akkor csak a költséghatékony csoport nyereséges, de ez az ágazati eredmény is alig több mint 50 százaléka, a saját termelésű takarmányozással számítottnak.

A **vágócsirkénél** költségen történő értékelésnél rendkívül kedvező érdekeltség mutatkozik, de itt különösen figyelembe kell venni az önköltségnél említetteket. A gyakorlati élethez közelebb álló piaci áron való értékelésnél az átlag alattiak veszteségesek, és az átlaghoz tartozó üzemeknél is több mint 40 Ft/kg-mal kisebb az ágazati eredmény.

A **tojás** jövedelemhelyzete a vágócsirkéhez hasonlitos. Az áron való takarmány értékelés esetén az átlagos szint alatt termelők veszteségesek, míg a másik két termelői körnél nyereség képződik. Igaz ugyanakkor, hogy többszörösére nőne az ágazati eredmény, ha saját termelésből biztosítanák a termelők a szükséges takarmányokat. Ebben az esetben az átlag alatti üzemeknél is eredményes lenne a termelés (4. ábra).

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy közgazdasági értelemben nehéz helyzetben van a magyar állattenyésztés, emellett azonban igaz az is, hogy a magas színvonalon, költséghatékonyan termelő gazdaságok még ilyen körülmények között is versenyképesek. Ezek példaként szolgálhatnak a többi gazdaság számára is, és a takarmányértékelésben bemutatott különbségek szintén azt tükrözik, hogy a vertikális termelés-szervezésben, termék-előállításban megtalálhatók azok a lehetőségek, amelyek kimozdíthatják az állattenyésztésünket a holtpontról. Ilyen lehet például a takarmány termelés hatékonyságának javítása, a fajlagos takarmány-felhasználás csökkentése. Ezek a kérdések azért is különösen fontosak, mert a termelői hasznot egyre inkább a felvásárlási árak jövedelemtartalma fogja meghatározni, amire csak a költséghatékony termeléssel, a vertikális kapcsolatok bővítésével tudnak reagálni a gazdaságok. Ez természetesen korrekt, tisztességes felvásárlási árak és a gazdaság további fehéritése nélkül nem képzelhető el.

**Az állati termékek ágazati eredménye önköltség kategóriáinként
(meghatározó ártermelő gazdaságok átlaga)
2008**

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: A szántóföldi növények területének megoszlása önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	16
2. táblázat: A szántóföldi növények termelési költsége önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	18
3. táblázat: A szántóföldi növények átlagos hozama önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	22
4. táblázat: A szántóföldi növények önköltségének szóródása (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	25
5. táblázat: A szántóföldi növények értékesítési ára önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	28
6. táblázat: A szántóföldi növények fajlagos jövedelme önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	29
7. táblázat: A szántóföldi növények ágazati eredménye önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	32
8. táblázat: A szántóföldi növények 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredménye önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	34
9. táblázat: A kertészeti ágazatok területének megoszlása önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	37
10. táblázat: A kertészeti ágazatok termelési költsége önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	38
11. táblázat: A kertészeti termékek átlagos hozama önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	41
12. táblázat: A kertészeti termékek önköltségének szóródása (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	42
13. táblázat: A kertészeti termékek értékesítési ára önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	44
14. táblázat: A kertészeti termékek fajlagos jövedelme önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	46
15. táblázat: A kertészeti termékek ágazati eredménye önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	48
16. táblázat: A kertészeti termékek 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredménye önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	50
17. táblázat: Az állati termékek állatlétszám arányának szóródása (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	52
18. táblázat: Az állati termékek termelési költsége önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	53

19. táblázat: Az állati termékek önköltségének szóródása (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	54
20. táblázat: Az állati termékek értékesítési ára önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	58
21. táblázat: Az állati termékek fajlagos jövedelme önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	60
22. táblázat: Az állati termékek ágazati eredménye önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	62
23. táblázat: Az állati termékek 100 Ft termelési költségre jutó ágazati eredménye önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga)	63
24. táblázat: Az állati termékek önköltségének szóródása eltérő takarmány értékelés mellett (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga) 2008	66
25. táblázat: Az állati termékek ágazati eredménye önköltség kategóriánként eltérő takarmány értékelés mellett (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga) 2008	67

Ábrák jegyzéke

1. ábra: A fontosabb szántóföldi növények költség-, ár-, jövedelem mutatói
önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga) 2008.....30
2. ábra: A fontosabb kertészeti termékek költség-, ár-, jövedelem mutatói
önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga) 2008.....47
3. ábra: A fontosabb állati termékek költség-, ár-, jövedelem mutatói
önköltség kategóriánként (meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga) 2008.....61
4. ábra: Az állati termékek ágazati eredménye önköltség kategóriánként
(meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga) 200868

MELLÉKLETEK

Mellékletek jegyzéke

1. melléklet:	A búzatermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	78
2. melléklet:	A búzatermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	79
3. melléklet:	A durumbúza-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	80
4. melléklet:	A durumbúza-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	81
5. melléklet:	Az őszi árpa-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	82
6. melléklet:	Az őszi árpa-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	83
7. melléklet:	A tavaszi árpa-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	84
8. melléklet:	A tavaszi árpa-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	85
9. melléklet:	A triticales-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	86
10. melléklet:	A triticales-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	87
11. melléklet:	A rozstermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	88
12. melléklet:	A rozstermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	89
13. melléklet:	A zabtermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	90
14. melléklet:	A zabtermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	91
15. melléklet:	A kukorica-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	92
16. melléklet:	A kukorica-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	93
17. melléklet:	Az ipari napraforgó-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	94
18. melléklet:	Az ipari napraforgó-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	95
19. melléklet:	A repcetermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	96
20. melléklet:	A repcetermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	97
21. melléklet:	A mustártermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	98
22. melléklet:	A mustártermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	99
23. melléklet:	A cukorrépa-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	100
24. melléklet:	A cukorrépa-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	101
25. melléklet:	A szójatermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	102
26. melléklet:	A szójatermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	103
27. melléklet:	A borsótermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	104
28. melléklet:	A borsótermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	105
29. melléklet:	A silókukorica-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	106
30. melléklet:	A silókukorica-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	107
31. melléklet:	A lucernatermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	108

32. melléklet: A lucernatermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	109
33. melléklet: A rét költsége és jövedelme 2007. év.....	110
34. melléklet: A rét költsége és jövedelme 2008. év.....	111
35. melléklet: A burgonyatermelés költsége és jövedelme 2007. év	112
36. melléklet: A burgonyatermelés költsége és jövedelme 2008. év	113
37. melléklet: A zöldborsótermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	114
38. melléklet: A zöldborsótermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	115
39. melléklet: A paradicsom-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	116
40. melléklet: A paradicsom-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	117
41. melléklet: A zöldpaprika-termelés költsége és jövedelme 2007. év	118
42. melléklet: A zöldpaprika-termelés költsége és jövedelme 2008. év	119
43. melléklet: A fűszerpaprika-termelés költsége és jövedelme 2007. év	120
44. melléklet: A fűszerpaprika-termelés költsége és jövedelme 2008. év	121
45. melléklet: A vöröshagyma-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	122
46. melléklet: A vöröshagyma-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	123
47. melléklet: A görögdinnye-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	124
48. melléklet: A görögdinnye-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	125
49. melléklet: A fejeskáposzta-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	126
50. melléklet: A fejeskáposzta-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	127
51. melléklet: A csemegekukorica-termelés költsége és jövedelme 2007. év	128
52. melléklet: A csemegekukorica-termelés költsége és jövedelme 2008. év	129
53. melléklet: A karfioltermelés költsége és jövedelme 2007. év	130
54. melléklet: A karfioltermelés költsége és jövedelme 2008. év	131
55. melléklet: Az almatermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	132
56. melléklet: Az almatermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	133
57. melléklet: A meggytermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	134
58. melléklet: A meggytermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	135
59. melléklet: A szilvatermelés költsége és jövedelme 2007. év	136
60. melléklet: A szilvatermelés költsége és jövedelme 2008. év	137
61. melléklet: Az őszibarack-termelés költsége és jövedelme 2007. év	138
62. melléklet: Az őszibarack-termelés költsége és jövedelme 2008. év	139
63. melléklet: A kajszi-termelés költsége és jövedelme 2007. év	140
64. melléklet: A kajszi-termelés költsége és jövedelme 2008. év	141

65. melléklet: A borszőlőtermelés költsége és jövedelme 2007. év.....	142
66. melléklet: A borszőlőtermelés költsége és jövedelme 2008. év.....	143
67. melléklet: A tejelő tehén tartásának költsége és jövedelme 2007. év	144
68. melléklet: A tejelő tehén tartásának költsége és jövedelme 2008. év	145
69. melléklet: Az étkezési tyúktojás-termelés költsége és jövedelme 2007. év.....	146
70. melléklet: Az étkezési tyúktojás-termelés költsége és jövedelme 2008. év.....	147
71. melléklet: A bikahizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2007. év.....	148
72. melléklet: A bikahizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2008. év.....	149
73. melléklet: A kocatartás költsége és jövedelme 2007. év.....	150
74. melléklet: A kocatartás költsége és jövedelme 2008. év.....	151
75. melléklet: A sertéshizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2007. év	152
76. melléklet: A sertéshizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2008. év	153
77. melléklet: Az anyajuhtartás, báránynevelés költsége és jövedelme 2007. év.....	154
78. melléklet: Az anyajuhtartás, báránynevelés költsége és jövedelme 2008. év.....	155
79. melléklet: A csirkehizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2007. év	156
80. melléklet: A csirkehizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2008. év	157
81. melléklet: A libahizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2007. év.....	158
82. melléklet: A libahizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2008. év.....	159
83. melléklet: A pulykahizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2007. év.....	160
84. melléklet: A pulykahizlalás (élősúly) költsége és jövedelme 2008. év.....	161

**A búzatermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	191 143	228 916	211 759	221 582
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	43 230	46 659	45 194	46 027
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	42 671	48 352	45 772	47 141
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	50	1 052	597	782
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	1 518	2 481	2 043	2 268
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	133 787	149 313	142 261	148 102
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	12 660	13 325	13 023	13 001
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	20 146	21 237	20 741	21 707
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	8 892	14 167	11 771	13 035
10.	Öntözési költség	Ft/ha	22	544	307	416
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	457	320	382	361
12.	Száritási költség	Ft/ha	225	1 780	1 073	1 370
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	455	1 505	1 028	1 283
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	249	501	386	466
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	43 106	53 378	48 712	51 638
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	309	111	201	91
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	21 481	29 472	25 842	28 400
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	373	141	246	240
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	14 554	6 024	9 899	6 405
21.	Munkabér	Ft/ha	4 266	12 693	8 865	10 589
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 563	4 105	2 950	3 472
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	7 199	20 943	14 700	17 925
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	15 829	11 521	13 478	13 184
25.	Egyéb költség	Ft/ha	64	220	149	184
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 062	4 084	3 166	3 229
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	4 193	6 330	5 359	5 322
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	114 999	149 021	133 568	140 679
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	148 037	175 538	163 047	169 944
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	76 144	79 894	78 191	80 903
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	33 394	38 623	36 390	37 170
32.	Átlaghozam	t/ha	3,40	3,79	3,61	3,72
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	21,48	23,18	22,41	22,75
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	13,59	176,08	27,37	122,73
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	46,17	668,06	98,94	457,02

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A búzatermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	218 201	269 054	246 052	254 904
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	34 720	38 186	36 736	37 400
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	46 350	50 859	48 820	49 679
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	184	582	402	492
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	1 312	2 525	1 977	2 049
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	138 722	159 296	149 990	154 122
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	17 478	14 666	15 938	15 392
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	28 083	29 023	28 598	29 275
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	11 342	17 425	14 674	15 700
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	542	297	366
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	824	850	839	909
12.	Száritási költség	Ft/ha	254	3 192	1 863	2 257
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	917	1 666	1 327	1 415
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	307	801	578	654
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	59 207	68 165	64 113	65 967
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	218	1 832	1 102	1 262
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	23 660	31 424	27 912	29 869
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	398	264	324	295
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	18 038	6 210	11 560	7 585
21.	Munkabér	Ft/ha	5 001	12 793	9 269	10 451
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 852	4 340	3 215	3 585
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	7 094	20 878	14 643	16 888
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	15 614	12 170	13 728	13 936
25.	Egyéb költség	Ft/ha	136	346	251	287
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 198	4 021	3 196	3 110
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	4 683	7 120	6 018	6 064
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	138 097	169 563	155 330	159 300
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	158 994	200 889	181 939	188 937
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	80 104	99 491	90 722	95 604
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	27 878	29 656	28 912	29 016
32.	Átlaghozam	t/ha	4,91	5,64	5,31	5,42
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	21,52	22,83	22,24	22,34
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	15,15	190,17	30,54	95,46
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	74,32	1 071,16	162,00	517,36

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A durumbúza-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	189 334	-	194 937	186 885
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	43 427	-	44 121	43 659
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	38 382	-	38 681	38 851
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	-	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	149 159	-	153 052	146 057
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	17 565	-	16 717	17 602
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	27 265	-	26 083	26 841
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	11 022	-	12 097	11 938
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	-	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	304	-	241	267
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	85	-	1 733	1 884
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	217	-	171	0
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	56 458	-	57 043	58 532
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	0	-	0	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	19 128	-	18 852	20 231
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	-	0	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	21 073	-	16 684	14 474
21.	Munkabér	Ft/ha	3 315	-	5 804	6 000
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 165	-	1 876	1 945
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	13 686	-	15 542	17 233
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	9 394	-	9 936	10 882
25.	Egyéb költség	Ft/ha	15	-	12	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	218	-	173	192
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	3 158	-	2 766	2 469
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	127 609	-	128 688	131 957
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	132 876	-	137 894	128 353
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	61 725	-	66 249	54 928
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	36 711	-	36 337	38 917
32.	Átlaghozam	t/ha	3,48	-	3,54	3,39
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	23,50	-	23,41	22,85
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	44,14	-	48,80	61,20
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	153,44	-	172,84	207,51

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A durumbúza-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	345 479	-	303 873	301 674
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	55 997	-	51 663	51 641
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	49 206	-	43 195	43 282
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	-	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	278 703	-	247 034	244 526
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	14 689	-	18 607	18 425
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	39 438	-	25 966	25 637
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	15 224	-	17 735	17 616
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	-	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	3 565	-	1 382	1 404
12.	Száritási költség	Ft/ha	571	-	221	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 641	-	3 172	3 223
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	112	-	43	0
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	75 239	-	67 127	66 305
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	0	-	0	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	22 863	-	28 066	27 938
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	-	0	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	13 218	-	7 308	7 426
21.	Munkabér	Ft/ha	5 442	-	11 335	11 173
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 860	-	3 697	3 650
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	20 434	-	23 518	23 899
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	17 342	-	12 282	12 346
25.	Egyéb költség	Ft/ha	16	-	6	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	118	-	49	49
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	4 013	-	7 017	6 821
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	160 544	-	160 403	159 608
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	270 240	-	236 746	235 369
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	184 934	-	143 471	142 066
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	30 344	-	31 790	31 899
32.	Átlaghozam	t/ha	5,29	-	5,05	5,00
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	27,54	-	26,86	26,73
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	37,25	-	72,47	80,41
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	197,09	-	365,64	402,35

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az őszi árpa-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	164 951	186 010	174 584	182 641
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	36 176	36 497	36 331	36 510
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	41 716	47 083	44 171	46 339
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	42	603	299	478
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	847	1 211	1 014	1 167
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	92 167	104 742	97 919	105 277
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	10 586	12 144	11 299	11 912
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	17 560	17 313	17 447	17 666
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	5 899	11 566	8 491	10 767
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	214	381	290	290
12.	Száritási költség	Ft/ha	299	1 474	837	1 338
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	257	1 049	619	947
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	178	340	252	378
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	34 994	44 266	39 236	43 297
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 261	1	685	103
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	22 315	27 135	24 520	26 627
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	486	139	327	239
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	12 613	5 288	9 262	4 282
21.	Munkabér	Ft/ha	2 912	10 862	6 549	9 481
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 152	3 671	2 304	3 228
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	7 234	20 970	13 517	18 795
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	17 634	10 641	14 435	11 832
25.	Egyéb költség	Ft/ha	142	103	124	139
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 673	1 729	1 698	1 430
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 963	5 025	5 534	4 343
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	108 380	129 832	118 193	123 798
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	129 957	141 744	135 349	139 344
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	56 572	56 178	56 392	58 843
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	31 796	34 236	32 976	33 249
32.	Átlaghozam	t/ha	3,38	3,76	3,55	3,69
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	21,28	22,40	21,79	22,12
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	6,61	59,28	11,14	70,08
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	22,36	222,69	39,58	258,46

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az őszi árpa-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	199 067	224 710	211 760	217 192
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	32 020	35 479	33 747	34 423
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	46 157	52 476	49 285	51 280
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	376	351	363	512
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	1 297	1 419	1 358	1 221
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	107 063	124 132	115 512	122 369
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	13 998	12 827	13 418	13 178
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	22 825	23 390	23 105	23 695
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	8 010	12 847	10 405	11 754
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	29	15	20
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	998	1 055	1 026	1 127
12.	Száritási költség	Ft/ha	257	2 227	1 232	1 670
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	612	1 658	1 130	1 419
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	271	767	517	660
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	46 972	54 800	50 847	53 524
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 629	140	892	359
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	23 047	29 744	26 362	28 289
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	328	345	336	366
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	14 553	4 382	9 519	5 818
21.	Munkabér	Ft/ha	3 612	12 467	7 995	10 152
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 346	4 404	2 860	3 607
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	7 205	21 085	14 075	17 825
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	16 337	11 072	13 731	13 157
25.	Egyéb költség	Ft/ha	253	116	185	157
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	915	2 798	1 847	2 213
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	4 671	7 361	6 003	6 139
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	120 869	148 715	134 652	141 606
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	152 095	169 910	160 913	163 668
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	78 198	75 995	77 108	75 586
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	25 315	30 657	27 982	29 434
32.	Átlaghozam	t/ha	4,72	4,80	4,76	4,77
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	20,58	21,42	21,00	21,09
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	7,28	78,96	13,23	60,45
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	34,40	379,37	63,00	288,30

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A tavaszi árpa-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	143 751	174 628	157 054	170 222
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	39 567	44 439	41 813	43 454
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	41 923	44 402	42 991	45 468
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	61	1 480	672	1 246
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	345	0	197	151
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	79 802	107 361	91 675	102 943
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	11 564	12 589	12 005	12 234
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	11 530	13 186	12 243	13 068
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	7 826	12 149	9 688	11 236
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	72	205	129	211
12.	Száritási költség	Ft/ha	347	1 377	791	1 122
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	211	1 323	690	1 104
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	175	185	179	168
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	31 724	41 012	35 726	39 143
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	860	870	865	737
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	21 426	30 271	25 237	29 645
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	635	496	575	467
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	14 394	3 960	9 899	4 046
21.	Munkabér	Ft/ha	5 739	13 138	8 927	11 436
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	2 511	3 963	3 136	3 481
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	6 074	19 424	11 826	16 469
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	14 957	9 212	12 482	11 160
25.	Egyéb költség	Ft/ha	37	30	34	27
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 604	3 775	3 108	3 268
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 544	5 487	5 519	5 033
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	106 504	131 639	117 333	124 911
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	112 027	133 615	121 328	131 079
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	37 247	42 989	39 720	45 310
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	41 416	45 437	43 270	43 949
32.	Átlaghozam	t/ha	2,56	2,90	2,71	2,84
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	20,17	20,29	20,22	19,84
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	6,39	81,01	10,59	76,65
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	16,38	234,71	28,67	217,59

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A tavaszi árpa-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	158 081	216 947	186 544	207 568
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	32 200	40 070	36 339	38 701
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	41 341	45 571	43 387	45 503
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	283	0	146	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	440	330	387	257
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	86 114	145 083	114 626	135 101
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	14 954	12 948	13 984	13 167
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	17 072	21 172	19 055	20 965
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	8 009	15 381	11 573	13 451
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	19	9	14
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	391	1 404	880	1 129
12.	Száritási költség	Ft/ha	117	2 203	1 126	1 683
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	392	1 339	850	1 173
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	70	248	156	206
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	41 005	54 713	47 633	51 788
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	946	426	695	475
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	22 602	36 901	29 516	33 887
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	263	97	183	185
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	18 724	4 487	11 840	5 592
21.	Munkabér	Ft/ha	4 740	12 713	8 595	10 932
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 577	3 988	2 743	3 456
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	5 294	18 421	11 641	15 999
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	14 549	10 967	12 817	12 135
25.	Egyéb költség	Ft/ha	287	140	216	111
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 767	3 216	2 984	2 609
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	6 057	7 638	6 822	6 634
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	118 812	153 707	135 684	143 803
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	117 076	162 235	138 911	155 780
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	39 269	63 240	50 859	63 765
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	32 854	35 931	34 472	34 333
32.	Átlaghozam	t/ha	3,60	4,27	3,92	4,18
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	19,33	20,05	19,68	19,40
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	6,69	65,27	11,82	63,38
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	24,10	278,63	46,38	264,97

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A triticales-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	133 312	174 571	145 616	170 198
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	36 141	37 458	36 603	37 408
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	39 081	51 688	42 841	50 385
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	39	0	28	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	3 369	3 018	3 264	3 298
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	39 110	82 020	51 907	79 797
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	9 778	10 584	10 019	10 422
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	13 038	16 769	14 151	17 045
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	3 921	10 918	6 008	10 203
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	98	25	76	19
12.	Száritási költség	Ft/ha	12	467	148	428
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	38	757	252	683
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	198	114	173	111
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	27 083	39 634	30 826	38 911
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 608	442	1 260	584
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	19 871	25 395	21 518	25 429
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	346	151	288	140
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	16 084	6 163	13 126	5 672
21.	Munkabér	Ft/ha	2 654	11 055	5 160	10 068
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 021	3 556	1 777	3 268
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	2 028	17 338	6 594	15 694
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	14 679	10 204	13 345	11 206
25.	Egyéb költség	Ft/ha	91	178	117	6
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 404	2 281	1 665	1 996
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 365	4 088	4 984	3 803
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	92 235	120 486	100 660	116 778
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	106 228	134 937	114 790	131 288
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	41 077	54 085	44 956	53 421
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	35 362	36 709	35 835	36 433
32.	Átlaghozam	t/ha	2,51	3,20	2,72	3,11
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	15,46	19,92	16,79	19,79
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	4,75	51,17	6,51	66,13
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	11,93	163,75	17,69	205,98

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A triticales-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	146 111	189 459	155 469	181 325
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	29 750	31 525	30 205	31 331
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	45 018	57 959	47 812	54 235
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	67	461	152	298
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	3 092	1 249	2 694	1 881
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	49 029	40 489	47 186	54 603
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	12 860	13 332	12 962	13 260
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	15 058	19 505	16 018	20 550
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	3 641	10 122	5 040	8 522
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	7	1	4
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	213	479	270	516
12.	Száritási költség	Ft/ha	133	892	297	733
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	121	1 112	335	859
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	176	528	252	415
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	32 201	45 975	35 174	44 859
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 729	422	1 447	706
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	16 834	42 976	22 478	36 453
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	306	421	331	317
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	25 272	3 147	20 495	6 739
21.	Munkabér	Ft/ha	2 866	11 646	4 762	9 503
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 100	3 879	1 700	3 265
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	3 081	14 505	5 547	10 560
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	10 502	13 853	11 225	14 162
25.	Egyéb költség	Ft/ha	132	721	259	502
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 831	2 068	2 666	1 537
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	6 009	8 088	6 458	6 689
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	102 862	147 701	112 542	135 292
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	113 910	143 484	120 295	136 466
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	43 249	41 758	42 927	46 033
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	30 308	35 572	31 656	33 463
32.	Átlaghozam	t/ha	3,29	4,12	3,47	3,99
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	15,18	16,42	15,45	16,65
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	5,29	54,65	6,57	46,98
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	17,42	224,98	22,81	187,31

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A rozstermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	115 463	88 336	112 475	123 428
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	36 390	38 201	36 519	39 982
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	44 484	41 099	44 111	48 824
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	30	0	26	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	2 908	3 137	2 933	1 459
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	50 358	26 634	47 745	62 555
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	7 167	12 036	7 703	8 468
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	9 746	11 898	9 983	9 211
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	1 842	7 100	2 421	4 874
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	32	0	28	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	363	40	154
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	49	782	130	268
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	141	16	127	50
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	18 976	32 195	20 432	23 025
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	3 119	0	2 776	348
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	18 674	28 207	19 724	21 440
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	101	8	91	321
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	13 962	0	12 424	5 228
21.	Munkabér	Ft/ha	1 578	11 711	2 694	5 213
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	647	4 137	1 032	1 819
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	2 541	19 224	4 379	8 120
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	9 516	9 764	9 543	10 581
25.	Egyéb költség	Ft/ha	3	106	15	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 196	1 906	1 274	1 862
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	4 600	2 734	4 395	2 323
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	74 914	109 993	78 778	80 279
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	96 487	56 140	92 043	100 403
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	40 548	-21 658	33 697	43 149
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	38 511	92 563	42 348	43 084
32.	Átlaghozam	t/ha	1,89	1,15	1,81	1,89
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	11,92	10,05	11,71	12,00
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	5,42	39,86	5,99	37,13
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	10,14	46,02	10,73	67,93

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A rozstermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	112 565	128 574	116 237	121 012
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	29 745	26 701	28 851	27 361
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	43 757	45 616	44 183	46 099
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	2 664	0	2 053	1 138
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	26 350	13 885	23 491	19 059
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	12 275	14 633	12 816	13 907
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	12 359	9 302	11 658	10 662
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	2 883	4 349	3 219	4 328
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	13	0	10	25
12.	Száritási költség	Ft/ha	1	135	32	78
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	45	36	43	21
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	35	121	55	37
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	27 612	28 575	27 832	29 057
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 641	804	1 449	940
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	22 094	33 073	24 612	29 881
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	169	0	130	315
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	15 941	183	12 327	5 092
21.	Munkabér	Ft/ha	2 019	10 000	3 849	7 135
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	725	3 174	1 287	2 253
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	2 510	11 046	4 468	7 881
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	11 658	3 045	9 683	7 220
25.	Egyéb költség	Ft/ha	2	60	15	35
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	862	820	852	849
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 847	7 593	6 247	5 832
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	91 079	98 373	92 752	96 489
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	84 954	99 999	88 404	91 956
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	21 486	30 201	23 484	24 523
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	39 760	31 662	37 382	35 363
32.	Átlaghozam	t/ha	2,22	3,11	2,43	2,70
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	14,30	10,83	13,50	10,99
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	5,31	87,43	6,77	48,97
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	11,81	271,65	16,42	132,03

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A zabtermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	134 465	132 033	133 953	145 950
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	42 133	40 321	41 796	43 330
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	38 944	54 278	42 176	56 308
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	12	622	141	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	1 595	123	1 285	827
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	51 334	44 766	49 950	56 245
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	10 403	11 602	10 656	10 770
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	11 557	14 060	12 084	15 289
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	4 629	9 476	5 650	8 411
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	19	55	27	53
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	77	16	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	59	631	180	563
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	251	327	267	317
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	26 918	36 230	28 880	35 404
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	864	1 631	1 026	2 011
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	21 077	28 021	22 540	30 403
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	180	778	306	306
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	19 150	3 545	15 861	2 569
21.	Munkabér	Ft/ha	3 187	8 956	4 403	7 920
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 193	2 618	1 493	2 391
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	3 894	17 989	6 864	15 183
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	10 931	13 516	11 476	13 829
25.	Egyéb költség	Ft/ha	30	155	56	111
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 882	2 775	2 070	2 684
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 829	4 006	5 445	2 578
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	95 135	120 218	100 420	115 389
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	107 547	95 804	105 073	110 546
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	39 331	11 815	33 533	30 561
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	41 965	62 878	45 859	55 891
32.	Átlaghozam	t/ha	2,23	1,91	2,16	2,05
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	19,66	21,84	20,12	22,97
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	3,55	22,29	4,31	59,68
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	7,91	42,57	9,32	122,33

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A zabtermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	136 445	168 025	143 490	155 600
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	31 123	37 100	32 467	33 925
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	41 013	54 247	43 965	47 761
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	47	0	37	86
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	2 087	1 360	1 925	1 618
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	44 583	75 308	51 436	79 186
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	11 707	11 554	11 673	11 966
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	15 428	20 632	16 589	24 892
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	5 348	11 956	6 822	10 045
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	197	0	153	188
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	516	115	237
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	70	1 290	342	740
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	349	171	309	155
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	33 100	46 119	36 004	48 223
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 712	1 842	1 741	1 435
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	23 502	26 314	24 129	27 280
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	641	0	498	64
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	14 815	7 601	13 206	8 320
21.	Munkabér	Ft/ha	4 165	11 594	5 822	8 719
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 612	3 876	2 117	2 956
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	4 918	15 704	7 324	10 072
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	15 952	12 613	15 207	13 966
25.	Egyéb költség	Ft/ha	217	99	190	57
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 075	1 036	1 066	998
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	7 818	7 592	7 767	9 987
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	109 526	134 389	115 072	132 078
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	103 346	121 907	107 486	107 378
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	26 919	33 636	28 418	23 522
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	35 840	43 901	37 653	41 700
32.	Átlaghozam	t/ha	3,00	3,03	3,01	3,13
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	15,72	18,31	16,30	15,31
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	3,98	21,07	4,86	37,21
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	11,94	63,85	14,61	116,43

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A kukorica-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	246 424	208 259	228 019	220 179
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	51 288	41 647	46 713	44 219
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	40 641	45 602	43 034	44 991
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	204	742	464	636
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	119	154	136	132
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	168 583	103 164	137 034	125 154
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	22 356	23 296	22 809	23 259
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	20 398	23 844	22 060	23 659
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	15 465	19 696	17 505	18 814
10.	Öntözési költség	Ft/ha	33	148	88	109
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	1 036	875	958	942
12.	Száritási költség	Ft/ha	8 004	7 400	7 713	7 955
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	358	1 150	740	991
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	229	1 488	836	1 149
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	67 879	77 899	72 711	76 878
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	620	543	583	501
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	23 380	31 695	27 390	30 362
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	358	186	275	252
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	18 470	4 220	11 598	5 912
21.	Munkabér	Ft/ha	5 360	14 409	9 724	11 607
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 939	4 642	3 242	3 824
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	7 097	24 050	15 273	20 627
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	18 326	15 143	16 791	16 734
25.	Egyéb költség	Ft/ha	128	460	288	363
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	3 206	3 986	3 582	3 332
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	7 077	7 968	7 507	7 385
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	153 839	185 199	168 963	177 776
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	178 545	130 361	155 308	143 301
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	92 585	23 060	59 055	42 403
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	38 372	47 642	42 771	45 036
32.	Átlaghozam	t/ha	4,03	3,90	3,96	3,95
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	21,79	24,07	22,89	23,98
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	11,42	161,38	20,70	122,37
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	45,75	626,81	81,69	482,67

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A kukorica-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	248 206	284 191	267 993	276 867
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	25 506	28 409	27 145	27 660
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	45 308	44 505	44 867	45 237
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	282	331	308	313
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	243	188	213	177
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	144 383	125 512	134 007	136 885
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	24 476	26 122	25 381	25 798
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	27 771	32 756	30 512	32 391
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	16 455	24 042	20 627	21 945
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	729	401	506
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	1 447	1 156	1 287	1 313
12.	Száritási költség	Ft/ha	16 037	18 971	17 650	18 407
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	586	1 466	1 070	1 245
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	351	1 955	1 233	1 495
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	87 123	107 198	98 162	103 102
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 196	2 084	1 684	1 653
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	26 993	33 240	30 428	32 277
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	393	204	289	291
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	22 033	6 649	13 574	9 093
21.	Munkabér	Ft/ha	5 506	16 197	11 384	13 049
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	2 035	5 493	3 937	4 480
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	8 625	22 091	16 029	18 790
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	18 226	17 378	17 760	18 305
25.	Egyéb költség	Ft/ha	244	212	227	222
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 642	4 066	3 425	3 285
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	8 132	10 922	9 666	9 504
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	183 150	225 734	206 566	214 052
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	161 083	176 993	169 831	173 764
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	65 056	58 457	61 427	62 815
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	23 053	26 791	25 163	25 594
32.	Átlaghozam	t/ha	7,94	8,42	8,20	8,36
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	21,34	24,39	23,01	23,68
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	11,82	203,27	24,51	101,40
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	93,75	1 711,23	200,99	847,31

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az ipari napraforgó-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	225 340	251 718	238 206	247 584
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	86 580	87 347	86 975	87 526
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	41 274	44 559	42 876	44 322
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	139	560	344	377
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	12	6	9
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	180 181	192 721	186 297	192 437
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	15 595	16 447	16 010	16 383
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	14 576	16 717	15 620	16 186
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	14 542	22 883	18 610	20 954
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	6	3	5
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	1 351	467	920	619
12.	Száritási költség	Ft/ha	1 136	2 228	1 669	2 060
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	584	1 417	990	1 300
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	164	428	293	397
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	47 947	60 593	54 115	57 904
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	473	295	386	276
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	24 328	33 736	28 917	32 314
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	216	316	265	331
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	16 970	5 827	11 535	6 039
21.	Munkabér	Ft/ha	4 496	12 217	8 262	10 683
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 627	3 912	2 742	3 433
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	6 840	23 328	14 882	20 036
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	18 884	12 491	15 766	13 955
25.	Egyéb költség	Ft/ha	70	208	137	173
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 876	3 986	3 417	3 447
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	8 338	8 362	8 349	7 439
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	133 065	165 271	148 773	156 029
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	177 393	191 125	184 091	189 681
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	92 275	86 447	89 432	91 556
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	62 638	69 873	66 361	67 311
32.	Átlaghozam	t/ha	2,12	2,37	2,24	2,32
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	19,80	22,28	21,01	21,83
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	11,02	107,18	19,59	92,31
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	23,41	253,49	43,92	213,97

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az ipari napraforgó-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	242 391	291 149	269 218	279 048
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	70 472	82 340	77 158	79 393
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	44 613	48 293	46 638	47 318
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	1 290	732	983	1 005
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	2	1	1
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	182 424	198 919	191 500	196 212
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	17 811	16 564	17 125	16 914
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	21 877	21 465	21 650	21 986
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	19 833	26 718	23 622	24 898
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	29	16	20
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	1 790	320	982	770
12.	Száritási költség	Ft/ha	1 615	2 881	2 311	2 529
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	900	1 395	1 172	1 288
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	213	407	320	340
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	64 039	69 779	67 197	68 746
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	419	1 173	834	837
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	28 159	36 577	32 791	34 751
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	260	144	196	203
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	17 674	7 766	12 222	9 102
21.	Munkabér	Ft/ha	6 260	12 237	9 549	10 613
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	2 142	4 140	3 241	3 587
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	8 334	21 189	15 407	17 823
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	15 980	13 991	14 885	15 248
25.	Egyéb költség	Ft/ha	115	371	256	296
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 685	4 843	3 872	3 904
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	7 132	8 364	7 810	7 254
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	153 200	180 574	168 262	172 365
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	178 352	221 370	202 021	210 302
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	89 190	110 575	100 957	106 683
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	54 947	61 408	58 587	59 311
32.	Átlaghozam	t/ha	2,79	2,94	2,87	2,91
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	21,45	22,43	21,99	22,15
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	14,55	115,41	28,03	74,54
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	40,57	339,38	80,49	216,62

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A repcetermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	170 821	186 806	180 612	186 379
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	62 942	64 931	64 197	64 254
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	43 622	44 642	44 247	44 450
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	2 480	2 771	2 658	3 121
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	21	13	16
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	124 498	140 044	134 020	139 242
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	11 745	12 330	12 104	12 220
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	24 473	23 084	23 622	24 043
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	14 734	18 866	17 265	18 759
10.	Öntözési költség	Ft/ha	24	0	9	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	780	300	486	436
12.	Száritási költség	Ft/ha	404	810	653	767
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	979	2 730	2 051	2 440
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	275	783	586	718
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	53 414	58 903	56 776	59 383
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	206	31	99	89
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	23 526	30 536	27 819	29 515
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	510	232	340	354
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	13 293	7 541	9 770	7 737
21.	Munkabér	Ft/ha	4 390	12 094	9 109	10 612
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 635	3 766	2 940	3 376
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	8 263	18 641	14 619	16 746
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	16 834	14 340	15 306	15 488
25.	Egyéb költség	Ft/ha	52	244	170	200
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 589	3 561	2 797	3 020
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 900	5 857	5 874	5 051
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	129 614	155 746	145 620	151 572
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	117 407	127 904	123 836	126 996
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	41 207	31 060	34 992	34 807
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	65 412	72 549	69 918	70 163
32.	Átlaghozam	t/ha	1,99	2,15	2,09	2,16
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	22,08	22,20	22,16	21,95
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	14,19	128,05	31,15	95,54
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	28,11	274,86	64,88	206,37

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A repcetermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	298 849	350 695	329 960	337 520
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	98 232	102 170	100 723	101 294
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	47 690	49 204	48 598	48 779
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	1 488	3 332	2 595	2 940
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	4	2	3
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	245 589	289 861	272 155	279 215
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	12 138	12 184	12 165	12 161
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	34 814	33 597	34 084	34 451
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	19 849	24 923	22 894	23 518
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	100	60	68
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	1 048	360	635	591
12.	Száritási költség	Ft/ha	707	1 876	1 409	1 533
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 498	2 988	2 392	2 578
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	401	826	656	694
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	70 455	76 855	74 295	75 594
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	56	2 499	1 522	1 709
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	26 704	31 261	29 438	29 953
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	593	71	280	235
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	12 597	9 403	10 680	9 637
21.	Munkabér	Ft/ha	4 961	12 658	9 580	10 357
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 812	4 230	3 263	3 514
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	9 683	20 976	16 460	17 801
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	20 188	13 248	16 024	15 659
25.	Egyéb költség	Ft/ha	275	101	171	156
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 361	3 311	2 532	2 538
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	4 780	7 776	6 578	6 585
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	153 465	182 389	170 822	173 738
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	228 394	273 840	255 665	261 925
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	145 384	168 306	159 138	163 781
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	60 380	62 498	61 720	61 576
32.	Átlaghozam	t/ha	2,55	2,92	2,77	2,83
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	22,16	22,29	22,24	22,21
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	21,63	114,95	42,17	71,73
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	54,97	335,46	116,72	202,38

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A mustártermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	105 982	91 904	102 127	93 016
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	95 987	82 118	93 342	86 343
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	37 257	48 391	40 305	37 071
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	6 771	1 854	2 583
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	61 494	23 190	51 006	47 955
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	5 055	10 129	6 445	6 823
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	14 147	7 419	12 305	13 383
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	7 050	7 757	7 244	6 725
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	819	14	598	211
12.	Száritási költség	Ft/ha	1 800	23	1 314	9
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	422	1 558	733	713
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	444	0	322	86
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	29 738	26 900	28 961	27 951
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	0	8 907	2 439	3 398
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	24 508	21 848	23 779	25 400
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	841	0	611	495
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	8 059	0	5 852	1 618
21.	Munkabér	Ft/ha	6 360	3 347	5 535	6 172
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	3 018	1 228	2 528	2 195
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	7 669	13 555	9 280	12 207
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	15 991	13 283	15 249	16 517
25.	Egyéb költség	Ft/ha	88	0	64	50
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 479	525	1 218	643
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 015	6 019	5 290	6 145
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	102 766	95 611	100 807	102 791
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	76 243	65 004	73 166	65 065
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	3 216	-3 707	1 320	-9 775
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	143 531	213 689	156 910	166 322
32.	Átlaghozam	t/ha	0,72	0,45	0,64	0,62
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	18,73	24,38	20,27	19,82
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	9,82	34,19	12,20	27,51
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	7,03	15,30	7,84	17,00

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A mustártermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	174 985	243 683	210 330	208 883
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	168 928	174 566	172 353	170 406
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	40 558	51 521	46 198	46 464
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	7 076	0	3 435	3 697
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	104 466	186 972	146 915	146 854
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	5 891	11 786	8 924	9 029
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	20 882	15 932	18 335	17 692
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	8 022	19 120	13 732	14 239
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	758	0	368	378
12.	Száritási költség	Ft/ha	638	0	310	333
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	167	539	359	386
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	287	1 996	1 166	1 255
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	36 644	49 374	43 194	43 311
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	81	5 754	3 000	3 186
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	26 913	24 038	25 434	25 793
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	994	0	482	519
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	8 644	14 775	11 798	11 370
21.	Munkabér	Ft/ha	6 541	9 290	7 955	8 216
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	2 827	3 070	2 952	3 072
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	11 150	22 372	16 923	17 650
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	13 338	12 184	12 744	12 528
25.	Egyéb költség	Ft/ha	0	55	28	30
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 211	2 434	2 326	2 485
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	3 563	10 437	7 100	6 970
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	112 906	153 783	133 937	135 130
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	138 341	194 309	167 136	165 571
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	62 079	89 900	76 393	73 753
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	149 767	139 701	143 653	145 077
32.	Átlaghozam	t/ha	0,75	1,10	0,93	0,93
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	18,14	24,25	21,28	21,20
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	13,14	38,26	19,84	30,00
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	9,90	42,12	18,50	27,94

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A cukorrépa-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	393 183	431 582	426 244	427 266
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	7 945	7 811	7 828	7 830
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	69 999	80 758	79 262	79 731
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	937	0	130	92
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	315 047	396 200	384 917	386 265
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	49 284	46 000	46 457	46 615
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	24 486	29 527	28 826	29 010
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	57 923	72 271	70 276	70 855
10.	Öntözési költség	Ft/ha	17	505	438	446
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	3 289	934	1 261	1 251
12.	Száritási költség	Ft/ha	898	0	125	127
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 518	3 549	3 267	3 289
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	439	2 068	1 842	1 878
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	137 854	154 856	152 492	153 472
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 230	947	986	951
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	34 401	33 875	33 948	34 240
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	516	0	72	67
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	68 200	46 169	49 232	48 812
21.	Munkabér	Ft/ha	14 366	20 730	19 845	19 864
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	3 976	6 339	6 011	6 086
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	10 973	26 457	24 304	24 549
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	23 372	19 828	20 321	20 374
25.	Egyéb költség	Ft/ha	161	119	125	127
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	3 053	8 485	7 730	7 807
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	23 240	23 963	23 862	23 937
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	321 342	341 768	338 928	340 287
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	255 330	276 727	273 752	273 794
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	71 842	89 815	87 316	86 979
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	7 923	7 609	7 649	7 669
32.	Átlaghozam	t/ha	40,56	44,92	44,31	44,37
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	25,38	27,71	27,38	27,35
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	10,79	127,04	50,85	75,48
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	437,50	5 706,15	2 253,12	3 349,09

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A cukorrépa-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	749 178	684 166	693 529	693 954
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	8 482	7 802	7 905	7 905
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	176 670	190 033	188 108	188 296
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	572 506	494 130	505 418	505 655
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	54 871	33 798	36 833	36 854
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	56 304	35 932	38 866	38 872
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	57 641	43 059	45 159	45 187
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	8 969	6 700	7 027	7 036
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	2 684	0	387	387
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	1 103	563	641	641
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	181 572	120 051	128 912	128 977
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	9 260	644	1 884	1 887
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	39 081	32 115	33 118	33 121
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	3 968	0	572	572
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	104 424	55 134	62 234	62 275
21.	Munkabér	Ft/ha	16 694	10 936	11 765	11 780
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	5 007	3 627	3 826	3 831
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	22 900	27 375	26 730	26 765
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	50 701	25 266	28 929	28 961
25.	Egyéb költség	Ft/ha	94	0	14	14
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 264	215	366	367
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	10 171	36 537	32 739	32 755
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	445 137	311 899	331 089	331 304
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	567 605	564 114	564 617	564 977
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	304 041	372 266	362 440	362 650
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	6 595	4 925	5 178	5 179
32.	Átlaghozam	t/ha	67,50	63,34	63,94	63,97
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	25,46	24,47	24,61	24,60
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	17,86	51,76	40,65	42,83
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	1 205,46	3 278,34	2 598,83	2 739,74

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A szójatermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	176 794	185 086	182 575	185 210
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	72 301	68 504	69 558	68 579
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	51 690	51 079	51 264	50 661
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	116 571	104 520	108 169	110 499
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	16 417	15 656	15 886	15 899
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	18 666	15 676	16 582	16 944
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	16 191	17 249	16 929	16 826
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	1 941	1 353	1 598
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	891	352	515	498
12.	Száritási költség	Ft/ha	1 893	1 750	1 793	1 763
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 243	417	667	631
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	15	81	61	71
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	55 315	53 123	53 787	54 230
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	53	290	218	239
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	26 417	32 661	30 770	31 105
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	190	0	57	53
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	9 565	1 224	3 750	2 569
21.	Munkabér	Ft/ha	3 389	13 468	10 416	11 518
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 351	4 342	3 437	3 787
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	12 694	31 672	25 926	28 272
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	20 172	13 573	15 571	15 168
25.	Egyéb költség	Ft/ha	23	90	70	83
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	534	3 578	2 656	2 878
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	7 657	8 646	8 347	8 595
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	137 361	162 667	155 004	158 497
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	121 480	131 963	128 788	130 980
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	39 433	22 419	27 571	26 713
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	79 385	83 155	82 109	80 785
32.	Átlaghozam	t/ha	1,73	1,96	1,89	1,96
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,55	23,82	24,04	24,50
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	18,06	80,24	39,29	85,81
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	31,25	156,97	74,16	168,35

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A szójatermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	248 379	261 282	257 053	266 391
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	77 307	78 381	78 047	78 868
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	57 993	52 936	54 593	53 383
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	170 776	158 091	162 248	164 018
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	18 752	16 271	17 084	15 953
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	21 208	29 403	26 717	28 032
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	23 092	19 439	20 636	20 100
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	1 436	965	1 175
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	982	279	510	417
12.	Száritási költség	Ft/ha	3 535	2 579	2 892	3 036
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 723	1 200	1 371	1 229
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	113	235	195	193
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	69 405	70 843	70 372	70 133
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	0	90	61	74
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	28 633	30 465	29 865	30 976
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	161	0	53	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	15 071	694	5 405	3 345
21.	Munkabér	Ft/ha	6 556	14 199	11 694	12 847
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	2 486	4 824	4 058	4 423
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	8 125	29 236	22 318	25 403
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	22 073	13 936	16 603	15 934
25.	Egyéb költség	Ft/ha	514	104	238	109
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	248	3 399	2 366	2 800
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	7 349	11 516	10 151	10 691
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	160 622	179 306	173 183	176 736
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	178 974	190 439	186 682	196 258
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	87 757	81 976	83 870	89 655
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	65 221	67 456	66 761	65 438
32.	Átlaghozam	t/ha	2,46	2,66	2,59	2,70
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,88	23,82	24,16	24,49
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	15,44	89,69	34,83	69,26
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	38,03	238,41	90,34	187,06

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A borsótermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	142 987	252 295	239 200	243 286
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	57 744	79 108	77 447	77 696
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	46 966	39 884	40 733	39 711
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	88 726	212 410	197 592	203 574
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	17 146	23 422	22 670	22 572
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	9 186	14 425	13 797	13 870
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	8 598	18 674	17 467	17 941
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	11 000	9 682	10 311
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	0	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	545	480	511
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	0	4 599	4 048	4 311
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	153	1 877	1 671	1 759
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	35 082	74 542	69 814	71 274
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	25	1 014	896	951
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	25 928	24 164	24 376	23 931
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	1 082	0	130	30
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	475	5 554	4 946	5 219
21.	Munkabér	Ft/ha	6 828	10 953	10 459	10 749
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	2 885	3 701	3 604	3 691
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	11 782	37 899	34 770	35 961
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	14 821	9 354	10 009	9 772
25.	Egyéb költség	Ft/ha	0	5 885	5 180	5 517
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	719	6 382	5 703	5 982
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 129	11 270	10 534	10 903
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	104 756	190 719	180 420	183 981
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	107 905	177 754	169 385	172 012
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	38 231	61 576	58 779	59 306
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	62 997	71 029	70 404	70 218
32.	Átlaghozam	t/ha	1,66	2,69	2,56	2,62
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	18,21	29,77	28,39	28,82
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	4,25	70,80	24,61	68,34
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	7,06	190,10	63,07	179,05

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A borsótermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	284 458	293 357	291 170	311 354
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	87 498	101 007	97 283	101 025
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	41 456	47 315	45 875	47 271
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	5 930	4 472	5 573
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	199 964	259 923	245 188	258 510
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	22 743	30 116	28 304	27 953
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	10 553	15 159	14 027	14 556
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	15 723	29 461	26 085	30 091
10.	Öntözési költség	Ft/ha	1 744	7 736	6 263	7 805
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	941	0	231	146
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	3 111	2 347	2 488
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	297	2 521	1 975	2 291
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	0	187	141	176
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	52 002	88 292	79 374	85 506
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	109	774	611	728
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	37 162	41 162	40 179	42 889
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	248	187	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	3 698	4 620	4 393	4 175
21.	Munkabér	Ft/ha	6 662	7 370	7 196	7 481
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	2 216	1 308	1 531	1 415
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	11 428	33 425	28 019	30 508
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	24 918	11 939	15 129	15 315
25.	Egyéb költség	Ft/ha	504	198	273	158
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 592	7 411	6 227	6 503
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	5 414	11 372	9 907	9 879
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	146 705	208 118	193 026	204 558
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	232 456	205 065	211 797	225 849
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	137 753	85 239	98 144	106 797
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	52 824	87 548	77 975	79 940
32.	Átlaghozam	t/ha	2,78	2,38	2,48	2,56
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,79	28,63	27,68	28,16
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	5,38	49,78	16,45	61,00
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	14,95	118,35	40,72	156,10

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A silókukorica-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	155 323	212 313	195 823	205 475
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	7 025	7 902	7 691	7 807
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	39 300	45 202	43 494	44 880
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	39 196	15 127	22 092	18 058
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	19 396	15 771	16 820	16 375
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	13 291	18 485	16 982	18 196
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	11 304	17 103	15 425	16 629
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	310	221	268
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	24	3	9	8
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	44	1 044	755	913
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	194	1 874	1 388	1 628
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	44 252	54 590	51 599	54 018
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	2 816	1 338	1 765	1 316
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	21 376	31 484	28 559	30 861
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	694	138	299	124
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	14 614	9 662	11 095	10 414
21.	Munkabér	Ft/ha	4 088	13 667	10 895	12 632
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 496	4 302	3 490	3 976
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	6 331	18 201	14 766	17 120
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	12 871	11 080	11 598	12 189
25.	Egyéb költség	Ft/ha	33	243	182	217
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 342	5 168	4 061	4 607
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	6 804	7 820	7 526	7 631
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	116 718	157 693	145 837	155 104
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	111 071	157 723	144 224	151 457
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	38 605	54 620	49 986	50 371
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	7 067	7 457	7 363	7 540
32.	Átlaghozam	t/ha	16,69	21,15	19,87	20,57
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	20,30	21,71	21,30	21,65
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	7,18	164,37	22,41	109,87
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	118,62	3 475,82	443,97	2 259,98

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A silókukorica-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	250 933	284 824	279 236	282 393
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	6 725	8 360	8 076	8 197
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	43 587	42 763	42 899	42 994
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	33 773	28 585	29 440	30 310
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	22 170	18 705	19 276	19 087
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	19 351	21 585	21 217	21 507
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	11 465	19 052	17 801	18 531
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	286	0	47	22
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	117	607	526	564
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	290	2 251	1 928	2 086
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	53 679	62 200	60 795	61 798
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	2 258	3 284	3 115	3 131
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	31 622	35 606	34 949	35 113
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	669	369	418	335
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	22 696	13 233	14 793	13 992
21.	Munkabér	Ft/ha	3 997	13 388	11 840	12 689
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 827	4 655	4 189	4 442
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	6 273	19 226	17 091	18 429
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	19 717	14 085	15 014	14 637
25.	Egyéb költség	Ft/ha	99	191	176	176
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 890	4 442	4 021	4 077
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	7 954	10 758	10 296	10 753
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	152 681	181 438	176 697	179 572
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	197 254	222 625	218 442	220 596
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	98 252	103 386	102 540	102 821
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	4 952	6 266	6 038	6 148
32.	Átlaghozam	t/ha	30,83	28,95	29,26	29,21
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	18,93	22,73	22,10	22,56
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	7,98	184,95	39,73	136,54
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	246,14	5 354,88	1 162,64	3 987,73

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A lucernatermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	108 621	113 443	110 401	109 050
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	14 452	16 668	15 160	16 218
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	29 520	39 434	33 180	37 734
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	883	326	692
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	30 998	19 991	26 934	18 511
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	1 948	4 860	3 023	4 110
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	1 257	7 114	3 419	5 989
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	295	2 774	1 210	2 154
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	933	18	595	197
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	879	325	689
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	24	187	84	162
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	526	493	514	415
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	4 983	16 324	9 170	13 716
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	314	205	274	386
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	19 818	23 620	21 221	23 530
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	394	174	313	178
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	8 686	2 252	6 311	2 470
21.	Munkabér	Ft/ha	4 045	10 358	6 376	8 469
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 423	3 259	2 101	2 686
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	1 741	20 322	8 601	16 183
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	11 021	8 196	9 978	8 242
25.	Egyéb költség	Ft/ha	54	389	178	321
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 640	2 555	1 978	2 080
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	3 377	3 180	3 304	2 634
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	57 496	90 835	69 805	80 894
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	103 638	97 119	101 231	95 335
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	51 125	22 608	40 597	28 157
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	10 505	20 503	13 698	18 418
32.	Átlaghozam	t/ha	5,49	4,39	5,08	4,36
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	15,85	21,11	17,79	20,00
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	4,27	50,28	6,44	61,62
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	23,35	220,61	32,69	268,32

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A lucernatermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	137 363	136 598	137 004	134 232
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	15 389	13 667	14 605	13 820
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	40 041	55 007	47 071	51 846
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	30 017	13 469	22 243	13 958
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	1 921	3 052	2 452	2 936
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	1 220	4 029	2 540	3 426
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	146	3 683	1 808	2 899
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	35	17	28
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	775	39	429	237
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	14	29	21	26
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	588	1 744	1 131	1 442
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	4 664	12 611	8 398	10 994
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	707	2 122	1 372	1 923
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	23 999	28 999	26 348	28 182
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	228	125	180	125
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	6 350	6 369	6 359	5 961
21.	Munkabér	Ft/ha	3 863	7 974	5 794	7 051
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 473	2 675	2 038	2 368
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	2 762	17 721	9 789	14 605
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	15 737	8 534	12 353	9 213
25.	Egyéb költség	Ft/ha	245	148	199	167
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	1 159	3 438	2 229	2 861
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	3 676	5 208	4 395	4 642
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	64 863	95 923	79 454	88 091
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	132 698	123 987	128 606	123 238
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	72 500	40 675	57 550	46 141
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	10 256	16 068	12 903	14 777
32.	Átlaghozam	t/ha	6,32	5,99	6,17	5,98
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	17,37	20,39	18,79	19,46
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	4,70	89,88	8,47	66,17
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	29,72	536,59	52,16	394,47

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A rét költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	55 876	49 302	53 711	53 803
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	9 929	10 255	10 026	10 181
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	33 093	29 221	31 818	32 936
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	5 249	6 451	5 645	4 520
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	17	193	75	105
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	1 417	2 440	1 754	2 350
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	5	139	49	75
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	30	10	16
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	114	44	91	110
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	2	21	8	12
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	241	240	240	234
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	1 796	3 106	2 227	2 902
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	350	165	289	252
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	7 786	11 165	8 899	10 384
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	136	120	131	119
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	3 465	1 731	2 894	1 295
21.	Munkabér	Ft/ha	1 019	6 648	2 873	4 076
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	352	2 061	915	1 293
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	3 113	12 374	6 163	7 828
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	5 296	3 919	4 842	4 603
25.	Egyéb költség	Ft/ha	10	45	22	29
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	504	1 185	728	907
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	1 803	1 274	1 629	1 675
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	25 630	43 792	31 611	35 365
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	54 080	46 196	51 484	50 901
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	30 246	5 510	22 100	18 438
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	11 170	22 365	14 476	17 255
32.	Átlaghozam	t/ha	2,50	2,04	2,34	2,21
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	13,13	14,90	13,71	14,95
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	10,64	101,69	15,09	78,96
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	24,41	199,12	32,95	161,84

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A rét költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	66 550	89 160	73 065	75 122
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	10 461	12 163	11 086	11 163
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	39 322	43 703	40 584	41 853
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	8 456	2 801	6 827	5 048
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	3	89	28	39
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	251	2 022	761	990
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	0	62	18	24
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	116	116	116	127
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	4	0	3	4
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	82	389	170	218
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	457	2 678	1 097	1 403
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	86	201	119	159
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	7 506	14 216	9 440	10 132
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	156	137	151	165
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	2 823	626	2 190	1 351
21.	Munkabér	Ft/ha	826	7 064	2 623	3 372
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	328	2 368	916	1 149
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	3 367	11 325	5 660	6 559
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	5 758	4 571	5 416	4 988
25.	Egyéb költség	Ft/ha	10	54	23	30
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	317	1 701	716	834
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	1 190	2 643	1 609	1 567
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	22 824	47 584	29 959	31 709
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	66 093	86 482	71 968	73 719
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	43 726	41 576	43 106	43 412
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	8 769	12 732	10 225	10 640
32.	Átlaghozam	t/ha	2,66	3,74	2,97	3,04
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	11,91	14,29	12,60	13,24
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	11,44	106,19	15,40	56,54
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	29,78	396,89	45,12	168,50

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A burgonyatermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	1 406 773	1 339 045	1 396 191	1 549 538
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	63 477	66 466	63 908	63 655
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	26 833	25 583	26 637	25 939
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	249	0	211	496
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 178 285	557 741	1 081 328	1 021 886
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	202 634	163 592	196 534	191 418
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	33 496	29 397	32 856	34 792
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	62 390	30 355	57 385	53 261
10.	Öntözési költség	Ft/ha	577	21 861	3 902	8 408
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	3 298	0	2 783	4 317
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	231	313	244	482
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	19 615	8 769	17 921	35 841
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	322 241	254 287	311 623	328 520
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	12 724	0	10 736	5 909
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	88 018	62 397	84 015	77 636
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	1 195	0	1 008	168
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	17 292	4 602	15 309	11 087
21.	Munkabér	Ft/ha	60 362	77 064	62 971	84 086
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	12 853	24 706	14 705	22 006
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	1 638	24 019	5 135	11 828
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	73 602	29 637	66 732	63 956
25.	Egyéb költség	Ft/ha	131	965	261	524
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	15 286	24 578	16 738	13 561
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	66 907	18 501	59 344	34 309
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	672 247	520 756	648 577	653 592
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 084 532	1 084 759	1 084 568	1 221 018
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	734 526	818 290	747 614	895 945
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	30 929	26 352	30 269	27 315
32.	Átlaghozam	t/ha	21,74	19,76	21,43	23,93
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	18,93	20,90	19,24	21,28
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,77	11,83	2,05	7,19
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	38,58	233,74	43,86	172,06

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A burgonyatermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	947 903	830 246	934 007	941 011
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	36 730	27 405	35 484	34 633
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	36 700	47 796	38 010	39 416
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	763 536	1 122 118	805 886	824 927
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	165 540	119 725	160 129	165 932
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	52 985	60 996	53 931	51 644
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	79 557	90 378	80 835	78 434
10.	Öntözési költség	Ft/ha	3 016	15 773	4 522	5 281
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	902	3 700	1 232	970
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	2 592	0	2 286	2 807
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	23 487	4 726	21 271	25 777
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	328 079	295 297	324 207	330 845
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	17 332	0	15 285	12 178
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	85 023	36 176	79 254	71 269
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	744	0	656	770
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	12 920	68 355	19 467	20 960
21.	Munkabér	Ft/ha	61 621	59 346	61 352	62 266
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	11 951	13 346	12 116	12 769
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	2 593	26 313	5 395	6 295
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	59 430	12 546	53 893	51 054
25.	Egyéb költség	Ft/ha	169	65	157	36
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	13 019	7 534	12 371	8 320
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	49 919	10 880	45 309	45 808
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	642 799	529 857	629 460	622 570
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	619 824	534 949	609 800	610 165
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	305 104	300 389	304 547	318 441
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	25 911	18 558	24 929	23 914
32.	Átlaghozam	t/ha	24,81	28,55	25,25	26,03
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	17,09	21,22	17,58	17,76
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	2,21	17,93	2,47	4,83
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	54,95	512,01	62,38	125,76

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A zöldborsótermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	282 917	277 831	279 970	277 309
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	58 642	53 896	55 789	54 883
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	32 931	26 453	29 177	29 280
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	249 986	251 379	250 793	248 030
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	53 878	47 353	50 097	49 958
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	23 400	14 679	18 346	18 286
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	17 570	27 929	23 573	23 328
10.	Öntözési költség	Ft/ha	5 127	0	2 156	2 215
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	0	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	805	2 556	1 820	1 872
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	0	0	0	0
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	100 780	92 517	95 992	95 660
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 447	0	609	626
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	33 783	65 969	52 435	53 100
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	635	0	267	274
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	73 336	27 469	46 757	46 315
21.	Munkabér	Ft/ha	14 928	18 412	16 947	16 137
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	4 309	6 647	5 664	5 658
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	9 598	37 813	25 948	26 691
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	34 182	39 394	37 203	37 630
25.	Egyéb költség	Ft/ha	116	956	603	595
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	4 336	9 022	7 051	7 090
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	2 904	11 610	7 949	7 851
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	280 353	309 810	297 423	297 626
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	182 137	185 314	183 978	181 650
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	2 564	-31 979	-17 453	-20 316
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	65 765	66 424	66 161	65 857
32.	Átlaghozam	t/ha	4,26	4,66	4,50	4,52
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,19	28,34	26,60	26,84
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	15,33	48,31	25,37	36,75
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	65,37	225,32	114,05	166,09

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A zöldborsótermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	416 354	411 095	413 795	408 939
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	72 390	74 255	73 290	72 947
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	46 005	37 699	41 964	41 370
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	370 348	373 396	371 831	367 569
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	52 183	47 846	50 073	50 700
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	32 713	23 458	28 210	28 212
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	28 212	28 285	28 248	27 265
10.	Öntözési költség	Ft/ha	564	2 031	1 278	1 313
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	150	1 013	570	585
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 047	3 678	2 328	2 391
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	1 032	66	562	578
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	115 902	106 378	111 267	111 044
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	487	1 366	915	940
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	22 965	61 073	41 508	42 428
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	195	0	100	103
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	98 933	43 521	71 970	69 350
21.	Munkabér	Ft/ha	6 119	33 122	19 258	19 479
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	1 970	10 776	6 255	6 326
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	5 825	26 030	15 657	16 086
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	17 694	26 233	21 849	22 418
25.	Egyéb költség	Ft/ha	0	0	0	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	5 034	6 253	5 627	5 674
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	3 825	15 037	9 281	9 372
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	278 950	329 790	303 688	303 219
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	300 452	304 717	302 527	297 895
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	137 404	81 305	110 107	105 720
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	54 525	65 583	59 858	60 177
32.	Átlaghozam	t/ha	5,12	5,03	5,07	5,04
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	23,77	29,00	26,31	26,46
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	12,43	50,79	19,66	22,78
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	63,60	255,40	99,72	114,77

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A paradicsom-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	1 321 774	710 131	986 535	928 499
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	40 572	10 445	21 370	17 895
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	31 169	228 628	139 395	153 008
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 290 605	481 498	847 137	775 488
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	129 617	130 201	129 937	134 057
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	32 596	49 447	41 832	45 475
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	52 859	103 198	80 450	82 226
10.	Öntözési költség	Ft/ha	10 118	0	4 572	4 666
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	1 548	0	700	783
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	0	446	245	274
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	3 349	0	1 513	1 694
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	230 088	283 293	259 249	269 175
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	2 400	0	1 085	1 214
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	73 247	116 663	97 043	103 725
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	9	18 084	9 916	11 097
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	94 530	27 055	57 547	55 906
21.	Munkabér	Ft/ha	168 213	122 042	142 907	127 709
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	41 098	40 218	40 616	35 402
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	9 963	21 795	16 448	18 313
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	48 633	71 000	60 893	65 081
25.	Egyéb költség	Ft/ha	116	0	53	59
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	11 772	1 832	6 324	5 211
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	22 849	43 258	34 035	37 023
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	702 918	745 240	726 114	729 913
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 091 686	426 838	727 285	659 324
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	618 856	-35 109	260 420	198 586
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	22 097	16 167	18 317	16 843
32.	Átlaghozam	t/ha	31,81	46,10	39,64	43,34
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,59	27,04	25,93	25,89
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	2,99	45,99	6,13	10,64
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	95,01	2 120,09	242,86	461,15

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A paradicsom-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	1 536 333	-	1 295 054	1 257 577
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	28 644	-	25 220	24 331
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	51 811	-	47 375	48 610
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	-	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 484 519	-	1 247 679	1 208 965
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	145 373	-	123 467	124 143
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	70 272	-	77 092	81 573
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	161 477	-	149 869	153 681
10.	Öntözési költség	Ft/ha	15 363	-	9 067	9 913
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	14 390	-	8 492	9 285
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	482	-	1 476	1 614
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	3 372	-	1 990	2 176
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	410 729	-	371 453	382 386
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	0	-	0	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	76 741	-	93 274	95 869
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	432	-	255	279
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	195 646	-	175 538	169 635
21.	Munkabér	Ft/ha	138 398	-	104 537	104 656
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	41 174	-	31 845	31 727
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	5 621	-	12 900	11 075
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	49 864	-	59 391	59 328
25.	Egyéb költség	Ft/ha	0	-	0	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	12 370	-	8 365	9 145
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	23 957	-	36 667	31 317
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	954 932	-	894 227	895 417
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 125 604	-	923 601	875 191
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	581 401	-	400 828	362 160
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	18 426	-	18 076	18 020
32.	Átlaghozam	t/ha	51,83	-	49,47	49,69
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	20,48	-	22,54	22,44
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,88	-	2,77	5,64
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	97,43	-	137,26	280,02

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A zöldsiprika-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	1 642 926	-	1 660 571	1 625 346
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	101 320	-	98 476	93 473
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	26 966	-	26 799	35 511
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	-	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 615 914	-	1 633 731	1 589 836
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	390 211	-	397 917	386 464
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	74 469	-	71 104	74 254
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	86 628	-	87 035	82 116
10.	Öntözési költség	Ft/ha	5 648	-	5 199	3 187
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	1 046	-	920	1 979
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	156	-	1 173	2 524
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	2 490	-	3 598	3 422
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	560 648	-	566 946	553 945
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	9 872	-	8 680	1 091
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	109 011	-	119 724	106 543
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	-	0	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	25 702	-	22 599	26 487
21.	Munkabér	Ft/ha	158 158	-	165 594	162 101
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	31 356	-	35 570	44 494
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	623	-	2 566	5 519
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	88 614	-	98 876	113 823
25.	Egyéb költség	Ft/ha	277	-	243	197
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	29 736	-	29 096	17 949
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	143 247	-	151 210	79 908
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	1 157 243	-	1 201 104	1 112 057
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 082 278	-	1 093 624	1 071 401
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	485 683	-	459 466	513 289
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	72 558	-	72 397	65 383
32.	Átlaghozam	t/ha	15,95	-	16,59	17,01
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	18,54	-	20,43	22,90
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,20	-	1,32	4,53
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	19,21	-	21,98	77,09

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A zöldséppaprika-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	2 242 480	2 016 246	2 159 686	2 473 974
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	105 277	78 391	94 244	92 730
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	33 353	32 957	33 208	37 755
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	2 208 212	1 983 289	2 125 897	2 436 073
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	302 203	685 622	442 522	423 742
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	159 101	64 476	124 471	148 668
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	146 179	64 511	116 291	136 320
10.	Öntözési költség	Ft/ha	11 949	14 599	12 919	17 437
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	4 554	8 331	5 936	7 219
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	2 370	3 911	2 934	2 170
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	12 995	0	8 239	275
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	639 351	841 450	713 313	735 832
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	5 383	0	3 413	2 502
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	85 637	146 614	107 953	103 959
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	0	0	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	30 014	9 038	22 337	25 264
21.	Munkabér	Ft/ha	286 280	254 992	274 830	307 360
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	62 794	81 309	69 570	78 329
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	0	6 733	2 464	2 066
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	75 602	62 870	70 942	69 813
25.	Egyéb költség	Ft/ha	0	0	0	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	19 848	51 684	31 499	38 425
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	104 900	135 205	115 990	40 771
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	1 309 811	1 589 895	1 412 312	1 404 322
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 603 129	1 174 796	1 446 373	1 738 141
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	932 670	426 351	747 374	1 069 651
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	62 420	62 842	62 593	53 453
32.	Átlaghozam	t/ha	20,98	25,30	22,56	26,27
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	16,63	30,43	21,68	23,25
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,26	2,91	1,59	4,06
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	26,37	73,56	35,79	106,62

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A fűszerpaprika-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	675 468	647 703	659 380	527 250
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	90 985	93 857	92 526	88 014
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	31 460	26 539	28 609	29 852
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	62 816	36 399	50 246
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	643 568	558 347	594 187	447 152
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	95 541	69 074	80 205	82 542
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	32 388	43 409	38 774	43 577
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	67 356	46 132	55 058	51 238
10.	Öntözési költség	Ft/ha	474	51 100	29 810	40 875
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	0	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	6 082	5 994	6 031	8 217
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	30 829	0	12 965	0
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	232 671	215 710	222 843	226 448
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	418	0	176	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	57 053	27 779	40 090	26 431
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	463	0	195	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	22 950	52 433	40 034	51 527
21.	Munkabér	Ft/ha	98 494	57 899	74 971	71 758
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	15 229	8 106	11 102	10 550
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	3 166	21 646	13 874	16 344
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	99 985	21 053	54 248	54 920
25.	Egyéb költség	Ft/ha	500	0	210	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	18 295	45 418	34 011	38 701
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	102 537	19 801	54 596	52 833
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	651 762	469 844	546 350	549 511
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	442 798	431 993	436 537	300 802
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	23 706	177 859	113 030	-22 261
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	92 080	78 980	85 050	108 162
32.	Átlaghozam	t/ha	7,08	5,95	6,42	5,08
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	22,36	27,63	25,41	28,51
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,94	19,41	4,05	16,27
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	13,70	115,45	26,00	82,64

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A fűszerpaprika-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	1 313 803	724 458	767 187	726 274
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	112 319	104 107	105 098	104 610
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	31 360	42 103	41 324	42 126
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	5 412	5 020	5 370
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 282 442	676 905	720 808	678 779
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	73 934	55 067	56 435	55 804
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	32 967	87 476	83 524	86 924
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	43 296	80 573	77 871	80 222
10.	Öntözési költség	Ft/ha	1 002	46 945	43 614	46 653
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	0	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	0	1 458	1 353	1 417
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	28 735	0	2 083	229
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	179 934	271 519	264 879	271 249
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 179	52 783	49 041	52 367
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	47 985	23 508	25 283	23 863
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	1 575	1 460	1 562
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	3 824	152 180	141 424	150 844
21.	Munkabér	Ft/ha	44 726	47 743	47 524	47 827
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	10 379	15 912	15 511	16 276
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	1 248	21 585	20 111	21 291
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	38 865	19 106	20 538	20 603
25.	Egyéb költség	Ft/ha	405	26 834	24 918	26 626
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	21 610	102 094	96 259	101 171
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	65 969	20 129	23 453	20 049
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	416 122	754 968	730 401	753 728
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 133 868	452 939	502 308	455 026
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	897 680	-30 510	36 786	-27 453
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	36 445	116 106	106 492	116 161
32.	Átlaghozam	t/ha	11,42	6,50	6,86	6,49
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	13,06	25,80	24,87	25,74
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	0,49	92,48	6,29	76,41
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	5,55	601,36	43,11	495,77

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A vöröshagyma-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	1 336 092	-	1 393 190	1 136 014
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	57 896	-	59 296	48 314
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	29 638	-	29 306	25 583
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	-	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 283 375	-	1 260 503	873 793
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	124 592	-	122 546	151 477
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	34 309	-	35 492	38 127
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	62 841	-	64 126	76 884
10.	Öntözési költség	Ft/ha	2 488	-	2 676	3 332
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	12 900	-	11 844	5 499
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 479	-	2 662	6 188
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	9 507	-	8 729	16 588
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	248 116	-	248 075	298 093
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	301	-	277	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	82 579	-	88 956	116 521
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	873	-	801	1 862
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	26 139	-	23 999	42 721
21.	Munkabér	Ft/ha	145 856	-	157 399	128 244
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	24 821	-	30 304	34 092
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	4 573	-	4 199	3 730
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	130 474	-	124 273	109 842
25.	Egyéb költség	Ft/ha	0	-	0	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	29 084	-	28 433	5 792
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	30 271	-	28 225	28 189
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	723 089	-	734 942	769 085
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 087 975	-	1 145 114	837 920
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	613 003	-	658 247	366 928
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	32 044	-	31 952	33 462
32.	Átlaghozam	t/ha	22,57	-	23,00	22,98
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	27,63	-	28,80	31,16
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,38	-	1,47	3,63
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	31,11	-	33,71	83,36

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A vöröshagyma-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	989 673	-	1 007 295	973 726
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	34 307	-	34 692	32 126
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	42 486	-	41 932	40 922
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	9 127	-	8 042	9 022
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	769 021	-	856 915	930 319
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	111 296	-	131 536	135 543
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	51 592	-	54 092	57 185
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	91 397	-	93 911	98 901
10.	Öntözési költség	Ft/ha	519	-	457	513
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	-	2 589	2 905
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	8 258	-	8 245	9 249
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	10 390	-	10 475	10 976
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	273 452	-	301 306	315 271
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	0	-	0	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	49 296	-	55 106	53 670
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	298	-	263	295
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	58 890	-	52 978	58 587
21.	Munkabér	Ft/ha	182 074	-	177 222	180 519
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	28 174	-	30 197	28 543
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	6 767	-	6 247	6 664
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	45 117	-	42 740	30 480
25.	Egyéb költség	Ft/ha	2 374	-	2 092	2 337
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	6 484	-	9 054	3 747
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	30 702	-	28 485	26 501
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	683 626	-	705 689	706 613
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	716 221	-	705 989	658 455
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	306 047	-	301 606	267 112
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	25 002	-	25 573	24 573
32.	Átlaghozam	t/ha	27,34	-	27,60	28,76
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	31,33	-	32,14	33,39
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	2,46	-	2,56	4,63
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	67,30	-	70,61	133,24

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A görögdinnye-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	802 086	-	802 086	624 154
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	30 835	-	30 835	34 328
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	45 893	-	45 893	32 606
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	53 853	-	53 853	17 214
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	700 300	-	700 300	571 795
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	122 576	-	122 576	117 977
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	42 731	-	42 731	39 537
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	54 590	-	54 590	44 609
10.	Öntözési költség	Ft/ha	3 272	-	3 272	3 139
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	-	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	28 546	-	28 546	8 324
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	57 796	-	57 796	47 544
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	309 512	-	309 512	261 131
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 923	-	1 923	491
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	61 141	-	61 141	67 947
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	6 764	-	6 764	13 716
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	32 335	-	32 335	33 859
21.	Munkabér	Ft/ha	167 333	-	167 333	114 305
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	51 772	-	51 772	32 381
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	20 994	-	20 994	34 837
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	71 914	-	71 914	53 440
25.	Egyéb költség	Ft/ha	4 623	-	4 623	395
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	27 829	-	27 829	20 820
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	15 011	-	15 011	11 286
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	771 152	-	771 152	644 608
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	492 574	-	492 574	363 023
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	30 934	-	30 934	-20 455
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	33 856	-	33 856	38 529
32.	Átlaghozam	t/ha	22,78	-	22,78	16,74
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	18,07	-	18,07	20,19
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	4,20	-	4,20	8,48
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	95,65	-	95,65	141,95

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A görögdinnye-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	815 590	-	815 590	716 667
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	32 602	-	32 602	31 728
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	31 506	-	31 506	30 161
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	-	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	781 899	-	781 899	685 499
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	172 934	-	172 934	198 704
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	56 350	-	56 350	54 037
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	36 374	-	36 374	42 627
10.	Öntözési költség	Ft/ha	9 559	-	9 559	2 269
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	4 563	-	4 563	6 207
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	14 982	-	14 982	20 077
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	77 576	-	77 576	87 989
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	372 338	-	372 338	411 911
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	4 422	-	4 422	5 820
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	64 311	-	64 311	61 184
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	4 161	-	4 161	5 521
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	28 337	-	28 337	33 986
21.	Munkabér	Ft/ha	211 599	-	211 599	185 971
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	62 491	-	62 491	52 447
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	17 460	-	17 460	23 367
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	70 897	-	70 897	54 109
25.	Egyéb költség	Ft/ha	3 691	-	3 691	5 016
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	36 554	-	36 554	24 005
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	24 652	-	24 652	16 157
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	900 911	-	900 911	879 493
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	443 252	-	443 252	304 757
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	-85 321	-	-85 321	-162 825
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	37 459	-	37 459	40 647
32.	Átlaghozam	t/ha	24,05	-	24,05	21,64
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	17,07	-	17,07	19,21
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	3,35	-	3,35	5,37
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	80,46	-	80,46	116,22

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A fejeskáposzta-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	1 617 077	1 501 242	1 605 869	1 417 380
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	49 376	34 662	47 555	46 689
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	23 516	25 583	23 716	23 143
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 387 773	1 475 660	1 396 277	1 349 540
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	217 946	157 667	212 113	218 993
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	31 563	42 470	32 618	36 167
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	72 754	48 692	70 426	67 297
10.	Öntözési költség	Ft/ha	5 531	580	5 052	3 111
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	693	67	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	0	2 902	281	544
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	9 353	9 696	9 386	4 425
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	337 147	262 700	329 943	330 538
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	4 681	0	4 228	5 682
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	82 554	104 332	84 661	97 786
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	522	0	471	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	24 841	0	22 437	4 768
21.	Munkabér	Ft/ha	134 552	229 772	143 766	150 354
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	33 913	62 683	36 697	43 010
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	1 399	19 101	3 112	5 190
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	85 244	74 745	84 228	87 993
25.	Egyéb költség	Ft/ha	7 248	1 385	6 681	627
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	11 904	28 633	13 522	7 008
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	100 008	132 262	103 129	91 708
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	824 012	915 613	832 875	824 663
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 279 930	1 238 543	1 275 926	1 086 842
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	793 065	585 629	772 994	592 717
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	25 532	21 507	25 034	27 616
32.	Átlaghozam	t/ha	32,27	42,57	33,27	29,86
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	15,70	25,88	16,68	15,86
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,04	4,32	1,12	3,01
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	33,61	184,12	37,40	89,77

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A fejeskáposzta-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	2 127 847	1 260 017	2 010 506	1 975 817
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	54 213	22 282	48 406	41 319
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	28 476	33 360	29 137	34 315
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	2 102 408	642 435	1 905 002	1 788 451
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	342 610	271 478	332 992	406 336
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	73 795	59 706	71 890	68 055
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	102 670	74 267	98 829	100 478
10.	Öntözési költség	Ft/ha	11 756	11 217	11 683	9 238
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	3 375	0	2 918	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	554	4 674	1 111	2 412
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	56 271	0	48 663	74 880
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	591 030	421 342	568 086	661 398
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	10 034	0	8 678	6 098
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	148 193	131 282	145 906	137 904
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	202	0	175	63
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	14 757	0	12 762	6 399
21.	Munkabér	Ft/ha	170 977	233 799	179 472	211 579
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	37 149	75 913	42 391	63 332
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	2 565	4 228	2 790	3 019
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	95 000	42 112	87 849	97 927
25.	Egyéb költség	Ft/ha	44	7 478	1 050	2 278
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	24 160	53 259	28 095	30 140
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	84 078	22 023	75 688	60 581
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	1 178 192	991 435	1 152 940	1 280 717
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 536 817	838 676	1 442 419	1 314 419
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	949 655	268 583	857 565	695 101
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	30 425	18 009	28 167	27 256
32.	Átlaghozam	t/ha	38,72	55,05	40,93	46,99
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	19,12	28,69	20,42	19,83
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,14	5,32	1,28	3,35
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	44,24	292,77	52,32	157,58

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A csemegekukorica-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	390 683	337 520	364 631	349 472
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	26 290	23 219	24 811	23 409
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	40 279	38 386	39 351	38 577
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	257	0	131	159
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	350 146	299 135	325 149	310 737
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	51 550	46 039	48 849	49 574
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	24 051	21 399	22 751	21 991
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	30 507	31 815	31 148	29 113
10.	Öntözési költség	Ft/ha	2 745	1 046	1 912	2 250
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	0	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	90	1 949	1 001	1 211
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	6	1 097	541	654
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	108 950	103 344	106 203	104 793
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	590	681	635	706
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	28 623	50 740	39 461	44 104
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	91	0	46	56
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	79 087	39 054	59 469	51 051
21.	Munkabér	Ft/ha	10 356	11 145	10 743	10 491
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	3 553	3 612	3 582	3 544
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	13 652	26 754	20 072	19 824
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	21 740	28 778	25 189	27 427
25.	Egyéb költség	Ft/ha	51	2 095	1 053	1 266
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	4 435	9 690	7 010	7 305
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	3 704	7 274	5 453	4 979
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	274 832	283 166	278 916	275 545
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	281 734	234 175	258 428	244 679
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	115 851	54 353	85 715	73 927
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	20 616	21 980	21 273	20 746
32.	Átlaghozam	t/ha	13,32	12,88	13,11	13,27
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	22,02	24,48	23,22	23,73
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	7,49	52,27	12,92	39,50
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	99,80	673,36	169,25	524,32

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A csemegekukorica-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	523 322	542 794	533 364	533 394
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	31 623	33 504	32 585	32 688
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	41 537	40 518	41 011	43 454
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	112	58	74
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	481 784	502 163	492 293	489 865
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	55 185	48 203	51 584	49 224
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	34 067	41 966	38 141	38 650
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	33 425	42 117	37 908	36 658
10.	Öntözési költség	Ft/ha	627	7 660	4 254	5 343
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	2 149	680	1 391	446
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	575	2 235	1 431	1 777
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	885	620	748	406
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	126 913	143 481	135 457	132 505
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	186	0	90	114
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	23 676	71 661	48 422	58 137
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	0	0	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	108 727	51 830	79 385	65 084
21.	Munkabér	Ft/ha	10 684	13 972	12 379	12 096
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	3 224	4 641	3 955	4 023
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	11 973	25 142	18 764	22 020
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	21 996	31 397	26 844	32 192
25.	Egyéb költség	Ft/ha	0	3 545	1 828	2 325
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	11 831	7 368	9 529	7 174
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	8 220	13 386	10 884	9 550
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	327 430	366 422	347 539	345 221
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	396 409	399 313	397 906	400 889
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	195 892	176 372	185 825	188 173
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	21 491	24 447	23 004	23 036
32.	Átlaghozam	t/ha	15,24	14,99	15,11	14,99
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,33	25,06	24,71	25,22
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	6,68	54,80	12,21	44,31
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	101,79	821,34	184,47	664,04

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A karfioltermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	1 630 285	-	1 630 285	1 754 571
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	78 365	-	78 365	98 963
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	29 301	-	29 301	19 597
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	-	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 596 153	-	1 596 153	1 734 975
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	228 756	-	228 756	187 146
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	45 126	-	45 126	39 770
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	90 733	-	90 733	86 861
10.	Öntözési költség	Ft/ha	21 555	-	21 555	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	-	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	0	-	0	0
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	7 054	-	7 054	2 436
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	393 225	-	393 225	316 213
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	5 869	-	5 869	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	96 529	-	96 529	120 657
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	-	0	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	16 064	-	16 064	7 305
21.	Munkabér	Ft/ha	103 515	-	103 515	68 706
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	30 828	-	30 828	25 403
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	4 553	-	4 553	9 809
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	91 559	-	91 559	69 451
25.	Egyéb költség	Ft/ha	1 773	-	1 773	725
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	26 026	-	26 026	800
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	50 640	-	50 640	68 265
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	820 581	-	820 581	687 333
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 237 061	-	1 237 061	1 438 358
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	809 704	-	809 704	1 067 239
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	40 166	-	40 166	39 206
32.	Átlaghozam	t/ha	20,43	-	20,43	17,53
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	23,37	-	23,37	18,87
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,35	-	1,35	3,55
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	27,60	-	27,60	62,23

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A karfioltermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	2 032 871	-	2 032 871	1 334 352
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	75 783	-	75 783	60 787
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	41 053	-	41 053	43 275
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	-	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	1 991 788	-	1 991 788	1 291 078
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	389 206	-	389 206	224 700
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	61 928	-	61 928	54 594
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	127 477	-	127 477	92 423
10.	Öntözési költség	Ft/ha	4 239	-	4 239	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	-	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	0	-	0	0
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	55 098	-	55 098	7 729
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	637 949	-	637 949	379 447
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	6 185	-	6 185	118
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	129 938	-	129 938	108 818
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	0	-	0	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	7 062	-	7 062	8 840
21.	Munkabér	Ft/ha	181 472	-	181 472	157 747
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	53 445	-	53 445	47 703
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	5 112	-	5 112	6 580
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	116 154	-	116 154	100 869
25.	Egyéb költség	Ft/ha	0	-	0	0
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	15 955	-	15 955	20 218
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	107 499	-	107 499	90 023
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	1 260 772	-	1 260 772	920 362
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	1 394 922	-	1 394 922	954 906
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	772 099	-	772 099	413 990
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	47 969	-	47 969	43 333
32.	Átlaghozam	t/ha	26,28	-	26,28	21,24
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	21,74	-	21,74	19,72
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	2,25	-	2,25	3,41
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	59,25	-	59,25	72,41

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az almatermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	876 776	725 092	813 388	812 045
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	66 098	72 305	68 202	72 784
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	55 509	78 033	64 921	76 336
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	8 431	11 884	9 874	10 043
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	949 146	567 167	789 520	723 120
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	1 013	3 064	1 870	2 608
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	21 841	17 476	20 017	17 633
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	129 563	112 398	122 390	121 237
10.	Öntözési költség	Ft/ha	685	0	399	215
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	176	366	255	489
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	2 203	7 744	4 518	8 234
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	8 494	1 237	5 461	2 512
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	163 974	142 284	154 910	152 928
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	118	1 078	519	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	62 531	53 328	58 685	51 526
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	8 086	8 869	8 413	12 232
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	31 487	9 730	22 395	21 136
21.	Munkabér	Ft/ha	114 085	112 296	113 337	115 132
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	19 502	28 642	23 322	22 379
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	551	15 218	6 680	12 666
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	151 923	130 747	143 073	141 459
25.	Egyéb költség	Ft/ha	317	1 366	755	1 156
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	13 223	8 394	11 205	8 987
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	62 546	33 972	50 605	36 593
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	628 341	545 923	593 899	576 195
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	712 801	582 808	658 478	659 117
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	248 435	179 169	219 489	235 850
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	51 095	62 145	54 841	57 792
32.	Átlaghozam	t/ha	12,30	8,78	10,83	9,98
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	23,51	20,35	22,19	21,00
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,81	15,03	2,87	15,98
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	22,32	132,07	31,07	159,33

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az almatermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	826 113	1 010 909	885 107	888 175
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	32 173	37 473	33 923	31 300
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	86 557	104 487	92 281	102 029
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	2 109	3 649	2 601	3 256
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	676 260	633 086	662 477	613 467
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	1 031	2 878	1 621	1 643
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	27 961	32 783	29 501	29 801
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	226 794	208 753	221 035	209 741
10.	Öntözési költség	Ft/ha	24	0	16	23
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	4 575	0	3 115	4 425
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	4 085	8 625	5 535	7 764
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	2 723	6 331	3 875	4 906
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	267 193	259 371	264 696	258 302
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	128	1 913	698	988
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	75 006	85 728	78 429	84 941
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	3 096	0	2 107	2 258
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	41 934	14 468	33 166	23 485
21.	Munkabér	Ft/ha	138 760	150 091	142 377	153 665
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	37 527	36 498	37 199	40 270
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	1 068	10 147	3 966	5 606
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	111 369	97 599	106 973	106 991
25.	Egyéb költség	Ft/ha	1 129	95	799	904
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	32 576	16 468	27 433	16 559
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	27 980	30 548	28 800	25 375
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	737 765	702 927	726 644	719 344
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	558 920	751 537	620 411	629 873
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	88 348	307 981	158 464	168 831
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	32 187	29 178	31 194	28 759
32.	Átlaghozam	t/ha	22,98	25,88	23,86	25,89
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	25,92	19,59	23,90	23,07
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	2,72	15,27	3,69	9,96
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	62,46	367,84	86,04	249,04

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A meggytermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	922 426	1 039 718	983 198	993 032
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	178 746	180 190	179 536	175 245
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	52 392	54 531	53 500	53 618
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	643	0	310	40
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	868 941	985 187	929 172	938 971
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	3 757	2 585	3 150	3 581
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	11 267	17 597	14 547	15 532
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	83 999	102 678	93 677	90 842
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	6 770	3 508	4 542
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	0	0	0
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	2 366	481	1 390	1 548
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	2 654	16 610	9 885	12 072
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	104 042	146 722	126 156	128 118
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	0	0	0	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	29 712	86 418	59 093	66 952
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	85	0	41	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	61 528	27 450	43 871	41 161
21.	Munkabér	Ft/ha	120 260	115 864	117 982	106 599
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	18 182	24 899	21 662	20 855
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	669	13 654	7 397	8 890
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	106 878	89 310	97 776	101 605
25.	Egyéb költség	Ft/ha	1 353	3 620	2 528	2 570
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	6 352	5 096	5 701	5 397
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	57 573	75 842	67 039	62 002
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	506 634	588 876	549 246	544 149
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	818 383	892 996	857 043	864 914
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	415 791	450 843	433 952	448 883
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	104 164	107 705	106 102	101 553
32.	Átlaghozam	t/ha	4,86	5,47	5,18	5,36
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	25,60	25,86	25,74	24,52
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	3,18	19,00	5,59	16,14
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	15,46	103,88	28,94	86,46

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A meggytermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	673 194	536 401	603 190	594 463
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	73 720	77 388	75 325	75 615
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	63 177	60 957	62 041	66 339
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	605 808	475 445	539 094	525 647
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	4 560	1 946	3 223	2 069
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	16 963	19 182	18 099	18 712
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	94 993	131 436	113 643	119 214
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	57	11 874	6 104	7 326
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	541	147	339	335
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	134	1 586	877	1 058
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	117 248	166 172	142 285	148 713
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	1 503	10 452	6 082	7 264
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	44 190	74 062	59 477	63 685
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	19	0	9	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	48 109	27 795	37 713	36 805
21.	Munkabér	Ft/ha	128 317	150 981	139 915	132 851
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	23 000	39 445	31 416	31 848
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	237	14 594	7 584	9 067
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	124 352	99 394	111 580	112 815
25.	Egyéb költség	Ft/ha	1 007	1 684	1 354	1 506
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	5 314	1 683	3 456	3 340
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	71 610	76 255	73 987	63 319
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	564 907	662 516	614 859	611 212
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	555 946	370 230	460 905	445 750
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	108 287	-126 115	-11 669	-16 749
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	68 269	107 837	85 585	87 511
32.	Átlaghozam	t/ha	8,29	6,14	7,19	6,98
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	26,34	23,45	24,86	23,78
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	3,20	16,57	5,45	10,96
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	26,49	101,81	39,17	76,53

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A szilvatermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	523 748	372 113	433 095	348 592
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	83 195	68 862	75 527	61 356
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	42 408	66 349	56 721	53 193
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	3 947	0	1 587	3 155
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	490 906	305 764	380 221	292 193
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	2 283	1 591	1 870	1 953
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	7 505	9 520	8 710	7 829
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	85 632	63 425	72 355	70 413
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	6 784	4 056	6 658
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	21	0	8	17
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 129	484	743	870
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	1 123	0	452	30
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	97 693	81 804	88 194	87 771
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	0	0	0	0
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	21 837	85 406	59 841	95 241
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	126	0	51	104
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	45 058	21 844	31 180	27 076
21.	Munkabér	Ft/ha	79 627	90 850	86 337	87 161
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	14 186	28 281	22 612	26 190
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	535	20 418	12 422	18 772
24.	Értéksökkenési leírás	Ft/ha	87 643	51 027	65 752	57 781
25.	Egyéb költség	Ft/ha	108	1 060	677	1 360
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	5 122	3 381	4 081	4 409
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	49 907	54 062	52 391	54 437
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	401 840	438 132	423 537	460 302
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	426 056	290 309	344 901	260 822
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	121 909	-66 020	9 558	-111 709
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	70 029	98 673	85 352	96 640
32.	Átlaghozam	t/ha	5,74	4,73	5,15	5,06
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	30,48	27,72	28,83	26,05
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	0,92	11,34	2,04	29,08
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	5,27	50,35	10,11	138,52

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A szilvatermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	525 169	460 853	498 975	445 131
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	50 089	64 311	54 502	60 572
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	46 108	58 043	50 969	53 506
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	477 529	402 810	447 098	391 613
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	699	2 530	1 445	1 764
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	10 298	21 884	15 017	18 644
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	84 256	77 638	81 561	80 060
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	0	1 902	775	1 380
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	861	1 448	1 100	1 128
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	1 273	2 211	1 655	2 245
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	97 387	107 613	101 551	105 221
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	3 988	0	2 364	290
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	49 392	82 468	62 863	67 862
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	132	0	78	0
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	31 723	21 140	27 413	21 697
21.	Munkabér	Ft/ha	77 297	157 345	109 899	143 605
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	20 227	45 779	30 633	40 262
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	354	18 279	7 654	13 262
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	112 499	59 882	91 069	71 132
25.	Egyéb költség	Ft/ha	365	1 951	1 011	1 590
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	7 873	2 128	5 533	4 213
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	61 140	48 184	55 863	34 137
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	462 376	544 768	495 932	503 271
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	427 782	353 241	397 423	339 910
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	62 793	-83 914	3 042	-58 141
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	48 344	86 975	60 333	77 841
32.	Átlaghozam	t/ha	9,56	6,26	8,22	6,47
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,02	26,53	25,04	26,43
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,13	7,96	1,73	10,45
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	10,77	49,88	14,24	67,58

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az őszibarack-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	649 284	-	677 604	717 362
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	127 403	-	127 261	113 982
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	55 883	-	57 589	49 974
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	14 893	-	14 541	30 890
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	-	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	583 280	-	610 132	646 866
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	110	-	107	129
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	11 563	-	12 311	15 351
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	100 633	-	99 893	93 760
10.	Öntözési költség	Ft/ha	15	-	1 130	2 405
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	471	-	460	979
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	-	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	-	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 128	-	1 763	1 696
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	10 234	-	9 992	5 208
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	124 154	-	125 655	119 527
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	4 174	-	4 075	8 032
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	52 011	-	51 542	43 346
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	1 912	-	1 867	2 088
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	11 450	-	11 179	21 078
21.	Munkabér	Ft/ha	83 766	-	90 109	128 553
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	20 620	-	21 743	31 242
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	1 037	-	1 167	995
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	174 243	-	170 858	193 545
25.	Egyéb költség	Ft/ha	501	-	489	975
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	14 322	-	13 984	14 717
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	48 167	-	49 016	41 610
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	536 357	-	541 684	605 708
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	525 131	-	551 949	597 835
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	112 927	-	135 920	111 654
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	118 120	-	113 853	108 468
32.	Átlaghozam	t/ha	4,66	-	4,90	5,94
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	19,73	-	20,34	21,42
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	2,81	-	2,84	8,13
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	12,74	-	13,51	45,43

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az őszibarack-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	998 585	1 596 365	1 038 931	961 083
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	111 161	166 179	115 107	116 964
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	72 509	118 596	75 619	70 004
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	925 844	1 477 771	963 095	890 867
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	41	502	72	52
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	15 009	35 064	16 362	17 372
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	92 841	120 853	94 732	92 296
10.	Öntözési költség	Ft/ha	3 292	0	3 070	3
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	2 359	112 866	9 817	16 682
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	706	18 743	1 924	3 388
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	44 960	60 809	46 030	17 294
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	159 208	348 836	172 006	147 086
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	4 537	0	4 230	4 130
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	98 861	62 627	96 415	74 844
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	783	0	730	1 061
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	9 402	74 907	13 823	21 964
21.	Munkabér	Ft/ha	87 850	222 627	96 947	134 140
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	21 471	50 536	23 433	25 301
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	208	2 633	371	357
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	158 762	76 343	153 199	183 824
25.	Egyéb költség	Ft/ha	93	4 794	410	717
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	11 457	14 019	11 630	11 975
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	57 111	64 282	57 595	41 315
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	609 743	921 605	630 791	646 714
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	839 377	1 247 529	866 924	813 997
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	388 842	674 760	408 139	314 369
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	73 190	103 637	75 374	84 888
32.	Átlaghozam	t/ha	8,33	8,89	8,37	7,62
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	18,63	37,51	19,90	21,60
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	2,21	1,88	2,18	5,95
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	18,37	16,69	18,24	45,34

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A kajszi-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	541 620	2 530 188	1 534 730	1 799 356
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	140 653	266 368	231 893	243 829
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	58 948	113 084	85 984	100 997
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	1 566	0	784	1 002
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	479 597	2 417 102	1 447 205	1 697 270
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	1 261	0	631	402
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	6 064	19 935	12 991	16 213
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	62 194	70 239	66 212	68 092
10.	Öntözési költség	Ft/ha	34	18 000	9 006	11 516
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	15	377	196	251
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	303	15 702	7 994	9 352
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	16 152	18 556	17 353	18 646
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	86 023	142 809	114 382	124 472
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	129	4 168	2 146	2 661
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	43 624	45 621	44 621	41 615
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	271	0	136	174
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	44 262	32 530	38 403	32 807
21.	Munkabér	Ft/ha	86 539	161 952	124 201	132 343
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	15 154	18 200	16 675	17 194
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	2 158	8 558	5 354	6 411
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	123 877	131 795	127 831	123 778
25.	Egyéb költség	Ft/ha	192	1 328	759	862
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 453	870	1 662	1 649
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	39 746	29 267	34 513	30 013
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	444 427	577 098	510 685	513 981
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	455 597	2 387 379	1 420 347	1 674 884
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	97 192	1 953 090	1 024 045	1 285 375
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	129 930	63 597	81 787	73 834
32.	Átlaghozam	t/ha	3,57	9,88	6,65	7,56
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,90	28,84	26,87	28,67
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	2,03	16,35	3,61	14,77
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	6,94	148,34	22,52	102,82

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A kajszi-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	700 339	671 693	697 828	525 522
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	126 111	136 389	126 960	114 024
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	77 459	41 794	74 332	89 082
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	752	0	686	1 064
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	0	0	0
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	617 683	629 899	618 754	433 461
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	2 491	972	2 358	2 726
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	14 019	3 292	13 078	16 859
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	58 844	83 364	60 994	56 216
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	12	0	11	17
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	2 291	1 297	2 204	2 923
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	17 517	5 376	16 452	17 283
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	95 173	94 301	95 097	96 023
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	701	0	639	965
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	52 569	91 382	55 972	52 180
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	111	0	102	158
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	24 009	0	21 904	15 778
21.	Munkabér	Ft/ha	62 038	141 235	68 981	62 898
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	13 637	41 752	16 102	14 567
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	2 689	16 729	3 920	5 157
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	122 363	79 407	118 597	112 740
25.	Egyéb költség	Ft/ha	92	0	84	118
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	2 511	10 393	3 202	2 850
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	47 446	19 185	44 968	25 251
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	423 340	494 383	429 568	388 686
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	605 166	577 391	602 731	429 499
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	277 000	177 310	268 260	136 836
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	85 815	107 047	87 567	101 796
32.	Átlaghozam	t/ha	4,93	4,62	4,91	3,82
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	24,66	21,08	24,35	26,45
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	1,83	2,75	1,89	7,40
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	9,05	12,69	9,27	28,26

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A borszőlőtermelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	613 221	980 351	686 003	769 490
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	76 085	108 818	83 288	87 207
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	58 056	63 884	59 212	63 689
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	1 704	0	1 366	2 499
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	13 281	2 633	4 815
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	379 558	608 572	424 959	432 831
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	770	0	618	439
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	7 764	13 140	8 830	9 253
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	94 081	111 345	97 504	101 918
10.	Öntözési költség	Ft/ha	0	0	0	0
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	2 147	0	1 721	583
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 384	989	1 306	1 056
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	7 609	15 271	9 128	11 122
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	113 756	140 745	119 106	124 371
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	4 597	5 205	4 718	6 480
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	42 548	54 916	45 000	47 551
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	1 863	3 887	2 265	2 425
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	38 830	36 152	38 299	27 516
21.	Munkabér	Ft/ha	94 288	139 933	103 337	123 607
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	21 895	47 435	26 959	33 139
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	1 669	54 013	12 046	20 718
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	112 788	129 804	116 161	124 801
25.	Egyéb költség	Ft/ha	135	325	173	248
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	14 770	8 382	13 504	8 329
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	44 481	59 250	47 409	43 864
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	491 620	680 047	528 975	563 047
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	499 466	839 606	566 897	645 119
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	121 601	300 304	157 029	206 443
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	67 584	80 333	70 389	69 696
32.	Átlaghozam	t/ha	7,30	8,30	7,50	8,04
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	28,78	36,48	30,30	30,83
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	3,62	16,95	4,29	12,56
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	26,33	140,69	32,07	100,58

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A borszólótermelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor-szám	Megnevezés	Mérték-egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/ha	631 455	733 393	649 859	659 571
2.	Értékesítési átlagár	Ft/t	60 705	67 601	61 963	62 102
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/ha	69 160	92 986	73 462	78 744
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/ha	0	0	0	0
5.	Melléktermék értéke	Ft/ha	0	6 246	1 128	1 389
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/ha	360 979	440 691	375 370	394 424
7.	Vetőmagköltség	Ft/ha	2 382	569	2 054	482
8.	Műtrágyaköltség	Ft/ha	15 244	19 307	15 977	14 730
9.	Növényvédőszer-költség	Ft/ha	102 471	127 681	107 023	106 519
10.	Öntözési költség	Ft/ha	56	0	46	57
11.	Közvetlen marketing költség	Ft/ha	2 925	0	2 397	2 130
12.	Száritási költség	Ft/ha	0	0	0	0
13.	Közvetlen fűtési költség	Ft/ha	0	0	0	0
14.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/ha	1 096	1 553	1 178	1 451
15.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/ha	8 288	19 006	10 223	11 639
16.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/ha	132 462	168 116	138 899	137 008
17.	Szervestrágya költsége	Ft/ha	4 365	468	3 661	3 553
18.	Gépköltségek (változó)	Ft/ha	49 252	64 051	51 924	51 172
19.	Fenntartó tevékenység költsége	Ft/ha	2 263	288	1 906	1 338
20.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/ha	35 419	36 383	35 593	34 022
21.	Munkabér	Ft/ha	97 064	129 837	102 981	105 249
22.	Munkabér közterhei	Ft/ha	21 414	30 059	22 974	22 872
23.	Földbérleti díj	Ft/ha	1 640	34 104	7 501	8 817
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/ha	134 223	136 097	134 561	127 645
25.	Egyéb költség	Ft/ha	479	4 760	1 252	1 527
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/ha	12 879	2 345	10 977	6 403
27.	Gazdasági általános költség	Ft/ha	36 134	63 444	41 065	42 447
28.	Termelési költség összesen	Ft/ha	527 592	669 952	553 294	542 053
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/ha	498 993	565 278	510 960	522 563
30.	Ágazati eredmény	Ft/ha	103 863	63 441	96 565	117 518
31.	A főtermék önköltsége	Ft/t	56 958	70 751	59 474	57 946
32.	Átlaghozam	t/ha	9,30	9,38	9,31	9,37
33.	Átlagos aranykorona érték	Ark/ha	28,36	32,28	29,07	29,97
34.	Átlagos ágazati méret	ha/üzem	4,19	18,96	4,88	7,60
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	t/üzem	38,82	177,84	45,28	70,90

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A tejelő tehén tartásának költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/tehén	405 257	647 394	602 031	628 551
2.	A tej értékesítési átlagára	Ft/l	75,53	70,13	70,70	69,23
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/tehén	27 350	60 257	54 092	57 468
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/tehén	28	480	395	49
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/tehén	327 907	559 656	516 239	542 933
6.	Tenyészállatok értékcsökkenése	Ft/tehén	14 872	37 114	32 947	33 948
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/tehén	147 319	232 091	216 210	221 559
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/tehén	42 001	73 760	67 810	86 330
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/tehén	36 936	48 549	46 373	29 568
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/tehén	35 144	75 823	68 202	87 606
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/tehén	28 746	26 323	26 776	9 522
12.	egyéb takarmányok	Ft/tehén	4 492	7 637	7 048	8 532
13.	Állategészségügyi költség	Ft/tehén	5 518	10 014	9 172	7 155
14.	Természetes- és mesterséges termékenyítés költsége	Ft/tehén	6 320	5 651	5 776	4 689
15.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/tehén	417	1 530	1 322	1 040
16.	Közvetlen marketing költség	Ft/tehén	70	145	131	38
17.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/tehén	2	845	687	921
18.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/tehén	32 415	47 615	44 767	51 087
19.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/tehén	206 934	335 006	311 013	320 439
20.	Gépköltségek (változó)	Ft/tehén	10 478	31 639	27 675	33 183
21.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/tehén	1 795	1 571	1 613	948
22.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/tehén	890	117	262	264
23.	Munkabér	Ft/tehén	20 569	50 159	44 615	44 973
24.	Munkabér közterhei	Ft/tehén	6 983	16 524	14 736	14 927
25.	Értékcsökkenési leírás	Ft/tehén	15 597	13 878	14 200	14 384
26.	Egyéb költség	Ft/tehén	1 278	1 805	1 706	799
27.	Tevékenység általános költsége	Ft/tehén	4 501	20 972	17 886	21 375
28.	Gazdasági általános költség	Ft/tehén	23 224	32 168	30 492	33 332
29.	Termelési költség összesen	Ft/tehén	292 247	503 840	464 199	484 624
30.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/tehén	198 324	312 387	291 018	308 112
31.	Ágazati eredmény	Ft/tehén	113 010	143 554	137 832	143 926
32.	A tej önköltsége	Ft/l	61,97	63,47	63,30	62,04
33.	Átlaghozam	l/tehén	4 146	7 377	6 772	7 241
34.	Átlagos ágazati méret*	tehén/üzem	8,84	441,82	43,44	381,58
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	ezer l/üzem	36,67	3 259,30	294,16	2 763,04

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A tejelő tehén tartásának költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/tehén	492 188	741 600	694 624	719 588
2.	A tej értékesítési átlagára	Ft/l	87,48	83,66	84,11	83,44
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/tehén	51 241	65 753	63 020	64 844
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/tehén	0	934	758	849
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/tehén	397 510	639 038	593 546	617 642
6.	Tenyészállatok értécsökkenése	Ft/tehén	14 532	35 387	31 459	33 693
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/tehén	164 245	259 557	241 605	250 392
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/tehén	45 941	67 657	63 567	65 393
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/tehén	43 689	57 275	54 716	56 724
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/tehén	35 251	103 618	90 741	98 077
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/tehén	33 869	20 460	22 985	20 352
12.	egyéb takarmányok	Ft/tehén	5 495	10 547	9 595	9 846
13.	Állategészségügyi költség	Ft/tehén	6 300	9 894	9 217	9 552
14.	Természetes- és mesterséges termékenyítés költsége	Ft/tehén	6 464	6 205	6 254	6 244
15.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/tehén	1 637	1 160	1 250	1 141
16.	Közvetlen marketing költség	Ft/tehén	984	98	265	295
17.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/tehén	439	2 270	1 925	2 109
18.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/tehén	22 001	42 804	38 886	40 834
19.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/tehén	216 602	357 376	330 861	344 258
20.	Gépköltségek (változó)	Ft/tehén	12 506	37 112	32 477	34 958
21.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/tehén	2 269	2 522	2 475	2 533
22.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/tehén	1 945	547	810	528
23.	Munkabér	Ft/tehén	17 531	51 781	45 330	48 907
24.	Munkabér közterhei	Ft/tehén	6 375	16 763	14 807	15 858
25.	Értécsökkenési leírás	Ft/tehén	13 694	12 516	12 738	12 543
26.	Egyéb költség	Ft/tehén	1 109	2 343	2 110	2 313
27.	Tevékenység általános költsége	Ft/tehén	3 399	32 003	26 616	29 475
28.	Gazdasági általános költség	Ft/tehén	28 931	41 892	39 451	39 003
29.	Termelési költség összesen	Ft/tehén	304 361	554 855	507 675	530 377
30.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/tehén	275 586	384 224	363 762	375 330
31.	Ágazati eredmény	Ft/tehén	187 827	186 745	186 949	189 211
32.	A tej önköltsége	Ft/l	62,20	71,27	70,17	70,10
33.	Átlaghozam	l/tehén	4 305	7 198	6 653	6 978
34.	Átlagos ágazati méret*	tehén/üzem	8,89	452,79	43,51	238,33
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	ezer l/üzem	38,27	3 259,15	289,50	1 663,10

* Éves átlagos állományi létszáma vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az étkezési tyúktojás-termelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/tojó	5 107	4 984	5 025	5 009
2.	A tojás értékesítési átlagára	Ft/db	20,01	17,70	18,37	17,91
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/tojó	15	4	7	8
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/tojó	12	19	17	16
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/tojó	5 084	4 958	5 000	4 982
6.	Tenyészállatok értékcsökkenése	Ft/tojó	1 217	449	706	491
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/tojó	2 221	2 131	2 161	2 279
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/tojó	203	619	480	551
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/tojó	1 786	1 512	1 603	1 701
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/tojó	0	0	0	0
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/tojó	0	0	0	0
12.	egyéb takarmányok	Ft/tojó	231	0	77	27
13.	Állategészségügyi költség	Ft/tojó	60	62	61	56
14.	Természetes- és mesterséges termékenyítés költsége	Ft/tojó	0	0	0	0
15.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/tojó	0	0	0	0
16.	Közvetlen marketing költség	Ft/tojó	21	4	10	5
17.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/tojó	36	3	14	2
18.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/tojó	285	288	287	278
19.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/tojó	3 839	2 936	3 238	3 112
20.	Gépköltségek (változó)	Ft/tojó	11	55	40	47
21.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/tojó	0	26	17	21
22.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/tojó	7	2	3	4
23.	Munkabér	Ft/tojó	266	412	363	376
24.	Munkabér közterhei	Ft/tojó	84	94	91	90
25.	Értékcsökkenési leírás	Ft/tojó	427	77	194	102
26.	Egyéb költség	Ft/tojó	0	0	0	0
27.	Tevékenység általános költsége	Ft/tojó	187	21	77	29
28.	Gazdasági általános költség	Ft/tojó	119	371	287	326
29.	Termelési költség összesen	Ft/tojó	4 940	3 994	4 310	4 107
30.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/tojó	1 268	2 048	1 787	1 897
31.	Ágazati eredmény	Ft/tojó	167	990	715	902
32.	A tojás önköltsége	Ft/tojás	21,75	14,52	16,64	15,10
33.	Átlaghozam	db/tojó	227	275	259	272
34.	Átlagos ágazati méret*	tojó/üzem	1 438,22	19 348,16	3 747,61	12 018,51
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	ezer tojás/ üzem	326,59	5 323,86	970,96	3 269,54

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az étkezési tyúktojás-termelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/tojó	6 389	4 926	5 850	5 301
2.	A tojás értékesítési átlagára	Ft/db	21,20	17,76	19,97	19,01
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/tojó	38	69	50	53
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/tojó	0	0	0	
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/tojó	6 347	4 877	5 806	5 255
6.	Tenyészállatok értékcsökkenése	Ft/tojó	886	676	808	609
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/tojó	3 115	2 099	2 741	2 464
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/tojó	209	1 143	552	726
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/tojó	2 516	956	1 942	1 710
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/tojó	0	0	0	0
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/tojó	0	0	0	0
12.	egyéb takarmányok	Ft/tojó	391	0	247	29
13.	Állategészségügyi költség	Ft/tojó	108	46	85	57
14.	Természetes- és mesterséges termékenyítés költsége	Ft/tojó	0	0	0	0
15.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/tojó	0	0	0	0
16.	Közvetlen marketing költség	Ft/tojó	40	3	26	11
17.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/tojó	7	2	5	8
18.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/tojó	360	143	280	221
19.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/tojó	4 515	2 969	3 946	3 369
20.	Gépköltségek (változó)	Ft/tojó	11	40	22	31
21.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/tojó	0	0	0	0
22.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/tojó	24	0	15	0
23.	Munkabér	Ft/tojó	581	521	559	458
24.	Munkabér közterhei	Ft/tojó	186	158	175	141
25.	Értékcsökkenési leírás	Ft/tojó	216	34	149	132
26.	Egyéb költség	Ft/tojó	0	0	0	0
27.	Tevékenység általános költsége	Ft/tojó	114	110	113	116
28.	Gazdasági általános költség	Ft/tojó	83	55	73	95
29.	Termelési költség összesen	Ft/tojó	5 730	3 887	5 051	4 344
30.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/tojó	1 874	1 958	1 905	1 931
31.	Ágazati eredmény	Ft/tojó	659	1 039	799	957
32.	A tojás önköltsége	Ft/tojás	20,68	14,72	18,55	16,56
33.	Átlaghozam	db/tojó	277	264	272	262
34.	Átlagos ágazati méret*	tojó/üzem	1 198,84	25 160,94	1 845,99	4 304,71
35.	Átlagos főtermék-kibocsátás	ezer tojás/ üzem	332,08	6 646,31	502,61	1 128,75

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A bika hizlalás (élő súly) költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	399,90	419,61	402,93	373,97
2.	Hízóállatok értékesítési átlagára	Ft/kg	364,13	393,98	368,80	341,81
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	38,84	35,00	38,25	38,24
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,34	0,00	0,29	0,00
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	180,53	248,83	191,03	143,30
6.	Alapanyag költség	Ft/kg	148,34	167,32	151,17	144,97
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	163,62	258,77	178,43	160,93
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	55,44	40,66	53,04	58,37
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	27,28	84,10	36,21	25,60
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	40,95	48,59	42,11	55,94
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	37,57	85,35	45,06	15,61
12.	egyéb takarmányok	Ft/kg	2,37	0,07	2,01	5,41
13.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	7,10	4,18	6,63	5,51
14.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,00	0,28	0,04	0,16
15.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,31	0,05	0,27	0,02
16.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,01	1,36	0,22	0,76
17.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	11,78	15,07	12,29	10,10
18.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	331,17	447,03	349,06	322,46
19.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	6,69	17,31	8,36	5,41
20.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	3,73	0,37	3,20	0,71
21.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,47	0,99	0,55	0,00
22.	Munkabér	Ft/kg	21,77	31,64	23,31	20,19
23.	Munkabér közterhei	Ft/kg	10,58	10,21	10,51	6,52
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/kg	12,96	8,24	12,20	5,20
25.	Egyéb költség	Ft/kg	1,89	0,00	1,59	0,00
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	8,94	9,43	9,00	7,67
27.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	19,02	14,86	18,34	18,69
28.	Termelési költség összesen	Ft/kg	417,22	540,08	436,12	386,86
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	68,73	-27,42	53,87	51,52
30.	Ágazati eredmény	Ft/kg	-17,33	-120,47	-33,19	-12,88
31.	Az élő súly önköltsége	Ft/kg	417,22	540,08	436,12	386,86
32.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	9,70	66,07	11,19	48,28
33.	Átlagos élő súly termelés	tonna/üzem	6,77	45,17	7,78	33,25

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A bika hizlalás (élő súly) költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	411,73	446,11	417,64	411,55
2.	Hízóállatok értékesítési átlagára	Ft/kg	367,03	387,10	370,11	370,31
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	46,58	57,36	48,43	41,96
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	207,81	216,08	209,23	213,92
6.	Alapanyag költség	Ft/kg	146,93	199,52	156,00	169,52
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	163,17	190,28	167,14	174,46
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	54,57	55,90	54,39	52,48
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	23,35	31,71	24,79	26,07
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	34,60	59,13	39,10	45,80
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	44,58	38,17	42,97	41,12
12.	egyéb takarmányok	Ft/kg	6,07	5,37	5,88	8,98
13.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	6,28	6,57	6,29	6,52
14.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,16	1,30	0,38	0,61
15.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,09	0,03	0,08	0,10
16.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,43	0,87	0,51	0,28
17.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	15,21	23,30	16,66	20,18
18.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	332,27	421,88	347,06	371,67
19.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	7,76	15,45	9,19	10,59
20.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	1,96	0,46	1,65	0,94
21.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,06	0,84	0,21	0,27
22.	Munkabér	Ft/kg	18,39	50,29	24,45	25,21
23.	Munkabér közterhei	Ft/kg	6,40	16,95	8,41	8,77
24.	Értékesítési leírás	Ft/kg	12,49	9,66	11,84	10,10
25.	Egyéb költség	Ft/kg	0,20	0,54	0,26	0,17
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	7,94	8,15	7,91	6,23
27.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	17,24	22,14	18,05	17,22
28.	Termelési költség összesen	Ft/kg	404,70	546,35	429,04	451,16
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	79,46	24,24	70,58	39,88
30.	Ágazati eredmény	Ft/kg	7,03	-100,24	-11,40	-39,61
31.	Az élő súly önköltsége	Ft/kg	404,70	546,35	429,04	451,16
32.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	12,56	41,50	14,07	38,33
33.	Átlagos élő súly termelés	tonna/üzem	8,81	33,25	10,09	28,29

* Éves átlagos állományi létszáma vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A kocatartás költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/koca	126 399	153 453	143 314	150 697
2.	Választott malac értékesítési átlagára	Ft/kg	439,67	442,41	441,38	441,96
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/koca	729	201	399	390
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/koca	316	89	174	236
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/koca	33 541	22 098	26 386	24 545
6.	Tenyészállatok értékcsökkenése	Ft/koca	5 523	4 579	4 933	4 549
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/koca	60 669	76 879	70 805	75 596
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/koca	25 229	46 581	38 579	43 167
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/koca	28 176	28 438	28 340	29 631
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/koca	41	254	174	227
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/koca	53	89	75	79
12.	egyéb takarmányok	Ft/koca	7 170	1 518	3 636	2 491
13.	Állategészségügyi költség	Ft/koca	4 113	7 804	6 421	7 623
14.	Természetes- és mesterséges termékenyítés költsége	Ft/koca	2 736	2 322	2 477	2 188
15.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/koca	0	108	68	97
16.	Közvetlen marketing költség	Ft/koca	13	0	5	7
17.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/koca	48	308	211	282
18.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/koca	11 951	31 638	24 260	29 615
19.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/koca	85 053	123 639	109 179	119 955
20.	Gépköltségek (változó)	Ft/koca	1 200	6 547	4 543	6 014
21.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/koca	789	375	530	419
22.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/koca	473	111	246	135
23.	Munkabér	Ft/koca	9 844	27 251	20 728	25 841
24.	Munkabér közterhei	Ft/koca	3 314	9 165	6 972	8 705
25.	Értékcsökkenési leírás	Ft/koca	4 807	5 172	5 035	5 369
26.	Egyéb költség	Ft/koca	299	1 391	982	1 244
27.	Tevékenység általános költsége	Ft/koca	1 325	4 654	3 407	4 452
28.	Gazdasági általános költség	Ft/koca	7 665	6 253	6 782	6 026
29.	Termelési költség összesen	Ft/koca	114 770	184 558	158 405	178 161
30.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/koca	41 346	29 814	34 135	30 742
31.	Ágazati eredmény	Ft/koca	11 629	-31 106	-15 091	-27 464
32.	A főtermék önköltsége	Ft/kg	441,64	631,61	565,56	617,60
33.	Átlagos ágazati méret*	koca/üzem	5,54	628,22	14,57	418,16
34.	Átlagos főtermék-kibocsátás	malac/üzem	77,59	13 433,32	271,26	8 623,77

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A kocatartás költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/koca	155 483	162 788	160 256	159 609
2.	Választott malac értékesítési átlagára	Ft/kg	465,23	493,59	483,76	488,58
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/koca	626	1 142	963	1 089
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/koca	0	174	114	160
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/koca	51 158	18 743	29 981	20 115
6.	Tenyészállatok értékcsökkenése	Ft/koca	4 500	3 463	3 822	3 681
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/koca	73 677	78 577	76 878	78 509
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/koca	22 425	24 917	24 053	24 501
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/koca	40 340	50 079	46 702	50 120
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/koca	54	7	23	7
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/koca	224	0	78	4
12.	egyéb takarmányok	Ft/koca	10 633	3 573	6 021	3 877
13.	Állategészségügyi költség	Ft/koca	5 373	8 826	7 629	8 705
14.	Természetes- és mesterséges termékenyítés költsége	Ft/koca	3 347	544	1 516	657
15.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/koca	0	49	32	45
16.	Közvetlen marketing költség	Ft/koca	12	0	4	6
17.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/koca	180	99	127	95
18.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/koca	12 368	9 881	10 743	9 996
19.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/koca	99 455	101 439	100 751	101 694
20.	Gépköltségek (változó)	Ft/koca	2 150	3 501	3 033	3 383
21.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/koca	703	280	427	305
22.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/koca	243	321	294	299
23.	Munkabér	Ft/koca	15 706	21 298	19 360	20 899
24.	Munkabér közterhei	Ft/koca	5 663	7 698	6 992	7 527
25.	Értékcsökkenési leírás	Ft/koca	6 987	7 615	7 397	7 606
26.	Egyéb költség	Ft/koca	146	1 742	1 189	1 669
27.	Tevékenység általános költsége	Ft/koca	1 606	2 361	2 099	2 200
28.	Gazdasági általános költség	Ft/koca	6 540	6 306	6 387	6 141
29.	Termelési költség összesen	Ft/koca	139 199	152 561	147 928	151 722
30.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/koca	56 028	61 350	59 505	57 916
31.	Ágazati eredmény	Ft/koca	16 284	10 228	12 327	7 887
32.	A főtermék önköltsége	Ft/kg	465,49	499,84	488,09	502,71
33.	Átlagos ágazati méret*	koca/üzem	5,69	355,07	15,92	284,82
34.	Átlagos főtermék-kibocsátás	malac/üzem	90,01	6 218,28	269,56	4 946,65

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A sertéshizlalás (élő súly) költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	265,41	257,74	259,55	258,80
2.	Hízóállatok értékesítési átlagára	Ft/kg	260,35	257,13	257,92	257,08
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	6,58	7,01	6,91	7,46
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,06	0,00	0,01	0,01
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	207,61	190,13	194,26	192,03
6.	Alapanyag költség	Ft/kg	75,68	105,87	98,78	102,88
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	122,20	120,00	120,49	120,64
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	44,85	80,41	72,07	73,53
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	65,52	39,47	45,56	45,31
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	0,07	0,00	0,02	0,00
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	0,10	0,06	0,07	0,05
12.	egyéb takarmányok	Ft/kg	11,66	0,06	2,77	1,75
13.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	4,95	2,11	2,77	2,45
14.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,16	0,00	0,04	0,00
15.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,01	0,00	0,00	0,00
16.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,01	0,10	0,08	0,09
17.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	11,85	12,31	12,20	11,64
18.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	214,85	240,39	234,36	237,71
19.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	2,96	6,07	5,34	5,63
20.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	0,73	0,30	0,40	0,38
21.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,51	0,11	0,20	0,13
22.	Munkabér	Ft/kg	11,81	9,94	10,38	9,92
23.	Munkabér közterhei	Ft/kg	3,87	3,38	3,49	3,37
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/kg	9,25	3,74	5,03	4,10
25.	Egyéb költség	Ft/kg	0,34	0,32	0,33	0,28
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	4,35	6,04	5,64	5,71
27.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	12,84	20,79	18,93	19,25
28.	Termelési költség összesen	Ft/kg	261,52	291,09	284,11	286,48
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	50,56	17,35	25,19	21,08
30.	Ágazati eredmény	Ft/kg	3,90	-33,35	-24,56	-27,68
31.	Az élő súly önköltsége	Ft/kg	261,52	291,09	284,11	286,48
32.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	25,99	4 011,28	104,32	1 978,35
33.	Átlagos élő súly termelés	tonna/üzem	8,59	1 387,26	35,69	681,58

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A sertéshizlalás (élő súly) költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	303,02	295,89	297,16	296,63
2.	Hízóállatok értékesítési átlagára	Ft/kg	300,03	292,05	293,42	292,76
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	4,64	8,27	7,63	8,15
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,03	0,03	0,03	0,03
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	247,29	219,15	224,13	220,42
6.	Alapanyag költség	Ft/kg	69,81	96,42	91,76	95,16
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	124,59	146,17	142,34	145,74
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	43,29	91,30	82,95	87,77
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	70,26	53,39	56,26	56,11
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,36	0,30	0,34
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	0,32	0,00	0,06	0,00
12.	egyéb takarmányok	Ft/kg	10,72	1,12	2,77	1,52
13.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	4,50	1,70	2,18	1,87
14.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,04	0,01	0,01	0,01
15.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,02	0,00	0,00	0,00
16.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,04	0,01	0,02	0,01
17.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	7,82	9,96	9,58	9,81
18.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	206,81	254,28	245,91	252,61
19.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	2,58	4,25	3,96	4,15
20.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	0,35	0,13	0,17	0,17
21.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,16	0,35	0,32	0,34
22.	Munkabér	Ft/kg	9,84	8,33	8,59	8,55
23.	Munkabér közterhei	Ft/kg	3,32	2,79	2,88	2,88
24.	Értékesítési leírás	Ft/kg	8,35	3,75	4,54	3,89
25.	Egyéb költség	Ft/kg	0,04	0,24	0,21	0,23
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	3,45	6,32	5,82	6,09
27.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	15,16	17,44	17,04	16,91
28.	Termelési költség összesen	Ft/kg	250,07	297,89	289,42	295,82
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	96,21	41,61	51,25	44,02
30.	Ágazati eredmény	Ft/kg	52,96	-1,99	7,74	0,81
31.	Az élő súly önköltsége	Ft/kg	250,07	297,89	289,42	295,82
32.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	27,73	5 190,62	157,90	2 673,32
33.	Átlagos élő súly termelés	tonna/üzem	8,79	1 579,05	48,38	813,18

* Éves átlagos állományi létszáma vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az anyajuhtartás, báránynevelés költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/anyajuh	18 049	19 365	18 187	18 836
2.	A bárány értékesítési átlagára	Ft/kg	600,06	689,47	608,60	600,41
3.	A növendék juh értékesítési átlagára	Ft/kg	453,41	500,08	454,75	460,11
4.	A gyapjú értékesítési átlagára	Ft/kg	105,71	107,03	105,86	102,38
5.	A tej értékesítési átlagára	Ft/l	333,58	0,00	333,58	332,50
6.	Közvetlen állami támogatás	Ft/anyajuh	1 773	1 852	1 781	1 905
7.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/anyajuh	45	576	101	118
8.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/anyajuh	15 897	17 003	16 013	16 752
9.	Tenyészállatok értéksökkenése	Ft/anyajuh	1 938	861	1 825	1 814
10.	Takarmányköltség összesen	Ft/anyajuh	11 571	15 907	12 026	11 723
11.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/anyajuh	2 553	1 334	2 425	2 279
12.	vásárolt abraktakarmány	Ft/anyajuh	2 553	4 698	2 779	3 017
13.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/anyajuh	3 239	2 151	3 124	2 804
14.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/anyajuh	3 179	7 718	3 656	3 570
15.	egyéb takarmányok	Ft/anyajuh	47	5	43	53
16.	Állategészségügyi költség	Ft/anyajuh	842	1 101	869	846
17.	Természetes- és mesterséges termékenyítés költsége	Ft/anyajuh	37	0	33	20
18.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/anyajuh	7	0	6	7
19.	Közvetlen marketing költség	Ft/anyajuh	51	145	61	69
20.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/anyajuh	35	91	41	51
21.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/anyajuh	1 634	1 172	1 586	1 341
22.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/anyajuh	16 114	19 278	16 447	15 871
23.	Gépköltségek (változó)	Ft/anyajuh	674	1 738	786	794
24.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/anyajuh	25	15	24	28
25.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/anyajuh	19	19	19	20
26.	Munkabér	Ft/anyajuh	1 994	2 361	2 032	2 080
27.	Munkabér közterhei	Ft/anyajuh	625	778	641	649
28.	Értéksökkenési leírás	Ft/anyajuh	474	2 432	680	671
29.	Egyéb költség	Ft/anyajuh	4	0	4	2
30.	Tevékenység általános költsége	Ft/anyajuh	459	976	513	479
31.	Gazdasági általános költség	Ft/anyajuh	837	1 065	861	754
32.	Termelési költség összesen	Ft/anyajuh	21 224	28 661	22 006	21 349
33.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/anyajuh	1 935	87	1 740	2 965
34.	Ágazati eredmény	Ft/anyajuh	-3 176	-9 296	-3 819	-2 513
35.	Átlagos ágazati méret*	anyajuh/üzem	131,67	362,88	141,11	353,92
36.	Átlagos főtermék-kibocsátás	bárány/üzem	124,07	380,80	134,56	357,69

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**Az anyajuhtartás, báránynevelés költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/anyajuh	19 065	18 026	18 952	19 127
2.	A bárány értékesítési átlagára	Ft/kg	590,28	772,85	606,09	585,10
3.	A növendék juh értékesítési átlagára	Ft/kg	484,68	510,77	485,78	487,26
4.	A gyapjú értékesítési átlagára	Ft/kg	131,36	94,06	126,99	129,05
5.	A tej értékesítési átlagára	Ft/l	209,50	0,00	209,50	209,50
6.	Közvetlen állami támogatás	Ft/anyajuh	2 164	2 927	2 248	2 294
7.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/anyajuh	0	83	9	12
8.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/anyajuh	14 929	14 877	14 923	14 874
9.	Tenyészállatok értékcsökkenése	Ft/anyajuh	2 572	2 896	2 608	2 483
10.	Takarmányköltség összesen	Ft/anyajuh	12 696	9 146	12 308	11 823
11.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/anyajuh	3 003	827	2 765	2 284
12.	vásárolt abraktakarmány	Ft/anyajuh	3 949	3 091	3 855	4 299
13.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/anyajuh	2 655	1 728	2 553	2 515
14.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/anyajuh	3 033	3 500	3 084	2 660
15.	egyéb takarmányok	Ft/anyajuh	56	0	50	65
16.	Állategészségügyi költség	Ft/anyajuh	796	1 629	887	922
17.	Természetes- és mesterséges termékenyítés költsége	Ft/anyajuh	12	17	12	1
18.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/anyajuh	83	3	74	11
19.	Közvetlen marketing költség	Ft/anyajuh	76	326	103	128
20.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/anyajuh	103	0	92	28
21.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/anyajuh	1 024	1 357	1 060	967
22.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/anyajuh	17 362	15 373	17 144	16 364
23.	Gépköltségek (változó)	Ft/anyajuh	510	1 314	598	676
24.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/anyajuh	31	11	28	36
25.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/anyajuh	26	20	25	17
26.	Munkabér	Ft/anyajuh	2 345	4 618	2 593	2 401
27.	Munkabér közterhei	Ft/anyajuh	762	1 932	890	852
28.	Értékcsökkenési leírás	Ft/anyajuh	618	3 112	891	938
29.	Egyéb költség	Ft/anyajuh	0	0	0	0
30.	Tevékenység általános költsége	Ft/anyajuh	466	1 684	599	602
31.	Gazdasági általános költség	Ft/anyajuh	1 073	854	1 049	712
32.	Termelési költség összesen	Ft/anyajuh	23 191	28 919	23 818	22 599
33.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/anyajuh	1 704	2 653	1 807	2 763
34.	Ágazati eredmény	Ft/anyajuh	-4 126	-10 893	-4 866	-3 472
35.	Átlagos ágazati méret*	anyajuh/üzem	125,34	279,42	133,39	413,93
36.	Átlagos főtermék-kibocsátás	bárány/üzem	118,99	279,18	127,36	400,06

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A csirkehizlalás (élő súly) költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	210,01	203,67	206,29	203,16
2.	Hízóbaromfi értékesítési átlagára	Ft/kg	207,34	195,78	200,49	193,89
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	7,11	6,93	7,01	6,92
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,02	3,68	2,17	3,97
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	140,83	185,95	167,31	185,73
6.	Alapanyag költség	Ft/kg	38,42	35,21	36,57	37,19
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	131,28	122,89	126,44	125,37
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	1,02	0,27	0,59	0,28
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	128,81	122,62	125,24	125,09
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	egyéb takarmányok	Ft/kg	1,44	0,00	0,61	0,00
13.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	3,93	4,87	4,47	4,15
14.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,02	0,00	0,01	0,02
15.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,13	0,22	0,18	0,00
16.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,06	5,51	3,21	5,64
17.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	6,27	12,71	10,00	13,84
18.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	180,10	181,40	180,87	186,21
19.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	0,81	1,45	1,18	1,29
20.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	7,30	0,23	3,21	0,57
21.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,28	0,64	0,49	0,75
22.	Munkabér	Ft/kg	7,20	6,95	7,05	6,32
23.	Munkabér közterhei	Ft/kg	2,18	2,37	2,29	2,01
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/kg	2,83	4,84	3,99	3,68
25.	Egyéb költség	Ft/kg	0,09	0,27	0,19	0,27
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	0,60	0,94	0,79	0,23
27.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	2,86	6,87	5,18	7,14
28.	Termelési költség összesen	Ft/kg	204,24	205,95	205,24	208,47
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	29,90	22,27	25,42	16,95
30.	Ágazati eredmény	Ft/kg	5,76	-2,28	1,04	-5,31
31.	Az élő súly önköltsége	Ft/kg	204,24	205,95	205,24	208,47
32.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	7 906,32	56 923,59	16 133,28	44 451,97
33.	Átlagos élő súly termelés	tonna/üzem	142,38	1 002,69	286,77	879,06

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A csirkehizlalás (élő súly) költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	251,60	239,52	242,45	237,29
2.	Hízóbaromfi értékesítési átlagára	Ft/kg	249,72	230,87	235,50	228,77
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	4,12	11,43	9,66	10,85
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,00	0,02	0,02	0,02
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	242,43	218,47	224,29	216,77
6.	Alapanyag költség	Ft/kg	42,55	40,75	41,19	40,69
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	158,08	146,72	149,49	145,28
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	1,44	1,35	1,37	1,22
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	155,42	145,37	147,82	143,91
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	egyéb takarmányok	Ft/kg	1,23	0,01	0,30	0,15
13.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	4,01	4,45	4,34	4,02
14.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,06	0,01	0,02	0,00
16.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,07	1,06	0,82	0,97
17.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	8,08	18,19	15,71	17,42
18.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	212,85	211,18	211,57	208,38
19.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	3,84	2,47	2,80	2,17
20.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	2,36	0,08	0,64	0,53
21.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,38	1,26	1,04	1,24
22.	Munkabér	Ft/kg	6,33	5,60	5,78	5,60
23.	Munkabér közterhei	Ft/kg	2,14	1,80	1,88	1,84
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/kg	3,38	4,17	3,97	4,04
25.	Egyéb költség	Ft/kg	0,08	0,03	0,05	0,03
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	0,73	0,12	0,27	0,15
27.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	5,96	2,35	3,23	2,72
28.	Termelési költség összesen	Ft/kg	238,04	229,05	231,24	226,69
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	38,75	28,34	30,88	28,91
30.	Ágazati eredmény	Ft/kg	13,56	10,47	11,22	10,60
31.	Az élő súly önköltsége	Ft/kg	238,04	229,05	231,24	226,69
32.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	7 380,49	64 265,33	22 228,28	41 941,51
33.	Átlagos élő súly termelés	tonna/üzem	132,04	1 165,60	401,82	757,03

* Éves átlagos állományi létszámmal vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A libahizlalás (élő súly) költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	490,49	-	490,49	470,80
2.	Hízóbaromfi értékesítési átlagára	Ft/kg	453,37	-	453,37	445,39
3.	A toll értékesítési átlagára	Ft/kg	1957,74	-	1957,74	2200,81
4.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	4,76	-	4,76	6,69
5.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,00	-	0,00	0,00
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	480,11	-	480,11	457,90
7.	Alapanyag költség	Ft/kg	113,35	-	113,35	118,81
8.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	227,72	-	227,72	209,04
9.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	10,94	-	10,94	11,50
10.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	216,32	-	216,32	196,92
11.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	0,16	-	0,16	0,35
12.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	0,18	-	0,18	0,00
13.	egyéb takarmányok	Ft/kg	0,12	-	0,12	0,26
14.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	12,70	-	12,70	8,91
15.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,00	-	0,00	0,00
16.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,00	-	0,00	0,00
17.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,00	-	0,00	0,00
18.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	22,14	-	22,14	24,23
19.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	375,90	-	375,90	360,99
20.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	2,52	-	2,52	4,56
21.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	0,42	-	0,42	0,90
22.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,98	-	0,98	1,26
23.	Munkabér	Ft/kg	20,33	-	20,33	27,79
24.	Munkabér közterhei	Ft/kg	5,30	-	5,30	9,12
25.	Értéksökkenési leírás	Ft/kg	4,47	-	4,47	4,31
26.	Egyéb költség	Ft/kg	0,97	-	0,97	2,10
27.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	0,75	-	0,75	1,18
28.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	17,67	-	17,67	15,78
29.	Termelési költség összesen	Ft/kg	429,31	-	429,31	427,98
30.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	114,59	-	114,59	109,81
31.	Ágazati eredmény	Ft/kg	61,18	-	61,18	42,82
32.	Az élő súly önköltsége	Ft/kg	373,12	-	373,12	390,80
33.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	1 228,27	-	1 228,27	5 533,37
34.	Átlagos élő súly termelés	tonna/üzem	22,79	-	22,79	97,80

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI teszttüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A libahizlalás (élőszűly) költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	500,19	-	503,83	467,42
2.	Hízóbaromfi értékesítési átlagára	Ft/kg	477,24	-	478,88	457,43
3.	A toll értékesítési átlagára	Ft/kg	2461,79	-	2469,65	2349,59
4.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	2,67	-	2,63	3,30
5.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,00	-	0,00	0,00
6.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	488,34	-	492,18	452,78
7.	Alapanyag költség	Ft/kg	121,13	-	120,84	126,49
8.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	223,01	-	222,22	207,74
9.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	13,62	-	13,41	10,73
10.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	207,86	-	207,31	195,12
11.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	0,02	-	0,02	0,02
12.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	-	0,00	0,00
13.	egyéb takarmányok	Ft/kg	1,51	-	1,49	1,88
14.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	12,49	-	12,45	9,60
15.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,00	-	0,00	0,00
16.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,19	-	0,31	0,39
17.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,01	-	0,01	0,01
18.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	16,59	-	16,45	20,41
19.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	373,42	-	372,28	364,65
20.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	2,32	-	2,29	2,88
21.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	0,62	-	0,61	0,54
22.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,60	-	0,59	0,75
23.	Munkabér	Ft/kg	27,05	-	27,88	21,52
24.	Munkabér közterhei	Ft/kg	5,09	-	5,41	5,45
25.	Értécsökkenési leírás	Ft/kg	7,87	-	7,83	8,30
26.	Egyéb költség	Ft/kg	0,00	-	0,00	0,00
27.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	0,93	-	1,01	1,27
28.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	14,58	-	14,39	16,57
29.	Termelési költség összesen	Ft/kg	432,50	-	432,29	421,93
30.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	126,77	-	131,55	102,77
31.	Ágazati eredmény	Ft/kg	67,69	-	71,55	45,48
32.	Az élőszűly önköltsége	Ft/kg	391,48	-	388,48	400,95
33.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	826,01	-	846,86	1 550,27
34.	Átlagos élőszűly termelés	tonna/üzem	16,45	-	16,61	34,33

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI teszüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A pulykahizlalás (élő súly) költsége és jövedelme
2007. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	295,50	271,40	279,72	287,03
2.	Hízóbaromfi értékesítési átlagára	Ft/kg	297,42	277,16	283,93	287,10
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	5,45	7,85	7,02	7,57
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,00	0,03	0,02	0,03
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	260,07	235,00	243,65	244,12
6.	Alapanyag költség	Ft/kg	86,15	63,93	71,86	72,22
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	154,40	179,37	170,51	175,90
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	0,34	2,67	1,84	2,09
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	154,05	176,06	168,26	173,50
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,23	0,15	0,00
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	egyéb takarmányok	Ft/kg	0,00	0,40	0,26	0,31
13.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	4,54	2,29	3,09	2,99
14.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,00	0,02	0,01	0,00
16.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,14	0,01	0,05	0,01
17.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	8,38	6,91	7,44	7,06
18.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	253,60	252,53	252,96	258,18
19.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	1,73	1,57	1,62	1,64
20.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	8,86	0,80	3,67	3,96
21.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	1,40	1,05	1,17	1,18
22.	Munkabér	Ft/kg	3,51	10,33	7,90	8,21
23.	Munkabér közterhei	Ft/kg	1,16	3,15	2,44	2,51
24.	Értécsökkenési leírás	Ft/kg	4,30	2,15	2,92	2,73
25.	Egyéb költség	Ft/kg	0,00	0,09	0,06	0,07
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	0,48	1,18	0,93	0,99
27.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	2,18	9,15	6,67	7,44
28.	Termelési költség összesen	Ft/kg	277,24	281,98	280,34	286,91
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	41,90	18,87	26,76	28,85
30.	Ágazati eredmény	Ft/kg	18,26	-10,58	-0,63	0,12
31.	Az élő súly önköltsége	Ft/kg	277,24	281,98	280,34	286,91
32.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	4 822,50	9 121,06	7 028,54	13 463,89
33.	Átlagos élő súly termelés	tonna/üzem	253,89	456,95	358,10	668,34

* Éves átlagos állományi létszámra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

**A pulykahizlalás (élőszűly) költsége és jövedelme
2008. év**

Sor- szám	Megnevezés	Mérték- egység	Egyéni	Társas	Országos átlag	Meghatározó árutermelő gazdaságok átlaga
			gazdaságok			
1.	Termelési érték	Ft/kg	320,32	308,37	315,88	318,69
2.	Hízóbaromfi értékesítési átlagára	Ft/kg	316,54	305,63	312,29	315,16
3.	Közvetlen állami támogatás	Ft/kg	3,89	8,15	5,47	5,81
4.	Az ágazat egyéb bevételei	Ft/kg	0,00	0,06	0,02	0,03
5.	Az ágazat összes árbevétele	Ft/kg	260,45	256,19	258,87	263,28
6.	Alapanyag költség	Ft/kg	99,52	74,81	90,64	92,60
7.	Takarmányköltség összesen	Ft/kg	192,26	194,29	192,99	193,51
8.	ebből: saját termelésű abraktakarmány	Ft/kg	0,48	18,11	6,81	7,85
9.	vásárolt abraktakarmány	Ft/kg	191,72	176,18	186,14	185,66
10.	saját termelésű tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	vásárolt tömegtakarmány	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	egyéb takarmányok	Ft/kg	0,06	0,00	0,04	0,00
13.	Állategészségügyi költség	Ft/kg	3,75	5,32	4,32	4,30
14.	Teljesítmény vizsgálat költsége	Ft/kg	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Közvetlen marketing költség	Ft/kg	0,00	0,09	0,03	0,02
16.	Közvetlen biztosítási költség	Ft/kg	0,14	0,02	0,09	0,09
17.	Egyéb közvetlen változó költség	Ft/kg	7,50	9,20	8,11	7,40
18.	Közvetlen változó költség összesen	Ft/kg	303,17	283,74	296,19	297,91
19.	Gépköltségek (változó)	Ft/kg	0,93	2,50	1,49	1,48
20.	Fenntartó tevékenységek költsége	Ft/kg	8,23	0,06	5,30	5,86
21.	Idegen gépi szolgáltatások költsége	Ft/kg	0,79	0,24	0,59	0,67
22.	Munkabér	Ft/kg	3,16	15,39	7,55	7,63
23.	Munkabér közterhei	Ft/kg	0,96	4,96	2,40	2,51
24.	Értékesítési leírás	Ft/kg	3,69	3,88	3,75	3,14
25.	Egyéb költség	Ft/kg	0,00	0,13	0,05	0,06
26.	Tevékenység általános költsége	Ft/kg	0,26	4,27	1,70	1,92
27.	Gazdasági általános költség	Ft/kg	2,58	8,94	4,86	4,44
28.	Termelési költség összesen	Ft/kg	323,77	324,10	323,89	325,60
29.	Fedezeti hozzájárulás	Ft/kg	17,15	24,63	19,69	20,77
30.	Ágazati eredmény	Ft/kg	-3,45	-15,73	-8,01	-6,92
31.	Az élőszűly önköltsége	Ft/kg	323,77	324,10	323,89	325,60
32.	Átlagos ágazati méret*	egyed/üzem	4 618,71	7 420,29	5 414,84	10 714,97
33.	Átlagos élőszűly termelés	tonna/üzem	264,06	392,60	300,59	606,47

* Éves átlagos állományi létszámmra vetítve.

Forrás: Az AKI tesztüzemi ágazati adatgyűjtése alapján készült számítások

